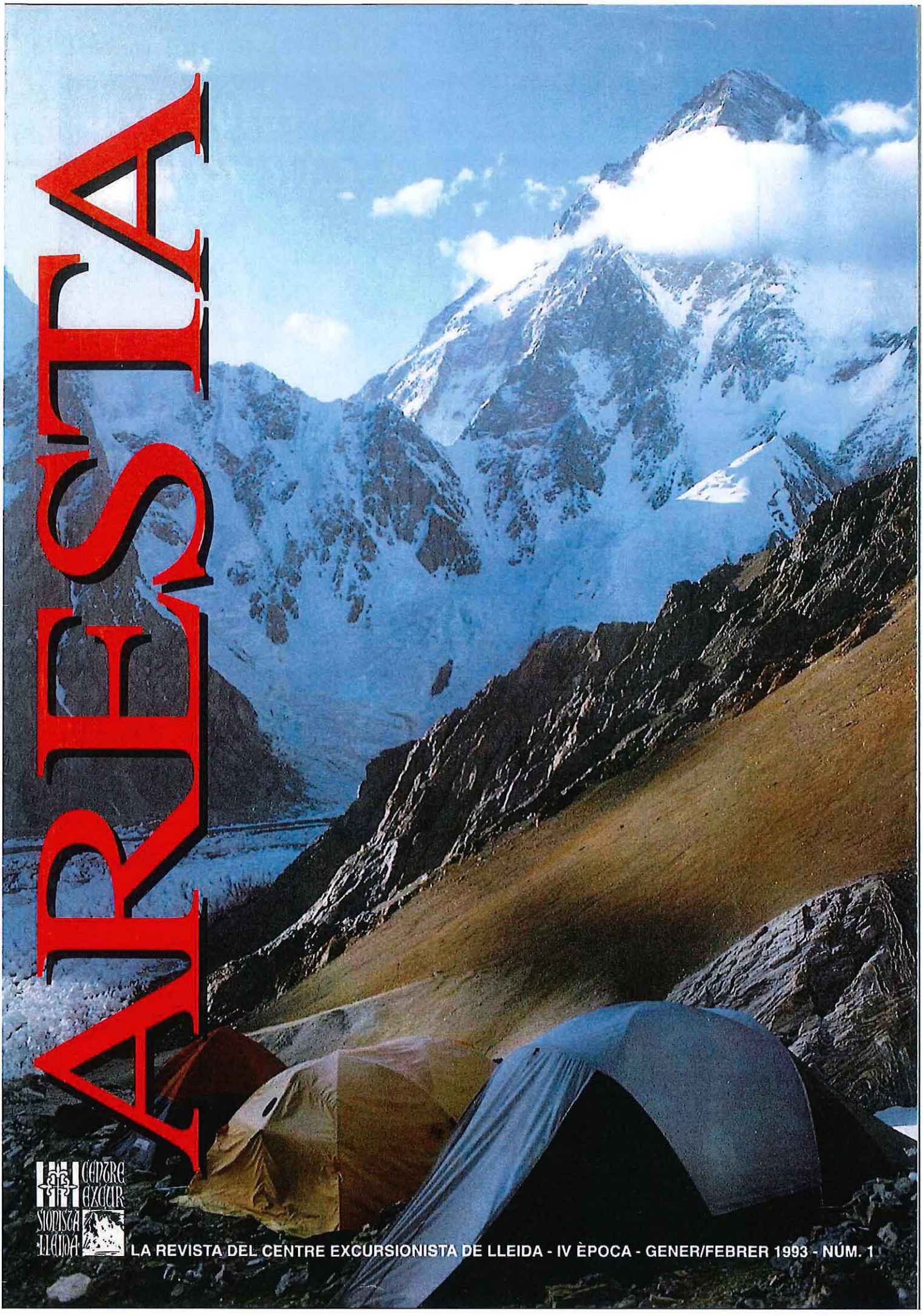
LA SAS I LES ACTIVITATS SUBAQUATIQUES A L'ARESTA.

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - GENER/FEBRER 1993 - NÚM. 1

Gaudeix de noves experiències però no t'aventuris: aprèn a capbussar-te

Febrer
Teoria: dies 1, 2, 3, 4 i 5 de febrer.
Piscina: dies 8, 9, 10, 11 i 12 de febrer.
Mar: dies 14, 20 i 21.

Març
Teoria: dies 1, 2, 3, 4 i 5 de març.
Piscina: dies 8, 9, 10, 11 i 12 de març.
Mar: dies 14, 20 i 21.

Març/Abril
Teoria: dies 24, 25, 26, 29 i 30 de març.
Piscina: dies 12, 13, 14, 15 i 16 d'abril.
Mar: dies 18, 24 i 25 d'abril.

Juny
Teoria: dies 7, 8, 9, 10 i 11 de juny.
Piscina: dies 14, 15, 16, 17 i 18 de juny.
Mar: dies 19, 20 i 26.

Juny/Juliol
Teoria: dies 28, 29, 30 de juny, 1 i 2 de juliol.
Piscina: dies 5, 6, 8, 13 i 15 de juliol.
Mar: dies 16, 17 i 18 de juliol.

Els cursets es realitzen en grups reduïts, pel que en cas de voler participar cal pre-inscriure's amb la màxima antelació per reservar la plaça, i cal fer-ho a la Secretaria del CELL (Pl. Paeria, 13, 1er., de Lleida), on també es facilitarà informació complementària (telèfon 24 23 29, de dilluns a dijous, de 8 a 9,30 del vespre).

Per a la realització del curs l'organització proveeix l'alumne de tot l'equipament, el qual és de gran qualitat i garanteix la màxima seguretat. L'alumne no cal que compri cap element de l'equip per tal d'obtenir la titulació.

També és oberta la pre-inscripció per als cursos de titulacions superiors o cursets d'especialització, els quals es realitzaran en funció del nombre de pre-inscrits i de les dates disposables.

Els federats en Activitats Subaquàtiques a Lleida disposen d'una sessió setmanal de piscina durant tot l'any, per tal de realitzar pràctiques de manteniment, perfeccionament o especialització

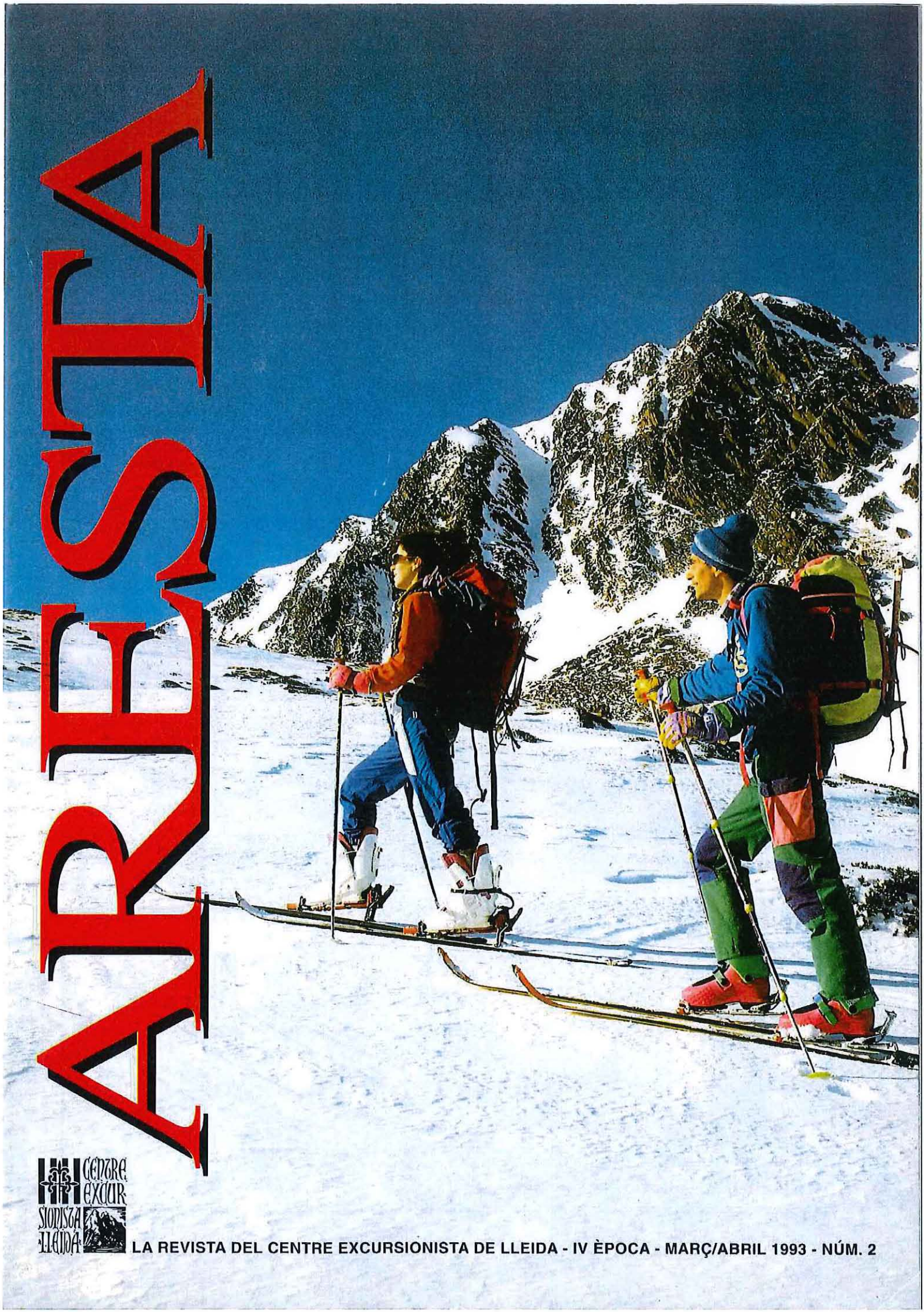
ESCOLA D'ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES DE LA SECCIÓ D'ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA (SAS-CELL)

SUBBEST
ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES

AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1993 - NÚM. 2

Estrets del Sinaí

PAISATGE bíblic. Cruïlla històrica. Una desolada extensió de roca i desert. La península del Sinaí. A Est i Oest vorejada per la Mar Roja, escenari de dos dels estrets més estratègics del planeta: el de Tiran al golf d'Àcaba i el de Gubal al golf de Suez, antesala del seu canal.

L'ocupació dels passos de Tiran per part d'Egipte el 1967, i la posterior reacció israelí, varen engegar la Guerra dels 6 Dies amb l'annexió de tota la península del Sinaí per part dels jueus. Els acords de Camp David van revertir el territori un altre cop a Egipte en successives etapes que van finalitzar el 1989. Avui dia, encara, s'han de travessar diverses línies de control de les forces multinacionals que vetllen pels acords esmentats per poder accedir a la zona dels estrets.

Enrera, però, resta encara viva la memòria de civilitzacions que varen recòrrer el territori en el seu pas per conquerir i bastir imperis o de pobles en éxode o peregrinació.

El turisme ha substituït, avui dia, els antics transeünts. Els pocs beduins que hi habiten reben l'aigua a través de conduccions des del Caire i en alguns casos l'electricitat també hi és present.

Durant un període d'un any he tingut l'oportunitat de fer el recorregut d'aquesta península legendària a través de bona part de les seves costes. En tres viatges força diferents entre si he pogut gaudir d'una fauna i uns paisatges que he plasmat en imatges. Aquestes línies i les fotos que ho acompanyen en són un recordatori.

Tiran

Hi ha un paisatge colpidor com pocs. És l'estret de Tiran. Les siluetes fantasmals de diversos vaixells encallats en els esculls de corall recorden la pau dels cementiris, en aquest cas de vaixells. El "Lolulia" n'és el més ben conservat en posició d'estar navegant en superfície malgrat fer gairebé vint anys que va topar amb un escull. És una de les imatges que tinc gravades del primer viatge. L'altra és el contrast que suposa la mort en el mar de l'arena del desert i l'esclat de vida que s'hi produeix.

A través d'un mil·lenari procés de construcció, el corall ha anat bastint un regne de calç que serveix de protecció a les criatures més diverses. Tots els colors del món es donen cita entre formes i estructures insospitades que van des d'alcionaris d'esquelet tou i colors llampants, fins a coralls de foc, de perillós contacte, doncs provoquen ferides similars a les cremades si ens toquen la pell.

(Foto: Josep M. CASTELLVÍ)

Sinaí Sud

En aquest escenari les immersions esdevenen obsessives. Des de Ras Nasrani a Tiran la costa Sud del Sinaí ens du al Shark Reef situat a la punta de Ras Muhammed. Està considerada una de les immersions més boniques i completes del món. Entre taurons de tota mida, hom pot passejar entre tortugues que mengen corall sense perdre la calma i es permeten d'observar tranquil·lament el visitant terrestre. Hom pot creuar-se també amb fugisseres ratges de punts blaus que passen aixecant defensivament la cua dotada d'un punxó verinós. Entre les escletxes les morenes surten curioses a mirar. No hi ha agressivitat en cap moment. Ni tan sols en el peix pedra, veritable rei del camuflatge, que resta immòbil durant setmanes senceres en el mateix lloc prenent l'aparença d'un pedrot o un fragment de corall rugós; un verí, mortal en pocs minuts, li serveix per assegurar-se la subsistència. N'he vist alguns en diverses circumstàncies i en cap moment no han pres una actitud ofensiva contra mi. Al contrari, varen haver d'aguantar el malsón d'una sessió fotogràfica amb objectius i flashos de tota mena. Pot ser que vulguessin esdevenir famosos?

Acompanyant aquest paisatge les primeres restes d'empremta humana s'escampen pels pendents de l'escull. Un naufragi, el "Yolanda" carregat de contenidors plens de tasses de water ens mostra la desagradable conseqüència de l'acció humana sobre el medi natural. Ferros retorçuts i sanitaris configuren un paisatge surreal però que fa pensar.

Gubal

Creuem l'estret de Gubal a través de diferents esculls d'aigua trans-

parent fins arribar a les illes de l'estret.

Aquí els fons són encara poc visitats en estar força allunyats de la costa i es conserven en un estat encara més natural que els propers a les zones turístiques. Grans pendents de corall en forma de tables s'obren sota la nostra embarcació. Estan intactes en tota la paret. Poca gent hi ha passat. Tot i això els vestigis humans s'hi fan evidents amb un nombre important de naufragis. Un d'ells el "Dunravon" es va enfonsar fa uns 100 anys i diuen que portava els tresors de Lawrence d'Aràbia. Sigui com sigui, del vaixell poca cosa en resta i hom pot trobar-lo enfonsat de cap per avall tot ple de peixos de "vidre" en el seu interior. Del tresor, paraula, que ni un "duro".

El "Carnatic" és un altre clàssic dels naufragis. Carregat d'ampolles de cervesa, totes trencades avui, aquest veler immens va xocar de proa amb els esculls de Abu Nuhas. Passejar-se per la seva estructura representa fer una passejada per la història de la navegació i permet imaginar-se com eren els velers de fa 100 anys.

De sobte em trobo un gran napoleó que em mira a l'espera d'aconseguir quelcom per menjar. No duc res i tampoc no li donaria. Aquests impressionants peixots es tornen agressius en el moment que reben algun aliment i no poden entendre que ja se t'ha acabat. Excitats continuen empenyent i xuclant tot allò que pugui contenir menjar i en alguns casos la situació pot esdevenir perillosa si el peix és prou gran i arrossega el bussador. Tenen un gran bony al cap que els serveix per colpejar el corall que després mastegen amb les poderoses dents. Poden arribar a mesurar dos metres i la seva aparició sempre provoca expectació.

Pel voltant de les restes del "Chris Ulherk" hom pot trobar també grans serrànids, parents dels nostres neros mediterranis. S'amaguen entre les restes del que fou un gran vaixell de càrrega i que avui dia encara es dreça en un fons de 25 metres destacant contra la llum de la superfície. També va xocar contra els esculls i un dels seus pals aflora la superfície. Quan estàvem acabant la immersió, una falsa maniobra, a deshora, en què ens vam deixar un tros de la quilla de la nostra embarcació. La veritat és que en aquell moment ens pensàvem que hi deixàvem quelcom més, però la cosa no va passar d'un ensurt.

Després d'uns quants dies de recórrer les illes i esculls arriba la temuda hora de tornar. Enrera quedaran 60 immersions amb una profunditat màxima de 61 metres. 12 immersions nocturnes i innombrables capbussades a pulmó lliure. Es van recórrer quasi 400 milles per obtenir un arxiu fotogràfic de gairebé 3.000 fotografies.

Malgrat descobrir de nou que em marejo als vaixells, hi ha quelcom de mi que resta en aquells paisatges. Tal vegada és la llum o la sensació d'estar on sempre has estat de pensament. El sol es va amagant per darrera de les muntanyes tenyint de roig la superfície del mar. A Lleida la boira deu estar fent de les seves.

(Foto: Josep M. CASTELLVÍ)

Sharm el Sheick, octubre de 1991, abril de 1992, desembre de 1992.

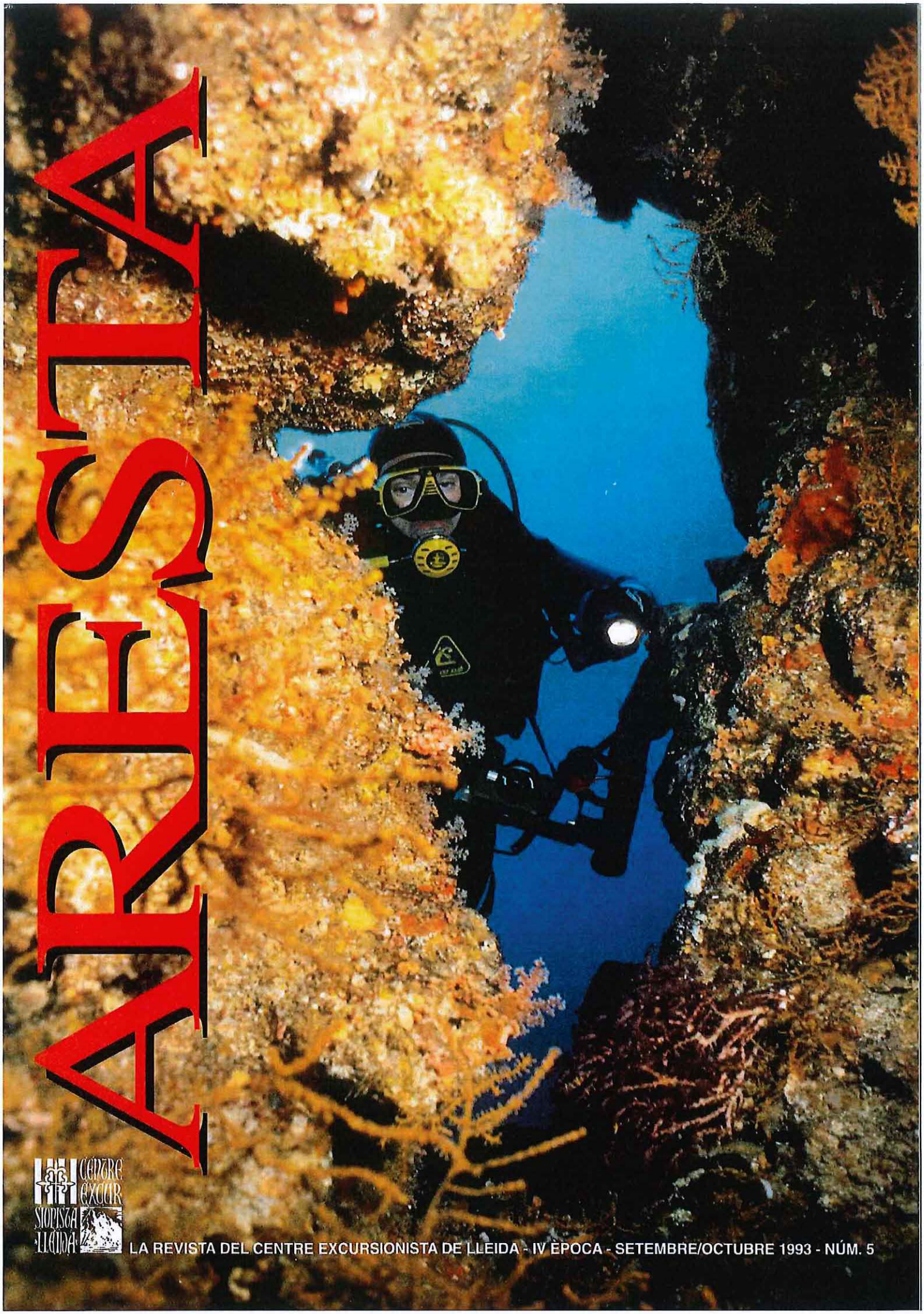
Josep M. Castellví Viladegut
(SAS-CELL)

SUBBEST
ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES

AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - SETEMBRE/OCTUBRE 1993 - NÚM. 5

ARESTA

Setembre/Octubre 1993 - Núm. 5
Revista bimensual

EQUIP DE REDACCIÓ:
Maria Huguet i Recasens
Teresa Serentill i Brescó
Lluïsa Huguet i Recasens
Jordi Martínez i Barriuso
Josep Vicedo i Brotons
Juanjo Garra i Lorenzo
Mercè Ciutat i Valero

CORRECCIÓ: Mateu Huguet i Virgili

DISSENY GRÀFIC: Josep Herrándiz i Ruso

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Centre Excursionista de Lleida
Paeria, 13, 1er. - Tel. 973/24 23 29 - Lleida

EDITA:
Centre Excursionista de Lleida. Paeria, 13, 1er.

DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958

IMPRIMEIX: Impremta Mariana, Templers, 11 - Lleida

PORTADA: Estret de Tiran (Mar Roig)
(Foto: Josep M. Castellví)

Tirada d'aquest número: 800 exemplars.
Publicació sense cap finalitat lucrativa.
El CELL no està necessàriament d'acord amb els continguts que s'expressen als articles, els quals reflecteixen exclusivament l'opinió dels seus autors.
La reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista serà acceptada molt gustosament, sempre que es faci esment del seu autor i origen.
Subscripció 6 números: 2.200 PTA.
Preu per número: 400 PTA.

Imprès en paper fabricat amb cel·lulosa blanquejada 100% sense clor.

MONOGRÀFIC ____ 2
Deu anys de SAS-CELL
Blai Montserrat

L'ensenyament de les activitats subaquàtiques
Josep M. Castellví

APUNTS I COMUNICACIONS ____ 5

ITINERARIS DE BICICLETA ____ 6
Itineraris per l'Horta de Lleida
Rosendo Oliva

ENTREVISTA ____ 8
Entrevista amb... Víctor Luque

FET I DIT ____ 10
Per les Terres Altes de Bolívia (i II)
Tomàs Morell / Lluís Pérez

Menorca. Sota la fita zero
Quim Abadia

ACTIVITATS REALITZADES ____ 14

LA MUNTANYA I ELS POETES ____ 15
I el bou d'Anton Navarro
Pep Coll

PROGRAMES i CURSETS ____ 16

Editorial

Un dels reptes d'aquest Equip de Redacció en el moment d'emprendre l'edició de l'ARESTA, fou crear una secció destinada a la història del Centre Excursionista de Lleida. En aquest número hem volgut plasmar les vivències i experiències que un dels primers escaladors de Lleida ens ha transmès: en Víctor Luque. Ell compta amb un interessant arxiu fotogràfic que, juntament amb altres persones, ha posat a la nostra disposició.

Només cal recordar que el Centre és l'entitat més antiga de la ciutat de Lleida i que, per tant, té una llarga història. Creiem que tenim el deure de recuperar-la i donar a conèixer les activitats portades a terme pel Centre en el passat.

Amb l'entrevista a Víctor Luque volem començar a fer-ho. Però ens falta que tots hi col.laboreu i ens feu arribar articles i material gràfic per continuar.

La part d'història més recent ens ve donada per la Secció d'Activitats Subaquàtiques, SAS-CELL que, si bé només compta amb 10 anys d'existència, ja té quasi 100 practicants i en creixement constant. L'equip que ha estat capdavanter en aquest esforç es pot considerar del tot recompensat, pel ressò que ha obtingut la secció dins de Lleida, que ha estat i continua essent una de les més importants en la història del Centre.

Com ens explica un dels organitzadors, fan durant l'any diversos cursos d'aprenentatge, un dels últims a Andorra, i diverses immersions a punts llunyans: Mar Roig, el Carib i altres. D'aquesta manera, estan fent una divulgació important del Centre, dins i fora de les nostres terres. Per tot això, hem volgut dedicar-los-hi un monogràfic en aquest número.

L'Equip de Redacció

Deu anys de SAS-CELL

FOU durant l'estiu de 1983 quan el col.lectiu de subaquàtics de Lleida i rodalies donaren suport a la iniciativa de materialitzar un club, agrupació o entitat que oficialitzés les activitats subaquàtiques a Lleida i així establir una plataforma divulgativa estable.

Un vespre d'agost d'aquell any, a la fresca de la terrassa de la benzinera de Les Basses, el col.lectiu "sub" delegà en dos dels seus membres la realització de les gestions i contactes per tal de materialitzar aquell projecte. El Josep M. Castellví i el Blai Montserrat iniciaren els contactes amb la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques que mostrà el seu interès a completar el mapa federatiu, doncs a Lleida i a les comarques de Ponent no hi havia cap entitat federada en activitats "sub".

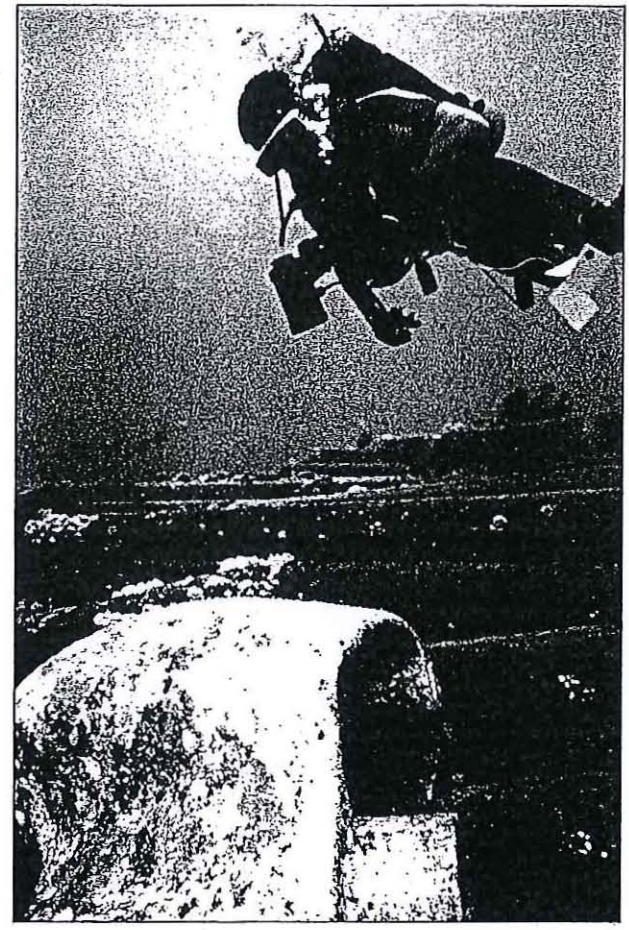
Diversos contactes i coneixences amb col.laboradors de protecció civil i gent del Centre Excursionista, en especial del Grup Espeleològic Lleidatà, obriren una molt interessant opció: constituir una Secció d'activitats subaquàtiques dins del Centre. A finals de setembre d'aquell any es realitzà una sortida conjunta d'alguns membres del col.lectiu "sub" amb el GELL per tal de fer una temptativa d'immersió espeleològica al Forat de l'Or, als Terradets. D'aquesta experiència, que no va ser més que una remullada en els primers metres del sifó dret de la cavitat, resultà un caliu que afavorí el projecte de crear la SAS-CELL.

El col.lectiu "sub" fou informat de les gestions i contactes i la proposta fou posada a debat. Un parell de reunions nocturnes al Nelson varen caldre per aprovar constituir la SAS. La Junta del Centre, presidida aleshores pel Josep Lluís Gàzquez, va acollir favorablement la sol.licitud quedant oficialment constituïda la SAS-CELL al desembre de 1983.

Cal reconèixer, però, que un reduït sector del CELL va mostrar un escepticisme inicial al fet que els submarinistes fossin admesos com a Secció del CELL. Fins i tot hi havia gent que creia que la SAS seria una secció del Grup Espeleològic Lleidatà.

Suposem que l'activitat i disposició dels membres de la SAS va esvair en poc temps els possibles antagonismes.

El mateix desembre, i dins de les activitats del "Nadal 83, fem-lo nostre" adreçat a infants i jovent, la SAS-CELL féu un important esforç de presència tot instal.lant-hi una mena d' "stand" on s'hi exposava divers material d'immersió, de foto-sub, una pei-

(Foto: Josep M. Castellví)

Distribuïdor oficial:
ESPECIALIZED
MARIN
TREK

Cicles Simó

Balmes, 27
☎ 973/23 19 24
25006 LLEIDA

xera, informació d'arqueologia submarina i realitzant-se repetides projeccions de diapositives i super-vuit, tant de producció pròpia com de pel.lícules cedides per la Federació.

Des d'aleshores nombroses activitats han anat confirmant la SAS-CELL com la veritable referència de les activitats "sub" a les Terres de Ponent. Cicles divulgatius, els Dijous Subaquàtics, xerrades i projeccions, cursets, excursions i grans viatges... La SAS es belluga.

Des dels divuit fundadors fins als més de cent federats actuals han passat vora deu anys. Però, augurem una progressió més notòria, doncs les infraestructures que arreu creixen per a la pràctica de la immersió són un dels aliats més poderosos per una millor divulgació de les activitats "sub".

Tasca fonamental han estat els cursets que la SAS-CELL realitza des de fa nou anys. Tant els d'iniciació com els oficials per a obtenir les titulacions federatives. L'Escola de la SAS ha estat innovadora en l'ensenyament de les activitats "sub" i té molts bons projectes per a una adient formació continuada. D'això ja us en parlarà el Josep M. Castellví, Director de l'Escola d'Activitats "sub" de la SAS.

Convé deixar clar que les activitats "sub" no comencen a Lleida amb la SAS-CELL. Durant els anys seixanta i setanta ja començà en molta gent aquesta inquietud "sub" (els documentals d'en Costeau i de l'Eduard Ametlla ben segur que hi varen influir), potser sols practicant apnea o pesca submarina i alguns fins i tot obteniren la titulació d'escafandrer als clubs de Barcelona o Tarragona, com la majoria dels fundadors de la SAS. A principis dels vuitanta els Bombers de Lleida tingueren els primers submarinistes, i anar a cercar ofegats i treure cotxes del canal ja va deixar de ser una proposta habitual pels pocs que érem aleshores.

El Mar Roig, l'Índic, el Carib, la Mediterrània... Rius, llacs, estanys, embassaments, tolles... espais subaquàtics que, en conjunt, són l'àmbit físic de les nostres activitats. Estadísticament la majoria d'immersions dels membres de la SAS es realitzen a la Mediterrània, amb predomini de sectors de la costa Brava i del litoral tarragoní. Aviat seran una majoria els de la SAS que s'han capbussat en els desitjats mars tropicals i fan periòdicament viatges d'immersió a illes i d'altres països. I, també, un cada cop més ferm sector de la SAS s'il·lusiona en la recerca d'indrets accessibles i segurs per a bussejar en les aigües continentals de les nostres comarques, tasca que aviat es concretarà amb cursets i sortides d'especialització en aigües interiors, per tal d'aprendre a saber observar i valorar els diversos ecosistemes subaquàtics de les nostres contrades i llur relació amb el medi que els envolta.

La SAS-CELL és conscient que a Lleida i comarques són bastants els practicants d'activitats "sub", generalment en apnea i cada cop més amb l'escafandre autònoma; i creiem que la SAS ha demostrat que no vol acaparar cap sector i que el que es vol és que la gent practiqui l'activitat "sub" amb una suficient preparació, coneixements i tècnica, la qual cosa facilitarà immersions segures, més compartides i amb un nivell superior de gaudiment.

Els que ens coneixen han vist com la SAS ha facilitat, i facilita, l'accés al món subaquàtic, essent l'entusiasme dels iniciats la nostra millor gratificació.

Ens agradaria molt que els capbussadors de les nostres contrades que van per lliure o bé creuen que el caliu "sub" sols es troba a la Costa Brava contactessin amb la SAS. No volem cercar socis per fer número. Volem compartir experiències amb la cada cop més gran família "sub".

Per acabar, sols em resta convidar a tots els interessats o encuriosits a conèixer el món subaquàtic a què s'acostin a les activitats i cursos que organitza la Secció, perquè, com diu l'encapçalament del díptic anunciador dels cursets de la SAS pel 1993, es pugui gaudir de noves experiències, però sense aventurar-se, tot aprenent a capbussar-se.

Deixeu que la SAS us apropi a "lo sub".

BLAI MONTSERRAT I CALDERÓ
President de la SAS-CELL
Instructor

SUBBEST
ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES

AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

L'ensenyament de les activitats subaquàtiques

NO ens capbussem al port de Cervera. Ni fem pràctiques al Segre com algun graciós ha volgut raonar sense lògica (al cap i a la fi els de Barcelona no esquien al Tibidabo...). Ens fiquem allí on hi ha aigua que sigui potable i prou!

Deu anys són molts anys i les immersions s'han anat succeint, primer entre els quatre gats en remull que ho encetàrem i després amb els més de 100 gats que ho estan continuant.

Però per arribar a aquesta situació, calgué agafar el brau per les banyes i donar a la ciutat allò que només es podia obtenir més enllà de les nostres contrades: fer els cursos d'escafandrisme a la mateixa ciutat i donar la facilitat material a aquell que ho volgués practicar i de no haver de dependre de fora per estar recolzat i assessorat.

El Blai i el que signa eren les dos titulacions amb més possibilitats de tirar aquest projecte endavant. Jo mateix el 1988 vaig trencar el gel obtenint el títol d'Instructor de la PADI (organització americana de renom mundial) però que malauradament aquí no està reconeguda per als residents.

Tot i això, permeté començar a impartir classes aquí mateix fins a la seva "prohibició" que obligà a fer cursos de la Federació Espanyola d'acord amb la normativa vigent.

L'ambient, però ja estava escalfat i en dos anys el Blai i jo ja érem Instructors Nacionals i la seva equivalència internacional Instructor CMAS 3 Estrelles. La porta a les titulacions locals ja era oberta i amb això s'inicià una època de força activitat docent i d'aportació de nous socis a la Secció. No va trigar molt temps que l'Antoni Laplana s'afegís a l'equip d'instructors que configuren actualment el quadre docent; i que esperem ampliar en un futur pròxim amb les noves fornades de capbussadors sorgits al voltant de la SAS.

L'escola imparteix avui tota la gamma de títols nacionals de B1-2 i 3 Estrelles i prepara per a l'obtenció del monitorat. També permet obtenir altres títols internacionals i especialitats.

(Foto: Josep M. Castellví)

Les modernes tècniques d'ensenyament són aplicades en tots els cursos la qual cosa ens ha donat una bona fama més enllà de la nostra ciutat, havent tingut cursetistes de diferents nivells provinents de Barcelona, Saragossa, Tarragona i Andorra.

Avui dia qualsevol persona amb una forma física acceptable pot participar en els cursos d'1 Estrella que permeten introduir-se de forma senzilla i agradable en el món subaquàtic dins de l'ambient de la mateixa Secció.

Cinc sessions teòriques, cinc de piscina i cinc de mar configuren un curs àgil i pràctic que està facilitant l'accés a la immersió a molta gent que abans no s'ho haurien plantejat.

A partir d'aquí i sempre envoltats de l'ambient de la Secció, el cursetista titulat pot accedir a altres titulacions o trobar resposta al seus dubtes relacionats amb aquest món.

L'alumne no ha de preocupar-se de cap material doncs els és facilitat amb el curs. La limitació d'entrada de gent a la Secció sembla estar lluny. No sempre es pot trobar una escola d'escafandrisme a la vora de casa i la ciutat respon aportant nous cursetistes cada any. Des d'aquest 10è. aniversari volem agrair-los la confiança que ens han dipositat i encoratjar-los perquè segueixin descobrint el món summergit amb la mateixa il.lusió que el primer dia, igual que ho fem nosaltres.

JOSEP M. CASTELLVÍ
Dtor. Escola Activitats Subaquàtiques
Instr. FEDAS-CMAS 3 Estrelles
PADI Master Scuba Trainer

Menorca. Sota la fita zero

PERTANYENT a les Balears que, juntament amb Mallorca formava part de les antigues Gimnèsies, Menorca és l'illa mès oriental de l'arxipèlag.

Aquesta situació l'afavorí al llarg dels segles per ser punt d'assentament de navegants com foren els romans o els anglesos, sense oblidar al seva antiga població que deixà com testimoni els nombrosos Talaiots o Taules, visibles en qualsevol punt de la seva geografia.

Aprofitant les vacances de Setmana Santa un grup de la Secció d'Activitats Subaquàtiques, SAS (Joan, Antònia, Felip, Sílvia, Josep M., Quique i Quim), vam decidir visitar l'illa amb l'objecte de fer-hi una sèrie d'immersions. Les seves llegendàries, blaves i cristal.lines aigües amaguen sota els seus dramàtics penya-segats un dels sistemes de grutes i formacions rocoses més impressionants de la Mediterrània, i que ajudades per la transparència d'aquestes aigües, les converteixen en autèntics santuaris submarins. Prova ho és el nom que han rebut algunes d'aquestes grutes com: la Catedral, el Campanari, l'Orgue de l'església o el Pinàcle.

L'atractiu més destacable, però, d'aquestes grutes, és la presència de grans cambres d'aire al seu sostre, les quals permeten esplair-se amb els companys de forma inusual, és a dir, treient-se el regulador de la boca i fins i tot l'equip, per tal de fer una passejadeta pel seu interior. Les parets d'aquestes cambres estan decorades amb tot tipus de formacions petrificades que amaguen la seva bellesa, de forma exclusiva, per a qui, com nosaltres, les visita des del mar amb l'ajut de l'escafandra. És difícil explicar la sensació que et produeix el veure't envoltat d'un blau turquesa, tant en l'ascensió com en la baixada.

Fora d'aquestes grutes hi ha un nivell de vida sorprenent respecte al que pensàvem, ja que vam veure un gran nombre de morenes que ens miraven, des dels seus forats, amb la seva habitual cara de pocs amics. Hi havia també congres de grans dimensions, així com majestuosos espiròsgrafs, tot això destacava força entre l'habitual tipus de fauna del nostre litoral.

La possibilitat de trobar alguna resta arqueològica —com va ser el cas—, producte d'un naufragi o batalla, van col.laborar a fer-nos gaudir d'un meravellós pròleg del que seran les nostres futures visites a un paradís submarí que tenim força a prop, l'illa de Menorca, sota la fita zero.

QUIM ABADIA I MESALLES (SAS-CELL)

(Foto: Quim Abadia)

Unipreus

...Amics de l'esport

...Amics de l'aventura

Secció d'Escalada i Alta Muntanya

III Jornades d'Iniciació i I Jornades de Perfeccionament a l'Escalada en Roca

Si vols iniciar-te o perfeccionar-te en l'escalada en roca, la Secció d'Escalada i Alta Muntanya (SEAM), et brinda una bona oportunitat de fer-ho en un ambient d'amistat i d'estima a la muntanya. En aquest sentit et proposem les III Jornades d'Iniciació i les I Jornades de Perfeccionament d'Escalada en Roca.

Inscripcions:

Des del 10 de setembre fins al 8 d'octubre, a la Secretaria del Centre.

Places:

15 places per les Jornades d'Iniciació

10 places per les Jornades de Perfeccionament.

Preus:

—Socis del CELL: 6.000 PTA.

—Socis no federats: 9.200 PTA. (Inclou taxes i llicència federativa).

—No socis i no federats: 14.200 PTA. (Inclou taxes i llicència federativa).

Convocatòries i Premis

Vè. Premi fotogràfic Òscar Ribes

El dia 15 de novembre d'enguany finalitzarà el termini de presentació de les obres fotogràfiques que optin al Premi.

El Centre ha establert quatre premis que s'atorgaran a la Millor Col.lecció (50.000 PTA.), Millor fotografia (25.000 PTA), un accèssit i un accèssit social (10.000 PTA cada un).

Per més informació dirigiu-vos a la secretaria del Centre.

3a. Convocatòria del Premi Enric Arderiu

Aquest premi s'atorgarà al text inèdit, en llengua catalana o aranesa, dedicat a rutes i itineraris. La dotació del premi és de 300.000 PTA. i el termini de presentació es clourà el 18 de març de 1994.

Per més informació dirigiu-vos a la Delegació de Lleida de l'Òmnium Cultural.

Atenció, Esquiadors de Muntanya

Us convoquem a tots el divendres dia 24 de setembre a la Festa-Trobada de la Primera Lliga Lleidatana d'Esquí de Muntanya.

Hi haurà obsequis per a tots aquells que van seguir i participar en el XIè. Programa de Sortides d'Esquí de Muntanya de 1993. No hi falteu.

Sortides de BTT

Es recorda a tothom que en els caps de setmana d'octubre i novembre es portaran a terme les sortides de Tardor de BTT, però on també hi tindran cabuda els senderistes.

Per més informació, dirigiu-vos, a finals de setembre, a la Secretaria del Centre.

Cicle de projeccions: "El món en imatges"

Una vegada més us presentem la programació del Cicle de Projeccions.

No pot faltar la visió d'uns viatges a diverses parts del món realitzades pels nostres consocis "en la superfície" terrestre. Medi diferent en el cas dels companys de subaquàtica, que ens introduiran en les profunditat de les aigües.

Esperem la vostra assistència i engrescar-vos a fer les vostres aportacions des de qualsevol aspecte.

Hora: 2/4 de 9 del vespre.

PROGRAMA

19 d'octubre: "*Picos de Europa*". Jordi Marmolejo

26 d'octubre: "*Un any més fent muntanya*". Manel Cortés

2 de novembre: "*República Txeca*". Jesús forcada.

9 de novembre: "*Kilimanjaro (Tanzània)*". Maria Huguet.

16 de novembre: "*Atles (Marroc)*". Agustí Ardiaca.

23 de novembre: "*Mont Tabor (Alps)*". Josep M. Charles.

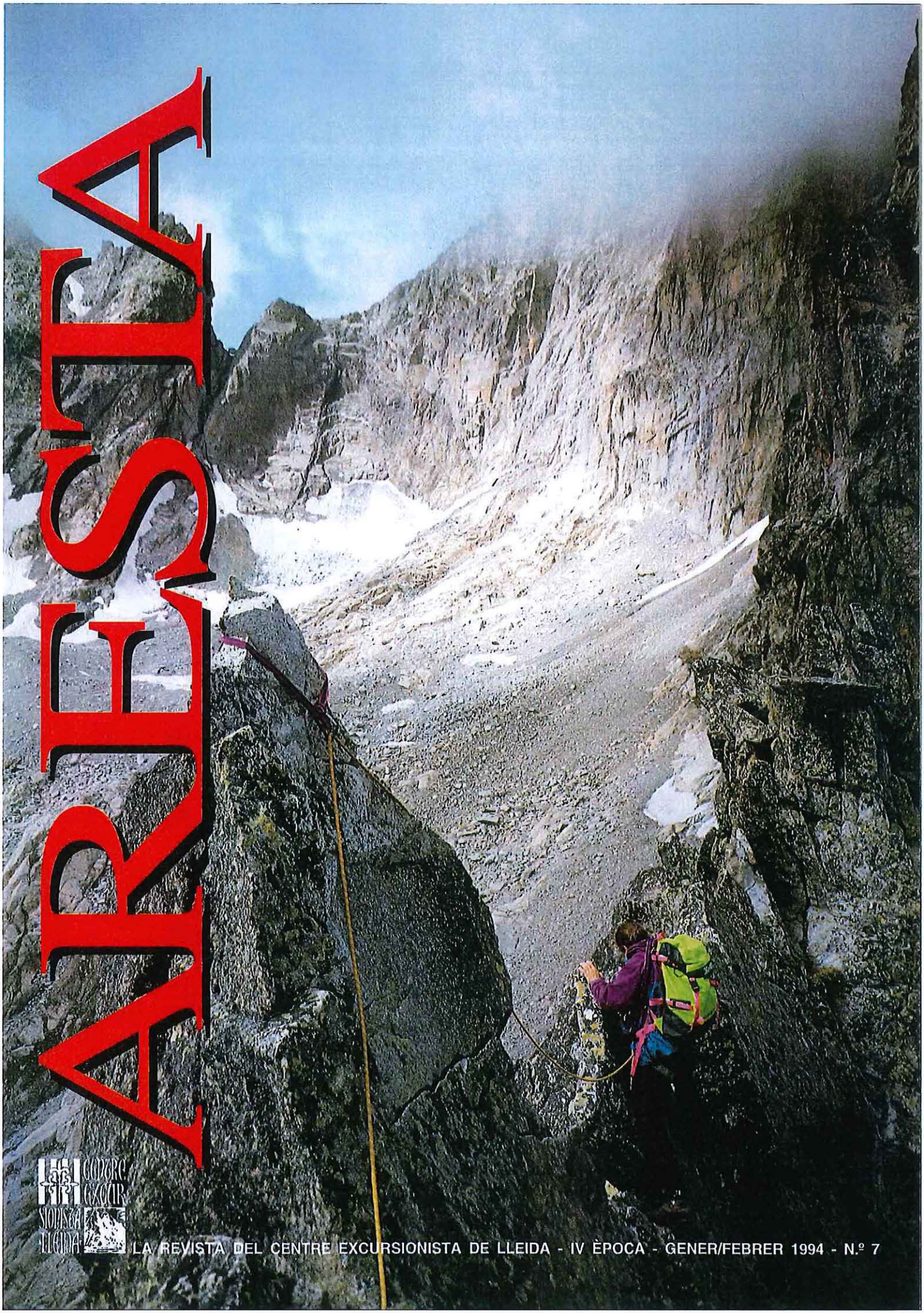
30 de novembre: "*Descens de barrancs*". Josep Ll. Gàzquez.

14 de desembre: "*Ponent-Sub*". Blai Montserrat.

21 de desembre: "*Andes - Serralada Blanca*". Juanjo Garra i Jordi Farré.

28 de desembre: "*Madagascar*". Magda Sales.

ARTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - GENER/FEBRER 1994 - N.º 7

Quan Santa Anna fou despossëïda

(d'un record a l'esperança)

TARDOR del 1988. Capvespre plujós. Enfilat sobre un penyassegat damunt la Mina de Pinyana observava com saltava la xocolatosa aigua, per sobre la represa de l'anomenada Peixera de Pinyana, durant el buidament de l'embassament de Santa Anna.

El meu neguit en aquell moment era saber com quedaria aquell sector de la Noguera Ribagorçana després d'aquell aiguat forçat.

Recordava que alguns dels membres de la SAS-CELL ens havíem capbussat bastantes vegades a la tolla de la Peixera de Pinyana, i també pel tros de riu entre la presa de Santa Anna i la Mina, des de principis dels anys vuitanta. Per alguns foren els primers contactes amb l'àmbit subaquàtic de les aigües interiors, i les experiències viscudes han estat sempre gratificants.

Aquella tolla, de fins a vora cinc metres de fondària, amb endinsades cavitats per sota la represa i una prou frondosa vegetació, era l'hàbitat d'uns quants llucis, truites, carpes, algun cranc i d'una munió de petits alevins que aleshores no vàrem saber identificar certerament. La freqüentació de l'indret, tant en apnea com amb l'escafandra autònoma, feu que es generés una habitualitat de la nostra presència que lligava amb una creixent confiança dels peixos que permetia una millor aproximació, podent fotografiar-los i filmar-los (en S-8, doncs el video encara no rutllava gaire).

Llucis d'uns vuitanta centímetres, truites de vora seixanta, alguna carpa de vora tres pams, eren reclams que amb certa assiduïtat ens hi feien capbussar. Un lluci batejat "Morenet" per la fosca coloració que contrastava amb la dels seus companys d'espècie i tolla, ens oferí una paulatina confiança podent dir que es deixava acariciar de tant en quant i no defugia els nostres objectius fins que ens féiem, ben segur, pesats. Aquest lluci és el que des d'una diapositiva va passar al disseny de l'enganxina de la SAS. Un dia, però, al "Morenet" ja no el vàrem tornar a veure. Sabíem que havia emmalaltit; les darreres vegades que compartírem la tolla mostrava una progressiva deformació de la columna i semblava agrair la nostra presència i les carícies que no rebutjava.

Recordava; i assistia impàvid a la desaparició d'aquell espai subaquàtic que havia marcat els inicis de la meva activitat sub en aigües interiors.

Al cap d'un mes vaig tornar-hi, recelós, i Santa Anna ja era buit. El riu des de la presa fins a la Peixera era un llit de fang, riu avall també, però no vaig prestar-hi gaire atenció. La vegetació aquàtica sepultada, els peixos desplaçats qui sap on, doncs sols hi passava un fil d'aigua que anava fent via entre el fang. La tolla de la peixera era un pou de llots i fang que amagaven el codolar que caracteritzava el seu antic fondal.

Vaig visitat Santa Anna per Baldillou i també per Boix camí de Tragó de Noguera. Aquell embassament fantasma era, per mí, d'una trista bellesa. Impactant, Tot i així m'interessà molt aquella orografia coberta d'aigua, doncs em permetia fotografiar indrets per posteriorment poder-los visitar per sota quan l'aigua retornés i també estalviar-me nombroses passades d'ecosonda.

Entenc que fos necessari buidar l'embassament i no entro a qüestionar si s'hauria fet millor d'altra manera, i també em consta l'esforç de molta gent per salvar el màxim de peixos transvassant-los cap un altre indret. Però si no vull covar una ràbia inútil cal esperançar-me i estar en disposició de col·laborar en què el progrés i el manteniment del medi ambient i de l'equilibri ecològic tinguin una finalitat comuna en lloc de ser contrincants.

(Foto: Blai Montserrat)

Ja han passat uns quants anys i, a hores d'ara, la força i capacitat de la natura a regenerar els hàbitats es fa pal·lesa. Ha calgut temps, condicions favorables i potser una mica d'ajut dels qui van haver d'alterar-la.

El riu ha anat desplaçant bona part dels sediments fangosos; la vegetació subaquàtica ha tornar a revifar-se un cop superat el setge del fang; les aigües tornen a ser tan clares com abans; i la tolla de la Peixera comença a insinuar-se com aquell indret que alguns enyorem. Hi queda encara força fang a la tolla però cal suposar que els esporàdics salts d'aigua per sobre la represa i el fluir de les filtracions per sota la mateixa vagin netejant l'indret, i potser d'ací uns 10 ó 20 anys sigui una tolla poc fangosa i adquireixi la textura adequada amb el seu natural llit de còdols.

A les darreres visites a la tolla no hem vist gairebé peix: dues truites d'un pamet i una carpa me-

nuda. El fons màxim és d'uns 2,5 metres i la vegetació s'instaura de nou a bon pas. No he vist les concrecions d'esponja d'aigua dolça que abans teníem observades en algunes cavitats. Però ho continuarem observant.

Quan a la presència de peix cal tenir molt en compte que fins uns mesos abans de buidar Santa Anna el sector de riu des de la presa fins más avall de la tolla de Pinyana era vedat a la pesca. Ara és zona no vedada i freqüentment hi hem vist pescadors que, tot i que desconeixo la seva fortuna, no dubto faran que sigui diferent el nombre de peixos que puguem observar, en especial a la tolla que com una mena de cul de sac és el límit de l'ascens de molt de peix, i en concret de les repoblacions que es fan de truita que, almenys abans, eren ben rebudes pels depredadors instal.lats a la tolla: truites i llucis que nosaltres vàrem conèixer.

Riu a dalt, a l'embassament, també s'ha produït el fenomen de la reinstauració de la vida subaquàtica. La vegetació la més eixerida, allí on era habitual. Els peixos, retornats via repoblació, amb discutibles criteris per la implantació de noves espècies.

Durant l'any 1993 s'han efectuat nombroses immersions a Santa Anna per les zones de Baldillou i Boix-Tragó, i la experiència ha estat força interessant. Quan als peixos podem constatar la presència de llucis, black-bass, peix sol, una varietat de carpins i diversos alevins pendents d'identificació. No hem vist les carpes ni els barbs, ni bancs de madrilles. No vull dir que no n'hi hagin, sols dic que no els hem vist sota l'aigua, Un pescador va dir-nos que havia pescat una carpa de dos pams. Bon senyal.

Quan a moluscs cal dir que hem vist un parell de cloïses del tipus "Anodonta" en el fons de fang. Cal reconèixer que varen aguantar bé la sequera forçada, doncs dubtem que siguin repoblades. També són presents uns molt petits caragolets d'aigua que viuen sobre la vegetació i sobre pedres cobertes de sediments del seu agrat.

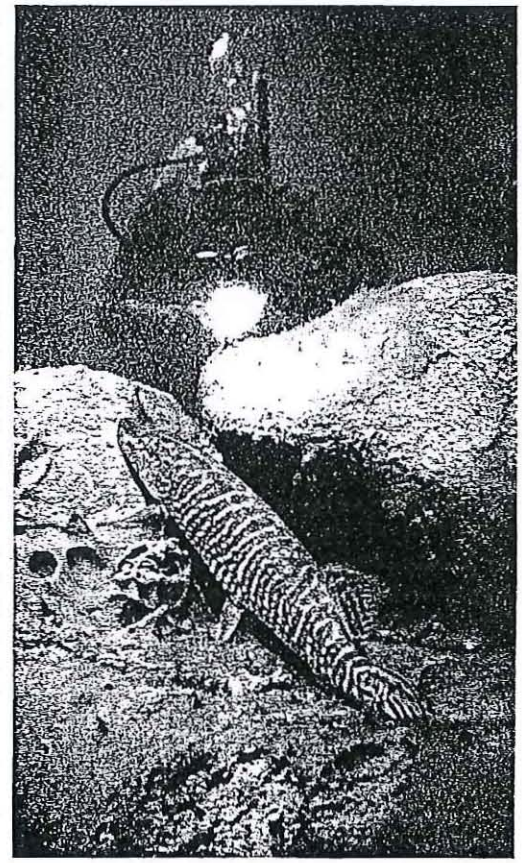
També hem observat sota l'aigua els clots dels "petards" de les maniobres militars per la zona propera a les restes del monestir romànic de Santa Maria de Vallverd, prop de Tragò.

Entre d'altres restes de l'activitat militar hem vist trossos d'una mena de bigues i encofrats de formigó que entre la primavera i l'estiu fan de cau per alguns peixos sol, centraquits molt territorials, defensors punyents de les ovades i que ens han permès passar estones força entretingudes amb l'agressiu comportament i accesible observació de llurs evolucions a poca fondària. Les postes d'ous d'aquestos i d'altres peixos estan exposades a les variacions de nivell d'aigua usuals i notòries a molts embassaments.

Alguns embassaments en diversos períodes han assolit cotes ínfimes (Canelles i Oliana per exemple) i d'alguna manera l'ecosistema afectat no defalleix del tot i acostuma a recuperarse. Però Santa Anna fou buidat del tot.

Temps al temps. Ja veurem com anirà evolucionant aquest nou àmbit subaquàtic de Santa Anna. I esperem que es pugui tenir contents els diversos collectius: regants, elèctriques, Confederació, ecologistes, pescadors, amics de Boix i Tragó..., i subaquàtics.

Blai Montserrat i Calderó
SAS-CELL

(Foto: Blai Montserrat)

10 anys de SAS-CELL

Actes commemoratius del 10è. aniversari de la SAS-CELL
Cicle de Projeccions i Conferències

Ja s'han acomplert els deu anys de vida de la Secció d'Activitats Subaquàtiques.

La SAS-CELL té prevista la celebració de diversos actes, commemoratius d'aquest fet, a realitzar durant els mesos de gener i febrer del 1994.

Alguns problemes d'agenda de darrera hora ens impedeixen, a l'hora de tancar aquest número d'ARESTA, d'informar-vos amb les dates exactes i lloc dels actes.

Mitjançant l'Agenda Cultural ciutadana, premsa, ràdio i televisió, confiem tenir-vos-en ben informats tot esperant que el contingut dels actes motivin el vostre interès.

Us hi esperem!!!

SAS-CELL

Esquí de Muntanya

16 gener: *Especial Debutants a la Serra de la MENADA de Senet, de 2.487 m. o Tuc de la Llança de 2.656 m, al Port de la Bonaigua* (*) (Cal saber esquiar).
Vocal: Margarida Falguera, tel. 24 73 87.

23 gener: *Tuc de Carans de 2.789 m. des de l'Estany Llebreta.*
Vocal: Jordi Guivernau, tel. 24 49 92

6 febrer: *(CC) XXVIII Travessia del GEDE a la Vall de BOÍ* (**).
Campionat de CATALUNYA.
Vocal: Helena Torres, tel. 24 61 20.

13 febrer: *(CC) VIII Prova d'Esquí de Muntanya ALT PALLARS al VENTOLAU, de 2.849 m.* (**).
Vocal: Juanjo Garra, tel. 24 52 37

20 febrer: *(CC) Trofeu VERNET al MONTARDO d'ARAN, de 2.830 m.*(***).
Vocal: Lluïsa Huguet, tel. 24 51 09.

27 febrer: *Tuc de MARIMANYA, de 2.660 m. per Isil i la Vall d'Airoto* (**).
Vocal: Jordi Gàzquez, tel. 24 37 53.

6 març: *(CE) (CC) XII Cursa del MULLERES, de 3.010 m.* (***).
Vocal: Feliu Izard, tel. 24 11 42.

Programa d'Excursions

16 gener: Miranda de Lleveria. (C.L. Reus).
23 gener: Montblanc-Castellfollit. (serra de Prades) C. L. Reus.
6 febrer: Sant Mamet (Mont-roig, per Clua).
13 febrer: La Riba - Mont-ral (serra de Prades) C.L. Reus.
27 febrer: Montserrat (per Can Maçana- Les Agulles).
6 març: Sant Llorenç de Munt (La Mola- 1.095 mts.).

Grup Espeleològic Lleidatà

Activitats programades:

16 gener: Cova de les Meravelles a Benifallet (sortida ajornada del mes anterior).
30 gener: Cova de Santa Elena, vall de Bujaruelo (nivell iniciats).
13 febrer: Avenc de l'Espluga, Sant Llorenç del Munt (nivell iniciació).
27 febrer: Avenc Esteban Felipe, Serra de Guara (nivell iniciació).
13 març: Cova de la fou de Bor, Bellver de Cerdanya (nivell iniciació).

Secció d'Activitats Subaquàtiques (SAS-CELL)

Cursets per l'obtenció del títol B1 estrella (nivell iniciació)

S'iniciaran els mesos de març, maig i juliol de 1994.

Per la realització del Curs B1E l'organització proveeix l'alumne de tot l'equipament, el qual és de qualitat i garanteix la màxima seguretat.

L'alumne no cal que compri cap element de l'equip per obtenir la titulació.

Els cursets es realitzen en grups reduïts, pel que en cas de voler participar cal pre-inscriure's amb la màxima antel·lació per a reservar plaça, i cal fer-ho a la Secretaria del

Centre Excursionista de Lleida

...on també es facilitarà informació complementària (de dilluns a divendres, de 7,30 a 9,30 vespre).

També és oberta la pre-inscripció per als cursos de nivells superiors i cursets d'especialització, els quals es realitzaran en funció del nombre de pre-inscrits.

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1994 - N.º 8

S.A.S., informa

EL propassat mes de desembre vàrem organitzar el primer "concurs" de fotografia subaquàtica de Lleida, a les aigües però, de Tarragona.

No es podria considerar ben bé un concurs, doncs no era aquesta llur finalitat i sí una jornada participativa on el més important era aprendre els uns dels altres.

Ho vàrem batejar "1a. Trobada de Foto-Sub de Lleida" i la dinàmica de la jornada era la següent:

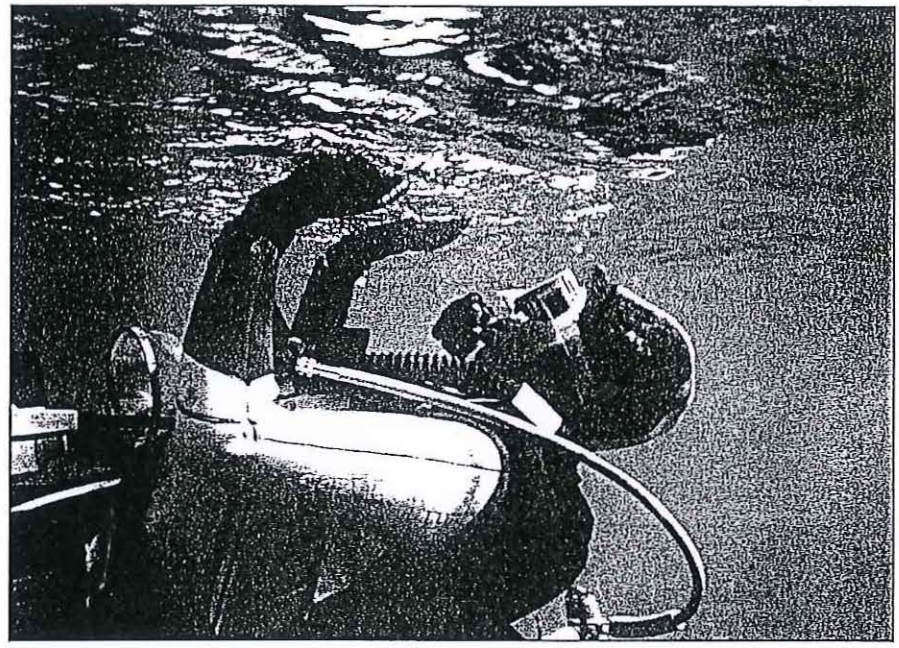
Hi participaven fotògrafs inscrits en el nostre club que tinguessin títol d'escafandrer.

Cada participant havia de capbussar-se acompanyat, a efectes de seguretat personal.

Es va marcar una àmplia zona de l'Escullera de Tarragona com a escenari de les pràctiques. Un cop allí hi havien 4 hores per entregar un rodet marcat per l'organització. Els fotògrafs tenien 3 temes obligatoris per presentar a la selecció final. Una foto de model, una de paisatge i una de fauna. La resta de treballs eren lliures.

Amb un dia assolellat i sense vent els diferents participants es van anar capbussant amb llurs models a la recerca de la imatge somniada. Uns més aviat i altres més tard varen anar deixant els rodets un cop acabats a l'espera del revel.lat. Desgraciadament l'aigua no va acompanyar i presentava un estat força tèrbol que dificultava el treball dels participants.

La imaginació va haver de suplir, amb un bon grapat de tècnica la manca de condicions ambientals.

Primer premi S.A.S

La selecció de les diapositives la va fer cadascun als locals del CELL una setmana més tard. Se'n varen triar 6 per concursant que, seguint la filosofia de la trobada, varen ésser comentades una a una, analitzant errors i encerts. Un criteri unificat de diversos factors va anar eliminant treballs fins que la selecció va donar com a finalistes als següents participants en el mateix ordre:

3er. classificat.....**Xavier Guiu**

2on. classificat.....**Blai Montserrat**

1er. classificat...**Josep M. Castellví**

Tots tres varen rebre un trofeu cedit pel Banc Sabadell així com un sopar per a dues persones ofert pel restaurant Aggio al segon classificat i IBCE Foto una ampliació 30x40 de la foto guanyadora.

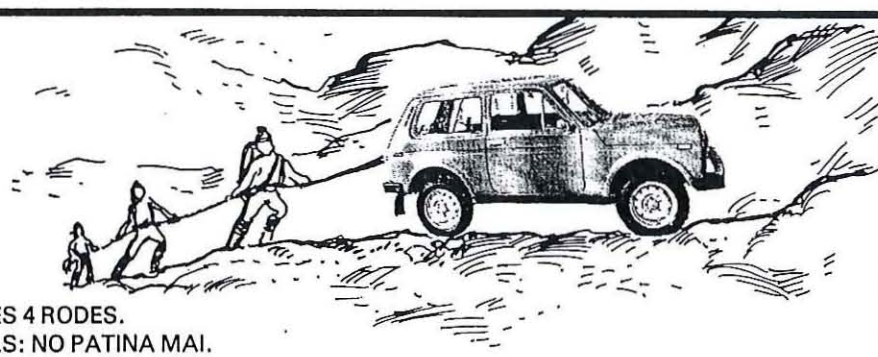
S'ha de fer també una menció especial a tots els models (ells i elles) per la paciència que varen evidenciar davant les exigències dels fotògrafs. Per la propera trobada queda garantit un premi especial per al millor model (ell o ella) i premi doble tant per al fotògraf com per al model de l'equip guanyador (a poc a poc n'anirem aprenent a fer concursos...).

Per l'any 94 hi ha previstes un parell de trobades amb la mateixa finalitat pedagògica, amb canvis d'escenari i de requisits. Qualsevol que hi estigui interessat i vulgui coneixe'n més detalls, es pot posar en contacte amb la Junta de la Secció d'Activitats Subaquàtiques.

S.A.S.-C.E.LL.
J.M.C.

LADA NIVA 4 x 4

el cap de la cordada

TRACCIÓ A LES 4 RODES.
MOTOR DE 1.600 C.C.
SUSPENSIÓ INDEPENDENT A LES 4 RODES.
BLOQUEIG DELS 2 DIFERENCIALS: NO PATINA MAI.

DISTRIBUIDOR: AUTOMOBILS MIRADA - Alcalde Rovira Roure, 38 - T. 235252 - LLEIDA

AIRESTA

CENTRE EXCURSIONISTA LLEIDA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - JULIOL/AGOST 1994 - N.º 10

Expedició "Austral I" (Retrobar 10 anys)

—"¿Delfines?". ¡Tántos como quieras!"

La veu del meu amic Ricardo Roselló va sonar emfatitzada a milers de kms. de distància per l'auricular. Feia 8 anys que no ens vèiem. Dos anys després d'haver col.laborat en la creació de la S.A.S. i ser-ne soci fundador va tornar cap al seu país, Xile, a retrobar-se amb els seus i a endegar una nova etapa com a bus professional al port de Valparaiso.

Valparaiso ¡Quin nom més engrescador! Amb reminiscències d'horitzons remots el considero un d'aquells noms toponímics que per si sols evoquen atmósferes exòtiques (Samarkanda, Havana, Manaos...) Valparaiso es convertí, per mi, en una destinació innexcusable.

Del pas del Ricardo pel Centre en va quedar el record d'un excel.lent company i col.laborador i bon bus. També ens va deixar una paraula màgica, "Huevón". El "Huevón" a Xile ho és tot. És com un "Zen" austral que conjuga el bé i el mal. Serveix d'insult, d'elogi, d'adjectiu, de nom, de verb i té infinites possibilitats gramaticals que els del país dominen a la perfecció.

"Huevón" per aquí, "Huevón" per allà, el xilè se'n va tornar cap a casa i a nosaltres ens va deixar gravada la parauleta en el nostre vocabulari (almenys en els "avis" de la SAS). Va estar una herència lingüística. Després d'això un parell de cartes a l'any i molts kms de distància.

Fins 1994. El desè aniversari de la S.A.S.

Una destinació difícil. L'Illa de "Chañaral"

L'existència de dofins en gran quantitats va estar suficient per despertar-me l'interès per aquest indret perdut al sud del Pacífic austral prop d'una costa de difícil accés. Hi havien altres raons. Pingüins Humboldt, llops marins, bal.lenes, llúdrigues... Les orelles em xiulaven mentre rebia la informació i els mapes. Hi havia quelcom d'estrany en aquella illa que havia fet que 20 anys enrera una petita colònia de dofins hi haguessin arribat i assentat permanentment. Amb els anys la colònia havia arribat a tenir 200 individus fins que alguns vaixells de pesca s'hi van dedicar a pescar-los per vendre'ls com a tonyina. La intervenció dels pescadors de la costa, que confraternitzaven amb els animals, va estar decissiva per salvar-los del desastre. Avisades les autoritats i sota la protecció dels mateixos pescadors costaners es va poder aturar la matança. La colònia es composa actualment d'uns 80 individus que hi viuen tot l'any a la zona SO de l'illa. No em feia a la idea de com s'ho podien fer per aguantar allí tot l'any en unes aigües que no depassen els 12º a l'estiu.

Realment era un objectiu engrescador. La tasca d'arribar-hi era feixuga.

La infrastructura tècnica i humana es feia complexa. Ens esperaven 1000 km de carretera Panamericana ben asfaltada fins arribar al Norte Chico al Nord de Valparaiso, que comprèn part de la IIIa. i la IVa. Regions. És una regió semiàrida de transició entre clima mediterrani i desert força despoblada. Un cop deixàvem la carretera ens esperaven 100 km. de desert pedregós fins arribar a la costa. Allí era precís organitzar un campament per

NIKON
SONY

Fotografia
Audio
TV i Vídeo

ICE
AUDIO VISION

MAJOR, 76
Tel. 973/26 88 29
25007 LLEIDA

15 persones, entre catalans i xilens i tenir el material just i necessari per accedir a l'illa escollida, a unes 4 milles marines de la costa (uns 7 Km.). Tot això suposava bellugar al voltant de 12 tones de material, comptant 5 vehicles 4x4, 3 pneumàtiques equipades per travessies nàutiques, 2 compressors d'alta pressió, 15 ampolles d'aire, tendes i equipament d'intendència. A afegir-hi els equips de foto i filmació.

Teníem això és cert la col·laboració desinteresada de l'Armada de Xile a través del "Comando de Buzos Tácticos" que ens van cedir els equips d'acampada i els seus equips d'oxigen, apart d'acompanyar-nos durant tot el viatge amb el seu comandant en cap. El canal 13 de la Universitat Católica de Xile també va donar difussió a la nostra expedició i se'n va fer ressò diverses vegades durant la nostra estada al país. També va estar molt oportuna la col.laboració que vàrem rebre del Governador Marítim de Valparaiso, el qual ens va estendre un salconduït per tot el país que ens va permetre accedir sense problemes a qualsevol indret del territori i dormir fins i tot en casernes dels carrabiners en alguns moments més durs.

L'objectiu que ens movia a organitzar aquest sidral catalano-xilè era molt senzill d'explicar: Filmar i fotografiar la fauna i paisatges de l'illa de Chañaral per a realitzar un seguit de reportatges a publicar per Europa i Xile que servissin per sensibilitzar a l'opinió pública, xilena especialment, de l'existència d'uns paisatges verges en estat de ser preservats de les agressions que l'inevitable progrés comporta.

En Ricardo m'havia convençut. Convèncer als meus companys va estar més fàcil.

En Ruta

Una setmana inacabable ens vàrem haver d'esperar a Valparaiso, el port més important de Xile, preparant vehicles i subministrament. Fins i tot ens vàrem haver de fabricar els ploms del llast perquè era difícil de trobar-ne de manufacturats. Recepcions oficials, entrevistes a TV i als diaris, realment resultàvem exòtics per a ells. Ens deien el "Grupo Excursionista de Lleida".

Per fi una matinada ens vàrem

situar a la carretera, ja en ruta, plens de trastes i paquets. Vàrem patir una avaria en un dels vehicles que ens va retenir el temps suficient per fer-nos entrar de nit al sud del desert d'Atacama per agafar la direcció de la costa. No era precisament l'hora més escaient per entrar en una zona desèrtica, però no hi podríem fer res més si no volíem perdre un dia acampats vora la carretera. Ens van calcular que en 4 hores podíem arribar a la costa i així al matí ja podríem preparar el campament a primera hora. Un cop entrats en aquell desert era impossible trobar recanvis de cap tipus ni benzina en 300 km. a la rodona. Els escassos subministraments que tenen els assentaments de pescadors de marisc de la costa serveixen per al seu consum personal, no pas per a la venda.

La primera, però, va estar sonada. El guia se'ns va perdre. Ell solet i de nit va començar a "tirar" pista i als 40 km. ja l'havíem perdut de vista amb el seu Ford "Wagoon". Quan a les 2 de la matinada varen aparèixer diverses bifurcacions de pistes davant nostre, totes en la mateixa orientació, vam entendre que la SAS-CELL estava perduda al Sud del desert d'Atacama.

La segona va estar més forta. Entràrem en una de les pistes que ens va semblar més lògica. Ens orientàvem amb les bruíxoles i la lluna en direcció a la costa. L'aparició d'un vell cementiri de naufrags de principis de segle semblava indicar la proximitat del mar. La sorra gruixuda que havíem atravessat fins llavors s'anava convertint en pedra punxeguda. Vaig veure com s'aturava la Toyota Hilux que remolcava una de les lanxes pneumàtiques. Havien punxat una roda del remolc. Els xofers s'ho miraven desolats, però allí ningú treia el gat.

Em vaig témer el pitjor després d'haver vist (és un dir) al guia. Efectivament, no duien rodes de recanvi.

No hi havia res a fer. Perduts de matinada no podíem esperar ajuda del cel. Amb la llanta gemegant per la pista escabrosa vàrem continuar en direcció de la costa seguint la bruixola. Allí podríem refer l'orientació i potser trobar algun poblat de pescadors que ens ajudessin.

De sobte, lluny d'on érem, la nit es va il.luminar de vermell. El guia es devia d'haver adonat que ens "havíem perdut" i llençava bengales com un desesperat. Nosaltres les vàrem tirar de color verd. Allò semblava Hollywood!!.

A les 3 del matí i a través de les dunes ens vam retrobar i vam decidir acampar al bell mig del desert.

El cel estel.lat recordava els versos de Neruda: "...escribir por ejemplo la noche está estrellada y tiritan azules los astros a lo lejos..." Amb ells em vaig adormir al ras. Perdut i cabrejat al Sud del desert d'Atacama.

Text: **Josep M. Castellví**
Fotos: **Josep M. Castellví**
Josep M. Freixa
Àngel Aguirre

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA · SETEMBRE-OCTUBRE 1994 · Nº 11

Expedició "Austral I" (2a. part)

Per fi a l'aigua

Quan ens vam despertar érem a 500 metres de la platja. No sentíem el mar perquè hi havia un petit penyasegat que tapava el soroll. Arribar al lloc d'acampada va ser qüestió de 40 minuts. Al migdia, el campament estava instal.lat. Curiosament, les tendes eren totes del model "Rambo" i allò semblava un campament de mercenaris. Tot seguit vam issar la senyera de la ciutat de Lleida en un pal prominent. Les coses havien de quedar sèries. Durant els dies que vàrem restar allí vam preparar la forma d'assolir els objectius de treball per abastar tota l'extensió de l'illa i voltants. Va ésser necessària una inspecció amb les llanxes ja el primer dia al vespre per tal de valorar les possiblitats que ens oferia el paisatge i la fauna.

Quan vam girar per la costa sud de l'illa vam veure com bullia l'aigua davant nostre. De sobte, un reflex platejat es va alçar per sobre l'aigua. Vam trigar menys d'una mil.lèssima de segon a identificar un immens dofí de tres metres que havia saltat davant nostre. Un, dos, tres reflexos es van anar multiplicant al nostre voltant i ens vam trobar acompanyats en el nostre recorregut per infinitat de lloms de dofins que seguien les embarcacions creuant-se per davant i darrera, trencant l'aigua amb les seves aletas dorsals. No teníem ulls ni veu per abastar tot el que volíem veure o dir. Vam llençar-nos amb les càmares fotogràfiques a pulmó per tal de veure què es podia fer. Vàrem patir dos disgustos. El primer, l'efecte de l'aigua a 12º. El segon, que de color verd i només es veia a 1/2 metre de distància. ¡Ens vàrem haver d'esperar als propers dies per fotografiar i filmar els nostres "amics".

Per obtenir imatges d'aquests emotius mamífers vam haver d'enginyar un seguit de muntatges. El fotògraf se situava, penjat d'una boia a la deriva, a cinc metres de profunditat. Llavors fèiem córrer la llanxa per tal que els dofins la seguíssim i un cop arribava als voltants de la boia on era el bus, aturava en sec el motor. Els dolfins es quedaven sobtats i acudien en grup a visitar el penjat de la boia, fent voltes entorn d'ell, xisclant i xiulant ves a saber quins insults. La veritat és que no restaven gaire temps al voltant nostre i ràpidament perdien l'interès. Quan el motor de la barca es ficava altre cop en marxa, allí no quedava ningú més que el penjat de la boia.

Estar penjat de la boia no estava tan malament. Tenies els dofins a la vora i era força còmode. A través vora l'illa, podies sortir 2 milles mar endins depenent del corrent però en tot moment estaves localitzat. De vegades, mirant cap al fons verdós, veia passar ombres de bon tamany que preferia identificar com a dofins o llops marins per a la meva tranquil.litat. Un dia vaig veure com una d'aquestes ombres estava pujant cap a mi. Vaig tenir un moment de suor freda. Als pocs segons vaig veure la figura inconfusible d'un llop marí que, curiós, venia a veure aquella espècie de salsitxa de colors a la superfície. Va aparèixer de sobte un dofí i llavors llop i dofí es van concentrar en un joc de circ consistent a pujar i entrecreuar els seus cossos. Jo estava mut davant de l'espectacle. Com sempre passa en aquests casos havia acabat el carret moments abans (recordeu la llei de la torrada i la melmelada que sempre cau a terra pel cantó sucós...?). El soroll de la barca que venia a recollir-me va distreure els animals que van deixar de jugar. Encara em costa de creure-ho ara.

Per filmar-los encara va ser més espectacular. L'Angel Aguirre es va instal.lar amb arnesos i atalatges a la proa d'una pneumàtica i va poder prendre espectaculars imatges dels animals en moviment al voltant seu. Era una posició arriscada però van establir un seguit de senyals amb el Jordi Bresolí a la barca de forma que davant de qualsevol problema de manca d'aire la barca s'hauria aturat immediatament.

"Bailando con lobos"

Mentre un grup estava filmant dofins, hi havia un altre grup amb els llops marins. Nosaltres vam trobar una colònia de 300 individus que s'estirava i pescava al voltant de roques inaccessibles del N. de l'illa. Aquesta colònia és permanent. Els "harems" de femelles envoltant els mascles tot acompanyat d'un soroll de roncs i crits és un espectacle colpidor. Un cop vam desembarcar a l'illa, ens vàrem despenjar pels penyasegats per fotografiar-los en sec. La pudor que escampaven era tan forta que els vam localitzar 300 metres abans de veure'ls. Per arrossegar-nos al seu costat vam haver de "passejar-nos" entre les seves "restes fisiològiques". Les imatges s'ho mereixien, la resta dels nostres companys d'expedició, no. Encara avui em sembla que no m'he tret el perfum.

Els animals són molt porucs a terra. Es llancen a l'aigua desordenadament quan hi ha quelcom que els espanta. Això provoca escenes de pànic col.lectiu a tots els individus de la colònia que es llancen a l'aigua entre xiscles histèrics. Això és perillós per a les cries que poden resultar ferides o mortes en la fugida. Per sortir de l'aigua aprofiten la força de les ones perquè els deixi de cop sobre les roques i a partir d'allí pugen pels seus mitjans. No cal dir que tant el salt com la remuntada es veuen amortits per la capa de greix que els protegeix.

A l'aigua és un altra cosa. A tres metres de profunditat s'acostaven a veure'ns. Giren, fan tombarelles. Fan grunys i atreuen bombolles en una festiva recepció. Es mostren interessats en els equips de foto. Suposo que els atreu la llum del flash. N'hi ha un que es mostra agressiu i ens ensenya les dents molt a prop de la cara. Són 300 kg i 3 metres d'animal. Estic indecís entre escapolir-me o aguantar. No es coneixen atacs dels llops a l'home. De fet la seva mansuetud els va portar al punt de l'extinció. La seva pell és molt cobejada. Decideixo aguantar amb un nus a la gola. L'animal m'olora i em mira a dos dits de distància. A l'Angel Aguirre li fa igual. L'Angel li torna la broma i li ensenya les dents xisclant. L'animal s'ho pren bé i li fa el mateix. Així podríem haver estat hores i hores.

No puc parar de fer fotografies. Al final m'acabo movent i recargolant com ells!. Acabo pensant que porto massa hores d'aigua!.

Molt a prop dels llops hi teníem la gran colònia de pingüins Humboldt. Milers de pingüins passejant entre les cales, muntanyes i valls de l'illa. Contra el que es creu el pungüí no suporta les temperatures polars, excepte en el cas de dues o tres espècies. Aquests de Chañaral són

coneguts per Pájaros Niño i són habitants permanents. D'aparièncía matussera a terra, cosa que no és certa, es converteixen en "míssils" quan arriben a l'aigua. Són aus primitives que han desenvolupat extraordinàriament les seves aptituds de nedar amb les ales. Les mouen a velocitats de vertigen deixant una estela de bombolles al voltant seu. Només la foca Tigre és capaç de caçar-los i tan al Nord no n'hi ha. La seva ploma està compactada i segreguen un greix que els impermeabilitza. Aquests de Chañaral nidifiquen sota els cactus, que omplen l'illa, excaven galeries que els protegeixen de possibles atacs de les aus de presa que viuen al voltant seu. Els més indefensos són les cries i els ous. Acostumen a tenir una o dues cries que vigila el mascle mentre la mare se'n va a cercar aliment que després regurgita als petits. Obtenir imatges d'aquests animals requereix paciència i pocs moviments. Quan són a l'aigua es fa especialment difícil d'accedir-hi perquè són massa ràpids per a nosaltres i les ones que trenquen a la platja ens desestabilitzen.

Al llarg de l'illa, altres animals ens anaven confirmant el caràcter de refugi que està adquirint aquest racó de món. Les aus del Paradís, provinents de l'Equador havien nidificat a l'illa feia pocs anys i s'hi varen quedar permanentment; un altre fet poc usual aquest. Aquest ocell pertany a un clima equatorial i resulta insòlita la seva presència en un clima fred.

Vam tenir l'oportunitat de prendre amb la mà les "esgarrifoses", en aparença, aranyes "Pollito". A primera vista són igual que les peludes taràntules. En realitat és una varietat inofensiva, benèfica per a l'home ja que devora insectes i els pescadors les respecten per això. Tot i això els qui sentien fàstic per aquests artròpodes van accentuar aquest sentiment. Grossa com el puny i peluda, desperta una mena d'esgarrifor mentre es passeja al llarg del braç i de la mà. Paraula...

Un dia vam rescatar una tortuga que havien capturat els pescadors pels voltants de l'illa!. Se la volien cruspir!. Ens va sortir la vessant idealista i vàrem adduir que ja tenien força peix i marisc. Els companys xilens els van convèncer que el gest sortiria per la TV i a les revistes i quedarien força malament si no la deixaven anar. Després d'una estona de discutir (amistosament) ens van permentre aviar-la al mar un altre cop. Tot i que és un animal protegit queda demostrat que no n'hi ha prou amb dictar una llei si no hi ha un control per fer-la complir. La pròxima vegada no tindrà tanta sort.

No vàrem veure "Chungungos" (llúdrigues), tot i que ens varen advertir que n'hi havia. Hauria estat un bon complement. El que sí que vàrem veure va ésser Rorcuals Nortenys, espècie de balena que agafa grans velocitats i que fins a l'aparició dels arpons explosius havia pogut escapar a la matança, amb arts manuals, d'aquestes espècies. Vam veure cinc individus en superfície, tot seguint el seu raig de gas i aigua mentre anaven menjant plàncton. Aquest fet va impedir poder-los filmar sota el mar ja que l'aigua era verda per la matèria orgànica acumulada. De fet per això estaven allí aquests mamífers de quinze metres de longitud. Curiosament aquests animals també tenien una permanència constant en la zona i no emigraven.

En un moment del seguiment en va passar una per sota d'una de les embarcacions pneumàtiques. Amb el llom va donar una bona sotragada a la proa de goma. El pilot es va quedar més blanc que el paper, mentre l'animal s'enfonsava amb sigil. Aquesta és la forma més fàcil d'identificar les espècies de balenes, per la forma de ficar la cua en el moment de capbussar-se. També va ser mala sort, però, que de totes les espècies aquesta del Roncual Norteño era l'única que no mostrava la cua en cap moment durant el moment de la immersió.

Vam intentar acostar-nos als animals en moviment. La seva agilitat era grandiosa. Detectaven immediatament els canvis de rumb de les pneumàtiques que nosaltres volíem avançar a la seva ruta. Quan saltàvem amb les cambres era pràcticament impossible veure res més sinó bombolles en superfície. Als pocs segons apareixien dos-cents metres més enllà.

De totes aquestes immersions en varem treure l'experiència d'una fauna superficial que no té el fons com a hàbitat habitual. Les nostres passejades profundes van evidenciar una gran profusió de vida entre esponges, serrànids, equinoderms i mariscs. Alguns Pintaroges, mena de tauró petit, i moluscs configuraven una fauna rica i variada dispersa entre boscos d'algues de 2 i 3 metres d'alçada.

Un fet curiós, però, va obrir la llum a entrendre algunes presències biològiques al fons i voltants de l'illa. Ja hem vist que durant tot l'any, hi romanen constantment diverses espècies que, per qüestions climàtiques, haurien d'estar, possiblement a més de 4000 km. per fixar-ho just.

Tot xerrant amb els pescadors ens van assabentar que en el territori dels dofins es donava el cas que l'aigua s'escalfava a mesura que anàvem descendint fins arribar als 17-18º a 40-45 metres.

Podria tractar-se tal vegada d'una surgència volcànica que mantè la temperatura de l'aigua de la zona en unes condicions que faciliten la vida de tota a aquesta fauna en provocar un creixement d'organismes no habitual en la zona. Dos de nosaltres hi varen baixar i van constatar aquesta situació; l'aigua s'escalfava a mesura que anàvem descendint. Potser estan canviant les condicions climàtiques?, què empeny els animals a destinacions migratòries incertes?

Va ser poc temps per poder treure conclusions provades. El fet és que hi ha una illa al sud del Pacífic Austral on l'home encara no ha arribat plenament com per alterar-ne el sistema. Fins quan durarà?

Participants en l'Expedició "Austral-I-Xile-94"

Catalans:

Josep Mª Freixa.
Faust Justribó.
Angel Aguirre.
Jaume Colom.
Jordi Bresolí.
Antonio Laplana.
Josep Mª Castellví.

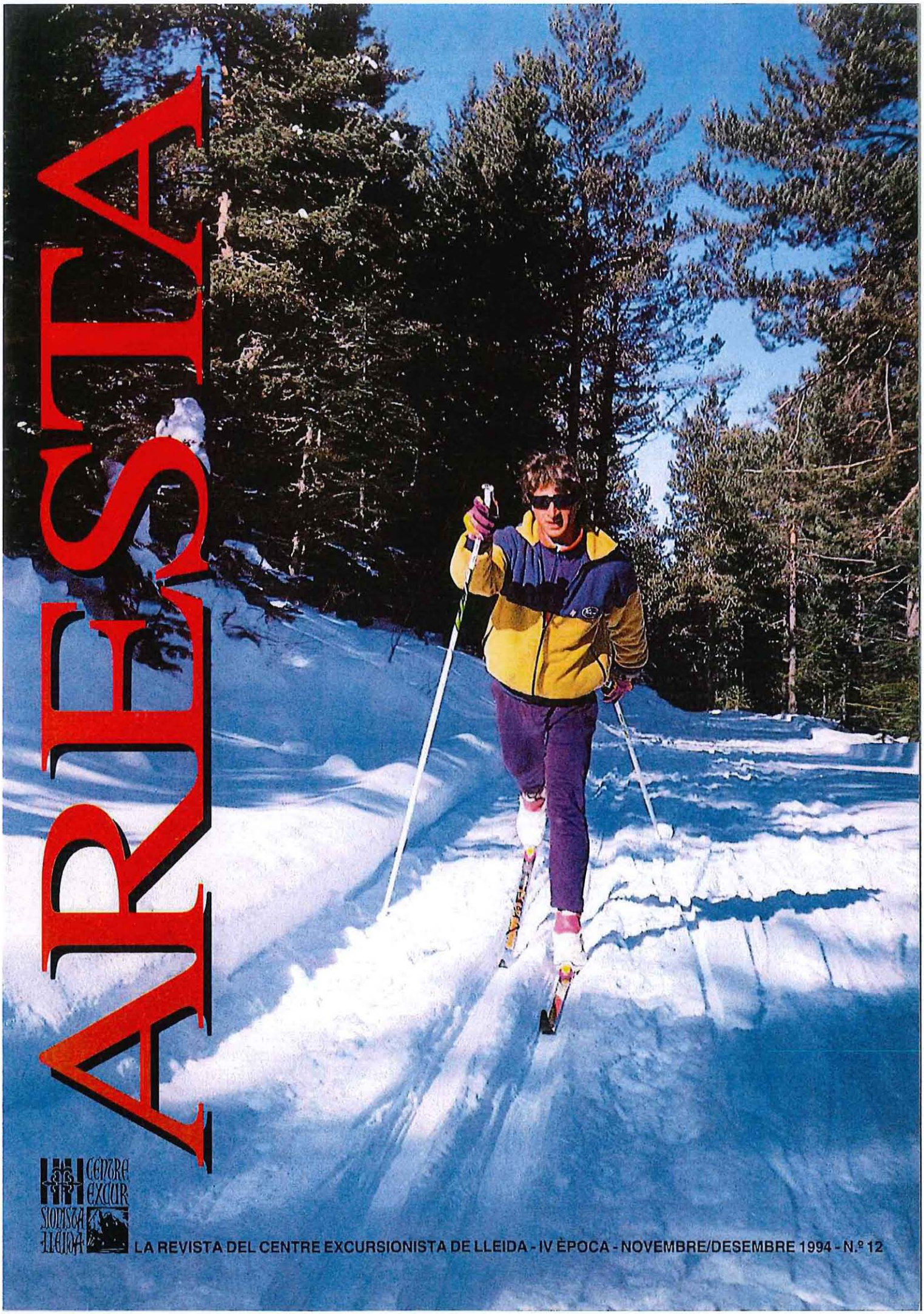
Xilens:

Ricardo Roselló.
Luis Mellado (Naco)
Armada de Chile. Comando de Buzos Tàcticos

L'expedició té unes 2.700 diapositives en procés de classificació i unes trenta hores de vídeo en la mateixa situació. Oportunament s'informarà de l'audiovisual que s'està preparant per a la seva projecció pública.

Josep Maria Castellví
SAS-CELL

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - NOVEMBRE/DESEMBRE 1994 - N.º 12

Entrevista amb...

l'Iban Calzada

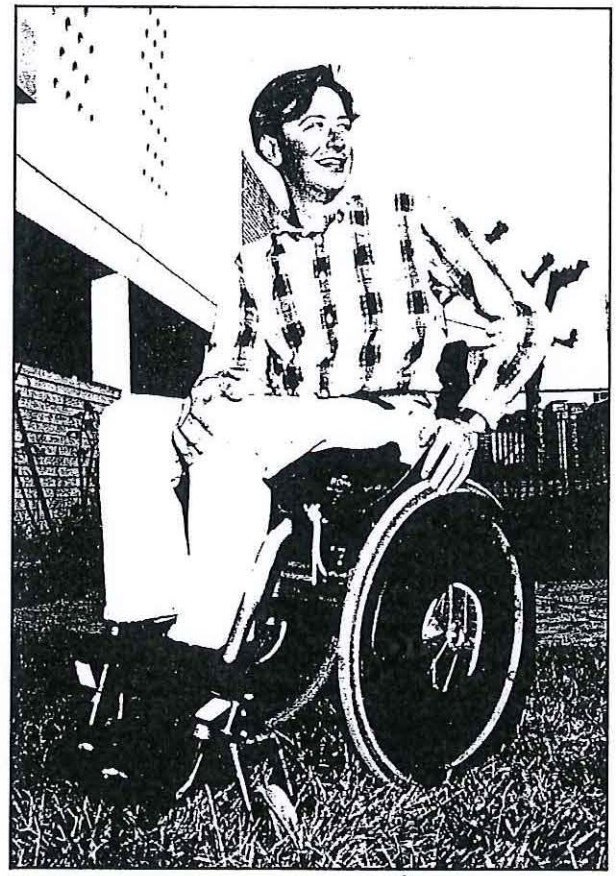
Ell és jove. És com qualsevol altre jove que trepitja l'asfalt de la nostra ciutat. Té 23 anys i estudia a l'Escola Municipal de belles Arts. Es diu Iban. Amb ell molts de nosaltres compartim una forma de viure, un somni que ens esperona, que ens ajuda a afrontar el dia a dia; l'activitat esportiva.

Té un somriure especial, una lluentor als ulls que evidencia la resta. Com a conseqüència d'un infaust accident, pateix una discapacitat funcional, que li resta una mobilitat important.

Sorprenentment, descobrim que és un passota de les barreres arquitectòniques, ja no s'hi fixa. «T'hi trobes molt sovint, si cada vegada has de muntar un ciri no val la pena. Quan hi ha un rengle d'escales, busco un parell «d'onsos» que m'ajudin.

Ens el podem trobar entrenant a l'INEFC, hi va tres cops a la setmana. Uns alumnes de l'assignatura de Didàctica de l'Educació Física especial desenvolupen amb ell un programa de preparació de força i resistència esportiva.

En el seu cau, un espai molt íntim per a ell, on es refugia per dissenyar, recorda com va començar una de les seves afeccions. Em cavil.lava el cap, haurem de fer alguna cosa, si no ens avorrirem. La veritat és que no sé com em va arribar la informació que hi havia gent que esquiava, vaig investigar una mica, i a partir d'una foto, en el taller d'en Paco Piñol construírem un estri, que no té res a veure amb les cadires que hi ha per esquiar, i amb «allò» vam fer les primeres baixades. Les cadires convencionals duen un sol esquí, i jo em vaig creure molt llest i vaig dir: «amb un de sol no t'aguantaràs» i vam instal.lar un monoesquí, era un «pepino» perquè té molta base i no es podien clavar cantells. La primera esquiada, la vaig fer a Boí Taull, sense agafar els remuntadors, portava uns quants amics que feien de portejadors. La primera esquiada seriosa va estar a Ordino Arcalís.

Les estacions d'esquí normalment no et fan pagar els forfaits, et faciliten molt les coses –no ho entenc–, et paren els telecadires, caus del remuntador i muntes l'espectacle. Molt bon "rotllo", si tens qualsevol problema te'l solucionen ràpidament.

«Escollir l'activitat esportiva i no el sedentarisme depèn de cadascú, la meva opció es més normal.»

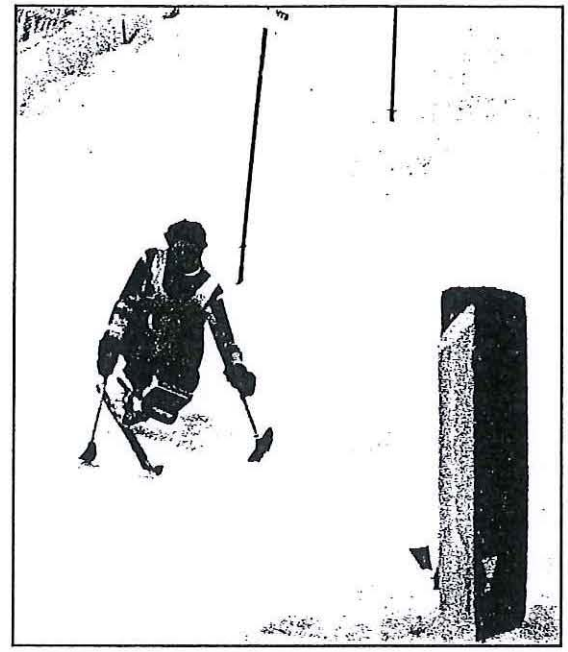
Ell, vol deixar plena constància de l'agraïment que té als amics i familiars en el primer dia de neu, fins que a poc a poc va anar agafant confiança en el medi. Com en tots els inicis, han existit situacions, que amb el pas del temps aprenem a relativitzar.

Una vegada a Astun, en el campionat d'Espanya, va

estar nevant tota la setmana i les pistes varen ser trepitjades per les màquines. En una de les baixades vaig veure el pas d'una pista a una altra, era ple que vessava d'una neu verge molt suggerent. El resultat: enfonsat amb dos pams de neu a sobre del cap. Vaig haver de fer un forat amb els pals per fer senyals; al cap de 10 minuts ja tenia gent amb les pales per treure'm d'allí.

La temporada passada va trencar la no gens menyspreable quantitat de 15 esquís. Amb el pas del temps vaig anar comprovant que el meu equilibri sobre la cadira millorava. Va arribar a les meves mans informació que hi havia competicions especials. El primer any no tenia el nivell suficient i m'ho vaig mirar des de fora. L'any següent va ser la prova de foc, amb la participació en uns campionats d'Espanya i en una copa internacional dels Pirineus fent plata en slalom especial i bronze respectivament.

Ell se sent orgullós i nosaltres admirats d'una sèrie de diapositives en les quals surt el nostre protagonista fent submarinisme.

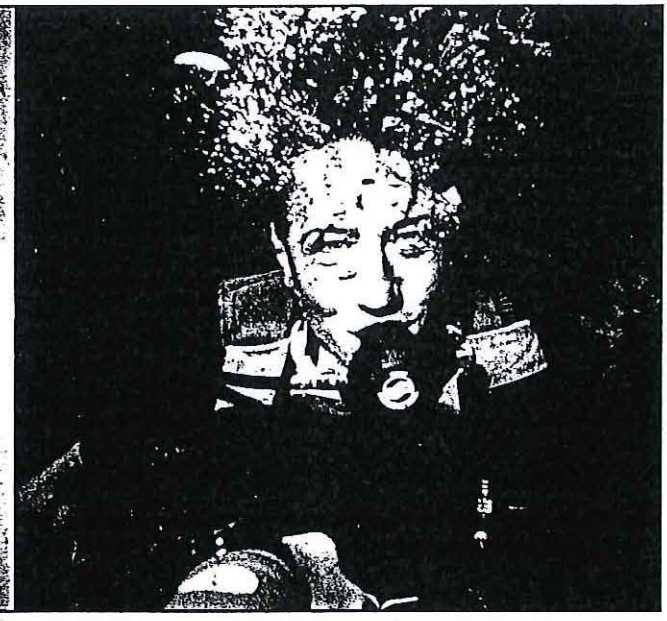

El començament va ser amb un curs amb la SAS del CELL, era el primer nivell, no vaig acabar les pràctiques perquè ja era la tardor i a més havia de passar la revisió médica que no estava clar que la superés. Aprofitant que el meu germà és instructor submarinista del PADI (sistema americà) a Hondures i que fins i tot hi ha instructors en aquest país especialitzats per a disminuïts vaig fer uns cursets. Tinc tots els títols esportius –Open water i Advance–. M'he capbussat a Hondures i la República Dominicana. Per moure'm sota l'aigua porto uns guants palmípedes, per tal d'anar al ritme dels que porten aletes. Tinc molta més mobilitat sota l'aigua que en la vida quotidiana.

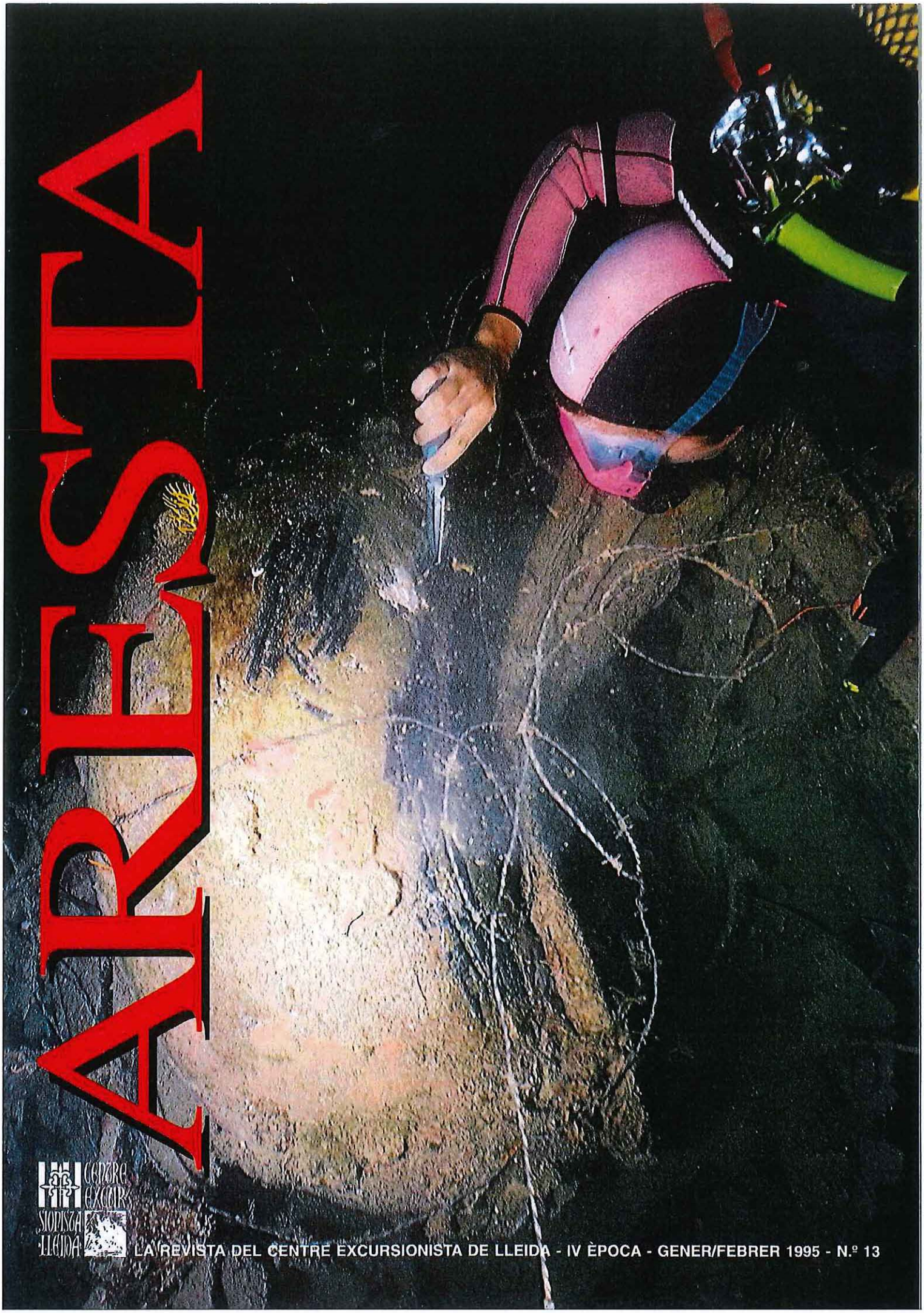
Realment hem d'aprendre molt de les circumstàncies, de l'eventualitat d'aquesta vida, de l'aventura de l'existència, de les persones que ens envolten. Gràcies per aquest exemple Iban.

Equip Aresta
Transcripció: **Juanjo Garra**

ARRÒS

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - GENER/FEBRER 1995 - N.º 13

Vaig acostar la tassa als meus llavis. La fredor de l'argil.la es va suavitzar així que un petit glop de cava relliscà cap al meu paladar. No vaig poder sinó pensar en aquell fet banal que realitzava. Altres cops havia degustat cava, és clar. La diferència era que aquell cop ho estava fent amb una tassa de 2000 anys d'antiguitat. Era ceràmica romana recuperada durant l'estudi d'un vaixell romà del segle I d.C. enfront del Cap de Creus. Per això brindàvem.

La Càpsula del Temps

Una breu introducció al passat submergit

PEL capbussador (excursionista subaquàtic, per si algú encara dubta de la nostra filosofia) l'existència d'unes restes submergides (de qualsevol mena) suposa una incursió fora del temps en un lloc i en un espai que en el seu moment van cloure el seu cicle de vida sobtadament. Les civilitzacions, les ciutats, etc. evolucionen, creixen i es desgranen lentament. Un vaixell (o altres restes) es troben al fons d'un espai aquàtic després d'un imprevist, digueu-li tempesta, accident o agressió. Si fóssim supersticiosos podríem deixar-nos dur per la creença que entre les parets d'un naufragi resten encara les ànimes dels que allí van habitar o hi van morir sobtadament. Podríem pensar també que l'esperit del mateix vaixell resta presoner del seu destí portuari que mai no va assolir. No cal ser tan espiritual per gaudir de l'emoció que desperta el passat enfonsat. Tot capbussador conscient veu com se li obren les portes d'una nova perspectiva en el món subaquàtic quan s'acosta a un vaixell naufragat. A voltes quan el vaixell és modern i està relativament sencer en un fons accessible podrem distingir una massa negra difosa que ens omple l'esguard. Acostar-se a vaixells d'aquestes característiques és experimentar el saldroc del cor quan es detecta la foscor del seu contorn retallat contra el fons blau verdós.

No cal anar gaire lluny per trobar el que us dic. Molt a prop de la nuclear de Vandellós i prenent com a referència la cúpula d'aquesta central hom pot endinsar-se en la trista història del Vapor Correu de l'Atmella (o de l'Hospitalet, segons qui ho digui).

Es tracta d'un gran paquebot (càrrega i passatgers) que van torpedinar durant la primera Guerra Mundial. És anglès, i el submarí que el va enfonsar era italià. Avui descansa a 55 metres seccionat en dues parts per l'impacte. La seva imatge és colpidora a causa que les aigües són sempre brutes i la visibilitat es redueix a menys d'un metre. És una immersió tècnicament complexa i ja hi ha hagut greus "problemes" amb alguns capbussadors poc preparats. Les bodegues són plenes de cotxes i motocicletes, així com pertrets diversos d'ús militar, tot en un estat molt malmès. Pel profà us diré que la profunditat en què es desenvolupa la immersió limita a 15' la permanència en el lloc si no es vol entrar en riscos afegits.

Penseu, amb aquest marge de maniobra, què pot suposar una enganxada, una distracció en l'orientació de retorn de l'àncora o una pèrdua sobtada d'aire.

Recordo un cop que hi vaig baixar amb la pretensió (innocent de mi) de fer-hi fotos. Vaig enfilar a través de la corda de l'àncora cap al fons. El color s'anava enfosquint així que m'enfonsava. De sobte i tocant fons vaig veure-ho tot fosc. Era com si s'hagués fet de nit. No entenia res. Vaig restar quiet agafat a la corda de l'àncora. Lentament els meus ulls es van anar acostumant a la foscor i vaig detectar una lleugera claredat davant meu. Era una petita lluentor en forma rodona. En aixecar el cap vaig adonar-me de la meva situació. Per damunt meu es dibuixava el perímetre de la trampilla de la bodega que era per on jo m'havia escolat en seguir la corda que prèviament i, com és lògic, també hi havia caigut. Ni m'havia adonat que m'hi ficava. La lluentor que havia vist corresponia a un ull de bou que solitari m'havia fet ballar el cap durant uns instants.

Altres vegades el vaixell és més antic i la fusta encara es conserva i dóna la forma de la seva estructura marinera. Acostumen a ésser encontres força colpidors per la melanconia estètica que presenten.

Cordes i xarxes fantasmals se'ns presenten com si un castell encantat estigués reptant-nos a entrar-hi. La fusta podrida deixa escletxes i parets buides per les quals els capbussadors ens sentim atrets irresistiblement.

Un dels grans clàssics d'aquesta mena en els quals he bussejat és el "Carnatic", un vaixell anglès de vela, dels primers que creuaren el Canal de Suez després de la seva

Unipreus
...Amics de l'esport
...Amics de l'aventura

construcció. Duia soda, cervesa i vi per als soldats de Sa Majestat britànica destinats a l'Índia. Es va clavar una nata en un escull de l'Estret de Gubal entre l'Àfrica i el Sinaí. Ara resta a uns 30 metres de fons, recobert de vida animal, entre peixos de tota mena i formacions de corall de totes les formes i colors. És com un esquelet de fusta podrida. No és una immersió difícil. Només cal controlar la profunditat i el temps. No hi ha rastre de les cerveses, però ampolles de vidre trencades tantes com vulgueu.

A voltes és un naufragi provocat per la darrera guerra allò que ens introdueix en la seva càpsula del temps. Moments històrics se'ns obren als ulls i a l'enteniment en forma de materials i pertrets destinats a oblidats fronts i desapareguts soldats. Acostumen a ser immersions vertiginoses en les quals la càrrega pren protagonisme al mateix vaixell. També es dóna el cas de vaixells de guerra naufragats en batalla. En aquests casos, a gairebé tots el països els dóna per la banda sentimental i et prohibeixen de capbussar-t'hi en considerar-los cementiris submergits.

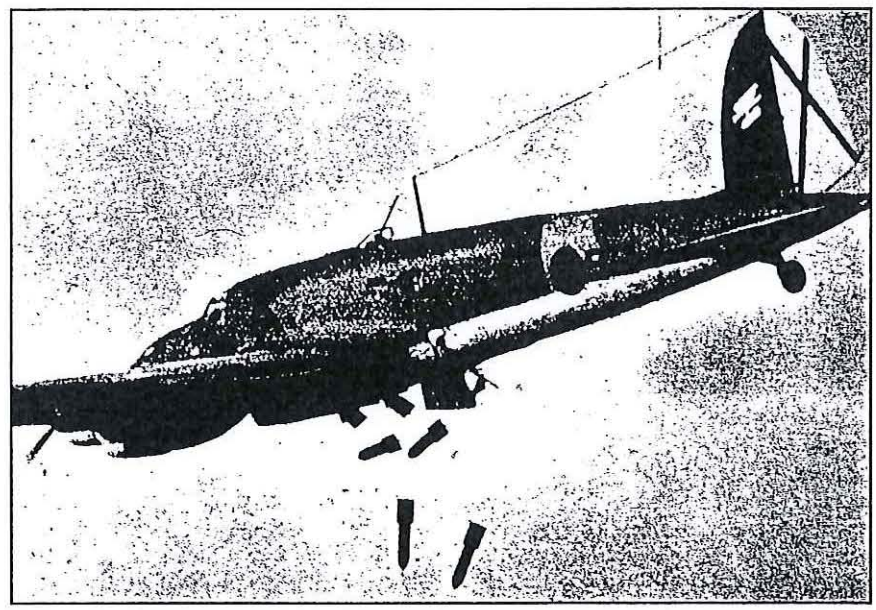
Del primer cas d'aquest tipus de naufragi us podria dir que en aquests moments i des de fa uns mesos hi ha una destinació específica. Es tracta del "SS Thistlegorm". És un mercant anglès bombardejat el 1941 per avions alemanys mentre esperava creuar el Canal de Suez durant la II Guerra Mundial. Transportava material de guerra de tota mena pel VIII exèrcit anglès d'Egipte. Oblidat fa 50 anys (Cousteau s'hi va passejar temps després de l'enfonsament) es va retrobar ara fa un any i mig. Va carregat de motos BSA, camions, vehicles tot terreny, botes militars, avions, municions, canons, tancs..., i tot el que us pugueu imaginar del museu de l'horror de la guerra.

Hi vaig estar ara fa un any i escaig i vaig necessitar tres dies d'estar-me ancorat sobre el vaixell per poder fer-lo tot i documentar-lo fotogràficament. Fa 125 metres de llargada i es necessiten de 3 a 4 immersions diàries, com a mínim, per poder-lo abastar en detall. En un proper cicle de projeccions del CELL el podreu veure, si hi esteu interessats, en un monogràfic que hi presentaré.

Un altre espai emocionant que podem trobar en el fons és el passat remot. Em refereixo al temps en què de les llaunes de refrescos i dels tetrabriks en deien àmfores. Poques vegades tindrem l'oportunitat de passejar-nos entre camps d'àmfores o altres restes ceràmiques antigues. Estem entrant en un temps que traspassa la pura exploració per endinsar-nos en la ciència de la història a través de l'estudi de les restes materials de l'home (o sia, l'Arqueologia). Llavors l'esperit s'allunya centenars d'anys, quan fer 100 km per terra significava dies. Rarament trobarem el vaixell en aquests casos. Com a molt serà una malmesa estructura de fustes, sempre per sota de la càrrega. Els segles i el mar s'han emportat la fusta que no queda colgada de sorra i per això la imatge pot resultar decebedora per al capbussador. Un grapat de tines i pots vells!

Però, atenció amb aquestes gerres i tines!

Per entendre el delit que els historiadors demostren per aquestes peces s'ha d'explicar el concepte de la recerca. De qualsevol objecte que avui es fabrica hi ha plànols i notícies del disseny. Tenim documentació de l'ús que se li dóna i això ens permet relacionar-lo amb el seu entorn. Com més antic és l'objecte més difícil és trobar-ne informació escrita o documental. L'arqueologia i en el cas que ens ocupa, la subaquàtica, s'ocupa de l'estudi material dels objectes que es troben i de com estan situats en relació al seu entorn

VIRGILI PARDO

GESTOR ADMINISTRATIU - GRADUAT SOCIAL

ASSESSORIA FISCAL

Av. Francesc Macià, 31, 2n. - 2a. Telèfon 973/23 62 07 Fax 973/24 20 17

25007 LLEIDA

per si això també pot aportar informació. A Catalunya gaudim d'una infraestructura moderna i avançada en aquest camp. El Centre d'Arqueologia Subaquàtica de Catalunya, del Departament de Cultura de la Generalitat té un laboratori i magatzem a Girona i un vaixell oceanogràfic itinerant, el Thetys, que explora la costa catalana.

El pas previ a aquesta organització va ser l'excavació més coneguda a l'Estat espanyol, la del Culip-IV, que en una llarga campanya en 6 anys, des del 1984 va treure a la llum el carregament de ceràmica sigil·lata, provinent de prop de Narbona, més gran del món. El segle I d.C. es va conèixer millor gràcies a les aportacions documentals que de l'estudi del peci es van deduir. Un altre exemple clar del que significa un camp d'àmfores el trobem a Grècia. Tot el país és un gran jaciment arqueològic. La immersió hi és prohibida davant la impossibilitat de controlar el compliment de la llei patrimonial en un escenari tan ampli. És un cas d'impotència científico-econòmica. Hi vaig estar en algunes illes i en totes tens la mateixa sensació de passejar pel túnel del temps.

En un altre apartat caldria situar les restes diverses que es poden trobar al fons. A Sicília, per exemple, vaig trobar unes columnes gregues submergides molt a prop del port de Siracusa. L'explicació s'hauria de buscar en el vaixell que les transportava, romà possiblement, que se les va treure de sobre en un estat de mala mar.

Durant la immersió múltiple que vaig fer en el "Thistlegorm", ja esmentat, em vaig trobar dues locomotores de tren que resten dempeus en el fons com si estiguessin en moviment. Malgrat que ja estava avisat del que trobaria no puc negar que em va impressionar.

L'anecdotari, que no s'acabaria mai, es pot completar amb l'existència d'un bombarder alemany de la Legió Cóndor enfonsat a 31 metres a prop de Tarragona. Hi ha moltes possibilitats que l'aparell abatut fos un dels que van estar bombardejant Lleida uns mesos abans. Sempre que hi baixo ho faig amb un cert recel interior pel que suposa aquesta ferralla.

En aquests casos i fins que la raó comença a funcionar, l'estupor domina el bus i el temps d'immersió s'accelera amb l'imprevist. A Lleida no cal que us digui que aquesta emoció la podeu sentir quan us capbusseu al dipòsit antic d'aigua. Aquest és un cas atípic. No es va enfonsar. Li van ficar aigua a dins. És així com s'ha preservat la bellesa de la construcció, bella obra d'enginyeria civil de la Il·lustració.

Ja hem vist diferents tipus de restes. Modernes, antigues típiques i atípiques. He volgut expressar el sentiment que pot tenir el capbussador davant d'aquestes restes. Però voldria deixar clar que allò que apareix en el fons poques vegades té a veure amb allò que surt a les pel·lícules. Els ferros són rovellats i tallen, les fustes estan podrides i es trenquen, et taques de quitrà o carbó...

Els tresors de pirates cal cercarlos amb les empreses especialitzades, sobretot americanes en una tasca a cavall entre la ciència i l'aventura. Com que en el Mediterrani no hi ha galions amb tresors us recomano que us consoleu llegint "L'illa del tresor" de l'Stevenson que almenys té ambient.

P.E.: Voluntàriament he deixat d'escriure dels anomenats vaixells "biotop" els quals "contra llur voluntat" són enfonsats amb finalitat turístico-ecològica. Malgrat la bona voluntat dels promotors dels projectes no ho podem considerar un naufragi sinó quelcom enfonsat expressament. Tot i això es crea al voltant d'aquests biotops una bona zona d'immersió digna d'ésser visitada també, però no cal que els busqueu "morbo" perquè no en tenen.

Petit recull de normes de seguretat en immersió en vaixells i restes enfonsades:

–Distingir entre vaixell enfonsat i jaciment arqueològic. La regla de considerar 100 anys d'antiguitat per classificar unes restes d'interès arqueològic no significa que aquesta sigui la consideració legal. Tots els països tenen lleis severes de protecció del seu patrimoni submergit. Cal conèixer-les per evitar malentesos irreparables. Per si de cas no s'ha de treure mai res ni canviar-ho de lloc quan estem en el fons.

–Elements dels naufragis a tractar amb precaució:

a) Ferros que surtin, ganxos, fils de pesca, xarxes i coralls.

b) Portes, plataformes, estructures insegures, grues...

c) Per si de cas no us recolzeu en aquests elements.

–Per si de cas anar equipats amb doble equip d'aire o doble regulador, vestit per protegir-se de les rascades, doble punyal, brúixola, llanterna...

–Observar elements identificables per facilitar l'orientació.

–Utilitzar corda guia si es penetra a l'interior.

–No gastar més d'un terç d'aire si ens introduïm a l'interior.

–Evitar forats petits o finestres per entrar.

–Mantenir la flotabilitat neutral per evitar aixecar pols i fang. Fer les aletejades curtes.

–No entrar més de dues persones en un espai tancat.

Josep M. Castellví

Tarja Federació 1995

Preus de la llicència esportiva per a l'any 1995

Llicència+Commercial Unión (vàlida per a tot el món)

Normal		**Especial**	
Grans (de 18 a 75 anys)	7.300,– ptes.	Grans (de 18 a 75 anys)	13.800,– ptes.
Juvenils (de 14 a 17 anys)	7.000,– ptes.	Juvenils (de 14 a 17 anys)	13.500,– ptes.
Infantils (de 6 a 13 anys)	5.725,– ptes.	Infantils (de 6 a 13 anys)	12.225,– ptes.

Llicència+MGD (solament Estat espanyol)		**Llicència+MGD** (vàlida per a tot el món)	
Grans (majors de 18 anys)	5.425,– ptes.	Grans (majors de 18 anys)	9.225,– ptes.
Juvenils (de 14 a 17 anys)	5.125,– ptes.	Juvenils (de 14 a 17 anys)	8.925,– ptes.
Infantils (fins a 13 anys)	1.850,– ptes.	Infantils (fins a 13 anys)	5.650,– ptes.

Llicència temporal (2 dies)
Solament és aplicable als casos reglamentàriament previstos 300,– ptes.

Resum de les característiques més destacades de les diverses versions d'assegurances.

Commercial Union

Normal
- Vàlida a tot el món
- L'assistència és a tots els centres assistencials del món
- Comprèn totes les activitats normals de muntanya i a més: l'esquí de pista, l'espeleologia, descens d'engorjats, mal de muntanya, efectes climàtics (insolació, congelacions, etc.), picades d'animals i d'insectes.
- No té els requeriments necessaris per a la participació en competicions de caràcter estatal.

Especial
- Vàlida a tot el món
- L'assistència és a tots els centres assistencials del món
- Comprèn totes les activitats normals de muntanya i a més: l'esquí de pista, l'espeleologia, descens d'engorjats, mal de muntanya, efectes climàtics (insolació, congelacions, etc.), picades d'animals i d'insectes
- Si té els requeriments necessaris per a la participació en competicions. Tant a l'Estat espanyol com a l'estranger.

Mutualidad General Deportiva

Normal
- Solament és vàlida a l'Estat espanyol.
- Solament es pot rebre l'assistència en centres concertats.
- Solament comprèn les activitats normals de muntanya.
- Si té els requeriments necessaris per a la participació en competicions, però solament a l'Estat espanyol.

Normal+Credencial
- Vàlida a tot el món.
- Solament es pot rebre l'assistència en centres concertats a l'Estat espanyol.
- Solament comprèn les activitats normals de muntanya.
- Si té els requeriments necessaris per a la participació en competicions, però solament a l'Estat espanyol.

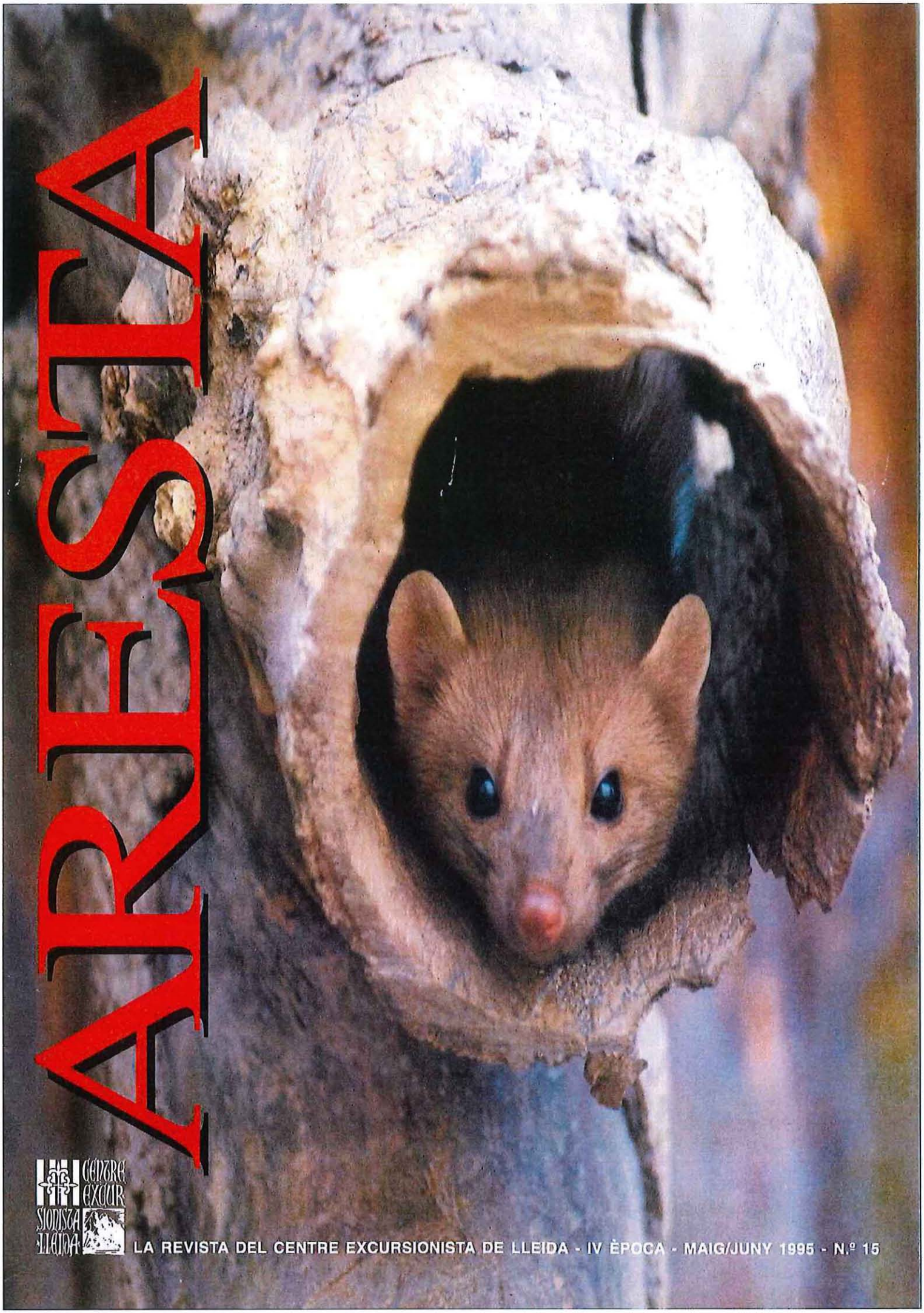
El nostre consoci Josep M. Castellví ha rebut, recentment, el "Premi a la professionalitat, innovació i qualitat en l'ensenyament del busseig" de 1994 que concedeix l'Associació Professional d'Instructors de Busseig (PADI).

El premi té àmbit europeu i es dóna a quatre instructors cada any. Ell és el primer de l'Estat espanyol que rep la menció.

El mateix Josep M. ens ha manifestat que vol expressar el seu agraïment als companys d'Escola de la SAS per la seva col.laboració, sense la qual no hauria obtingut l'esmentat guardó.

Felicitats!

ARRÒS

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MAIG/JUNY 1995 - N.º 15

Bussejar a "El Hierro"

QUAN l'any 1995 ja havia dins la Terra Ferma (0.00 hores a la península), nosaltres encara disposàvem d'una hora per acabar de sopar a la terrassa del nostre apartament (a dins teníem massa calor) i preparar l'equip d'immersió per rebre l'any nou submergits dins de l'aigua de l'Atlàntic, concretament, al port de la Restinga, petit nucli mariner situat al sud de l'illa canària de El Hierro.

És ben cert que sota l'aigua es perd la noció del temps, peró això de submergir-se a l'aigua un any i sortir-ne l'any següent és una experiència única. A l'hora exacta del canvi d'any, l'Ignasi, el nostre mestre de cerimònia, es va encarregar de produir dotze raigs de llum intermitents amb la seva llanterna submarina. Posteriorment, es van succeir les felicitacions i abraçades sota l'aigua. Les nostres bombolles d'aire anaven emetent un missatge de bons desitjos mentre pujaven cap a la superficie.

Ens trobàvem a l'illa de El Hierro, la més petita, occidental i meridional de les illes Canàries. Més enllà, només resta l'Atlàntic en la seva immensitat. El paisatge de l'illa està marcat clarament pel vulcanisme propi de les illes Canàries, conseqüència de la petrificació de la lava. Això fa que trobem un paisatge molt escarpat (només hi ha una platja, amb sorra vermella, a tota l'illa) i molt elevat. El seu punt més alt era el pic de Malpaso, situat a 1520 m sobre el nivell de l'Atlàntic. S'ha d'anar amb compte amb el nostre nivell de nitrogen residual a l'organisme, ja que és perillós estar en un mateix dia a 25 m sota l'aigua i a 1000 m sobre el nivell del mar.

L'illa és un continent en miniatura que ofereix múltiples varietats climatològiques i paisatgístiques. Podem practicar tot tipus d'activitats a l'aire lliure: senderisme (entre els boscos de laurisilva i pi canari), escalada, mountain-bike, 4 X 4, vol lliure i fins i tot espeleologia (en cavitats de lava de desenvolupament horitzontal en la seva majoria).

No hi ha turisme organitzat. No trobarem cap "guaguą" de turistes, ni hotels (només hi ha dos hotels en tota l'illa i un d'ells és precisament el més petit del món, amb quatre habitacions i prou, però situat a la vora d'un penya-segat on les ones trencaven amb especularitat).

Es fa estrany trobar un aeroport en aquella illa, cal tenir en compte que la carn fresca, patates i l'enciam son articles considerats de luxe.

La població és escassa (només hi ha 6000 habitants) i es parla un castellà amb accent sudamericà.

Pel que fa al mar, objecte preferent de la nostra visita, cal dir que oferia unes condicions òptimes per a la pràctica de l'escafandrisme: visibilitat de més de 40 m, temperatura de l'aigua entre 19 i 24° C. A més, cal afegir que vàrem bussejar aquells cinc dies a la zona sud de l'illa (al Mar de les Calmes) on la superficie de l'aigua sembla un llac. En canvi a la part nord i est de l'illa bufen el vents alisis, que aixequen grans ones i moltes vegades cal fer servir cordes per baixar en grup sota l'aigua i evitar que ningú no es perdi durant el descens. Aquesta part només és apta per a bussejadors experts.

Tampoc podem oblidar que som a l'Atlàntic, on la marea puja i baixa dues vegades al dia. Quan la marea és baixa i arribes al port has de practicar l'escalada per pujar de la barca al moll.

El fons submarí, òbviament, és format per roques i sorra d'origen volcànic. La sorra pot

presentar diversos colors (gris, vermell, etc.). Una gran part d'aquestes roques és recoberta d'algues. Ens trobem, sens dubte, amb el fons submarí més preservat de l'acció de l'home a totes les Illes Canàries.

Podem contemplar espècies de peixos pròpies dels tròpics com és ara el peix trompeta, el gall blau, la "vieja", etc. També és freqüent l'abade, molt similar al nero encara que té el cos una mica més allargat. Tanmateix, hi ha moltes morenes, sovint acompanyades d'un crustaci que treu de les seves dents la resta d'aliment en descomposició. Aquest crustaci es denomina "lady escarlata" i actua com una veritable estació de neteja.

A les immersions nocturnes és freqüent trobar-se amb el peix globus (tamboril espinoso) que s'infla d'aigua quan se sent amenaçat. A la nit també podem veure sèpies intentant camuflar-se a la sorra del fons. Un noi del nostre grup va estar a punt de tocar una "tembladera", però en "Cafe", el nostre guia, va evitar la catàstrofe d'una descarrega elèctrica. En lloc d'una enrampada va rebre un cop de llanterna al cap.

Una immersió molt espectacular consistia a bussejar al "bajón" de La Restinga. Aquest enorme rocam constitueix un mirador excepcional per la gran quantitat de peixos que hi passen: barracudes, "medregales", "chopes", etc. Per sota nostre, una paret quasi vertical baixava fins a 150 m de fondària.

El "chucho" (pastinaca) és molt freqüent de trobar-lo, mig enterrat, en llocs sorrencs. Quan fuig sembla que llisca per sobre de la sorra del fons. Alguns d'aquests éssers tenen dimensions realment grandioses i poden pesar molt més de 100 kg.

L'altra immersió clàssica era la de gabarra (petita barca que es va utilitzar per portar els blocs de pedra per construir l'escullera del port de La Restinga). Molt a prop hi ha una cova molt petita, de només un metre i mig d'altura que està plena de llagostes de més d'un pam. Hi ha qui diu que es tracta d'un santuari de llagostes.

També recordem la immersió del darrer dia de l'any, quan el "Cafe" es va despendre del seu escafandre autònom (botella, armilla i regulador) i va pujar sense res a la superfície en escapada lliure. Ens vam quedar tots sobtats, perquè no en savíem res. El "Cafe" només ens va advertir que ens reservava una sorpresa. A poc a poc tots vam anar fent el mateix que el Cafe. Els nostres aquips van quedar abandonats sobre la sorra del fons, a uns sis metres de fondària.

A l'exterior hi havia molt corrent i molta escuma. A la paret de roca hi havia l'entrada a una gran cova. Vam entrar deixant-nos emportar pel fort corrent, lliscant sobre les roques de l'entrada. Mai fins llavors havíem entrat en una cova a una velocitat tan vertiginosa només ens preocupàvem per no topar amb les roques. Un cop dins, vam esclatar en crits d'eufòria fins llavors continguda. L'adrenalina ens invadia el cos.

I no tenim espai per comentar totes les immersioms. Cada una tenia alguna cosa d'especial: una immersió amb fort corrent al "bajon" de la Restinga, la immersió a un camp extens d'anguiles jardineres la immersió a la cova de l'alemany, etc.

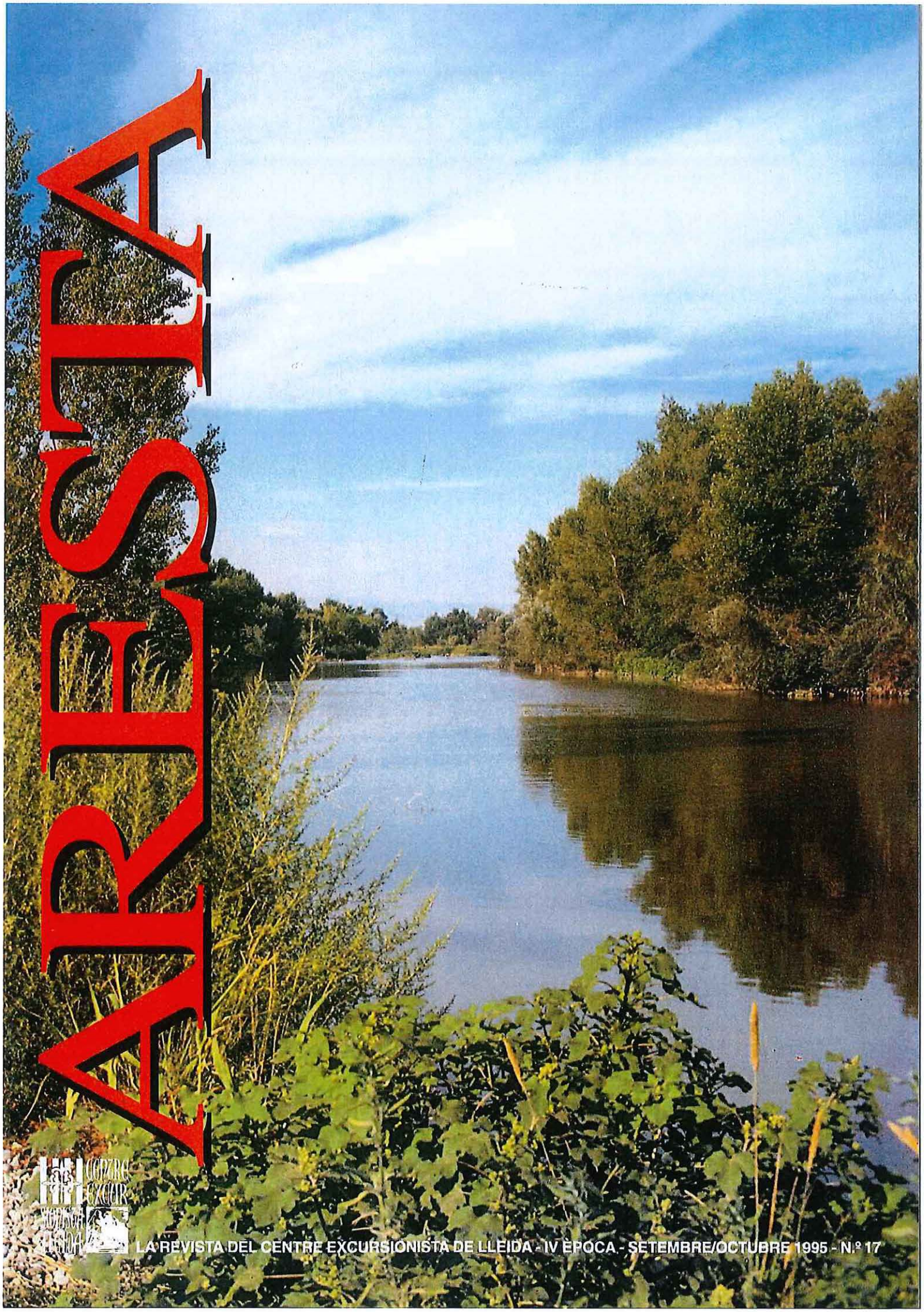
Volem finalitzar aquest article agraint molt sincerament l'hospitalitat del nostre amic Carlos Borbonés i la seva dona Charo, amb els quals vam passar uns dies irrepetibles a Tenerife, visitant pràcticament tota l'illa, repassant la gastronomia típica, recorrent botigues... L'únic que va intentar fer-nos la vida impossible va ser el seu fill de dos anys, Carlitos. Quin marrec més entremaliat!

Malgrat tot, pensem tornar a visitar-los, encara que només sigui per venjar-nos d'en Carlitos.

Quim Abadia
Magda Nadal
Kike Sales

CAIXA DE TERRASSA
Persones. Servei. Qualitat.

ARIA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - SETEMBRE/OCTUBRE 1995 - N.º 17

El gegant del mar: el tauró balena

HI ha una nit màgica al mar. El tercer o quart dia després de la lluna plena de març, el corall de les costes occidentals d'Austràlia, a l'oceà Índic, segrega milions d'òvuls i espermatozous que en menys de cinc hores es fecunden i formen els primers pòlips. En quatre dies es fixaran fermament sobre alguna base sòlida que serà el començament d'una nova colònia. Durant aquests dies el mar s'omple d'una capa orgànica espessa que es barreja i es confon amb el plàncton, del qual l'Índic és especialment ric.

Els fets que segueixen són, si més no, tan engrescadors com aquest primer fenomen descrit. Paral.lelament a la posta en massa del corall, bancs de milers de sardines i altres espècies acudeixen al banquet collectiu que ofereix la profusió de posta i de plàncton. Atrets pels bancs de sardines, hi concorren bancs de túnids i de dofins que troben en les sardines i en altre peix petit el seu plat favorit. Entrant i sortint dels bans de peix petit, els peixos grans en treuen profit. També fan acte de presència els taurons, de tota mena i de tot tamany, que lluiten per aconseguir qualsevol tipus de presa, d'entre les ja citades. La presència de taurons és habitual en les costes amb esculls. Generalment no representen un perill imminent per al capbussador, però s'han de tractar amb precaució; de nit són com fantasmes, apareixen i desapareixen en la foscor; en les nits de lluna plena de març, a Ningaloo Reef, vaig poder fotografiar-los aprofitant-ne la presència. Tot i saber que estaven alimentats i que no eren espècies especialment agressives, els 3 metres de llargada d'algun exemplar imposaven respecte; de dia també feien respecte, però llur aparició era menys sobtada.

El peix més gran

Entre els taurons que fidelment acudeixen a la cita cada mes de març a Ningaloo Reef n'hi ha un de poc habitual en les trobades marines: el tauró balena. El peix més gran del planeta surt d'arran de mar, d'un punt encara desconegut pels científics, per adreçar-se, any rera any, a les costes del North Cape, a Austràlia occidental, en un particular banquet de plàncton i morralla. Amb la boca oberta contínuament, travessa els bancs de plàncton i embrions de corall engolint tot el que troba al seu pas i que posteriorment filtra a través de les agalles que té a banda i banda.

El fet que no sigui un tauró carnívor fa respirar amb tranquil.litat a més d'un que ha tingut l'oportunitat de nedar al seu costat. Estem parlant d'un animal que mesura, per regla general, més de 8 metres i que per la forma recorda els seus parents directes, els taurons, aquests darrers adaptats al consum carnívor. Malgrat el seu nom popular de tauró balena, no és un cetani ni un mamífer. No deixa de ser un gegant inofensiu i plàcid que fa inoblidable el moment de la seva trobada als qui s'hi poden acostar en viu. Això només es dóna en el període que va de març a juny en la que podríem anomenar tardor austral; després d'aquest període, el tauró balena desapareix vés a saber cap a quina nova destinació i només és vist en comptades ocasions i de forma no previsible arreu dels oceans de tot el món. El cert és que l'únic lloc de presència fixa i regular és l'escull de Ningaloo Reef, a Austràlia occidental.

Un tauró difícil d'estudiar

El Dr. Alastair Birtles, de la Universitat James Cook de Townsville, Queensland, a Austràlia, és una de les persones que de fa molts anys es dedica a estudiar la vida i miracles d'aquests gegants del mar. Vàrem coincidir en el vol que ens duia des de Townsville a Perth i això ens permeté de tenir una llarga conversa i, posteriorment, col.laborar amb ell. El seu departament del Reef Research Centre, en col.laboració amb la Universitat de Southern Croos de Lismore i els departaments gestors de la protecció del medi natural d'Austràlia, està fent un estudi de l'impacte ambiental que suposa la presència de turistes i de l'home en general, en les pautes de comportament dels taurons balena en la seva cita anual a Ningaloo Reef, a la costa de l'oest d'Austràlia. La seva tasca consisteix a documentar tots els contactes humans amb els taurons balena que es puguin produir al llarg de les costes d'Austràlia occidental. Amb la seva presència diària al mar i el contacte amb turistes i gent de mar, el Dr. Birtles i altres col.legues seus, documenten i informatitzen tota la informació estadística que aquests contactes aporten. Mitjançant tests, tan objectius com es pot, obtenen dades de les experiències que els humans que han tingut una trobada amb els taurons balena hagin experimentat.

En contactes directes del Dr. Birtles amb els animals, es dedica a classificar-los per tal d'aclarir-ne les pautes de conducta. No se sap pràcticament res d'aquests grans peixos; no se'n coneixen les pautes de procreació i encara es dubta si es reprodueixen per ous o placentàriament. Tampoc se'n coneixen les conductes i un cop abandonen Ningaloo Reef, a mitjan juny, se'n perd la pista completament. S'han marcat alguns exemplars, però poques vegades es retroben.

La presència periòdica d'aquests taurons a Ningaloo ha evidenciat que la major part són animals que encara no han arribat a la maduresa. On són els adults i les femelles és un misteri per resoldre.

El Dr. Birtles ens explica que el tauró balena té unes marques d'identificació sobre les aletes natatòries. Aquestes marques són úniques per a cada animal i equivalen a les nostres empremtes digitals. Em demana que li faciliti fotografies dels exemplars que puguem trobar i, concretament, d'alguns punts del cos de l'animal que són definitius per a la identificació.

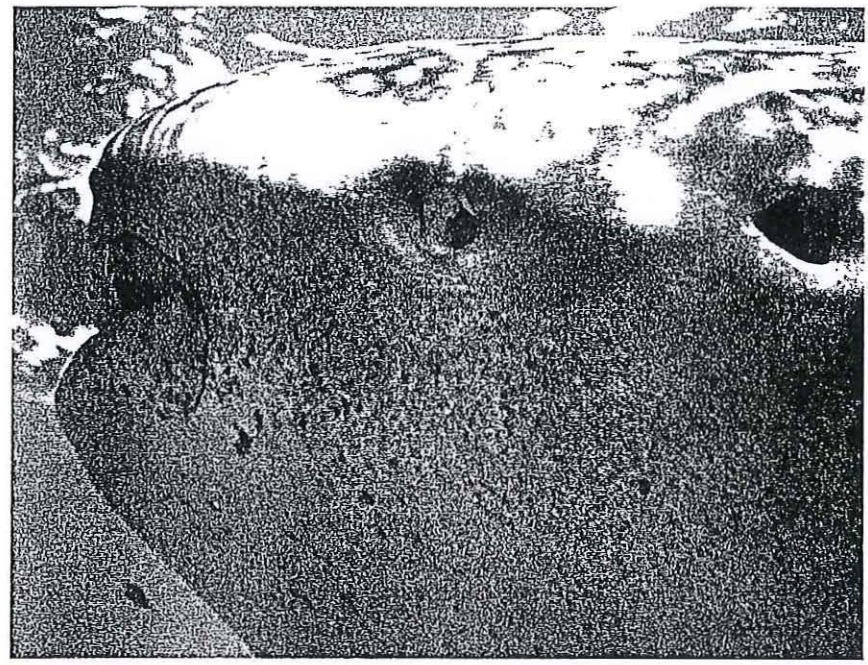
No creu que l'animal estigui en perill d'extinció. Les lleis australianes són força severes quant a la protecció de l'animal i res no fa pensar en un perill imminent. Per llei no es pot estar a menys de tres metres de distància de l'animal per cap concepte no es pot tocar ni penjar-se-li a les aletes o a la cua. Les

embarcacions tampoc poden acostar-se als animals a menys de 50 metres. No es poden fer fotografies amb flash a prop dels ulls dels animals. Això ve determinat per la profusió de vaixells de turistes que ofereixen l'alternativa de passejar-se al costat d'un d'aquests animals; grups de visitants de fins a 10 persones acaben nedant al voltant del tauró mentre aquest continua impassible el seu camí gastronòmic. És precisament aquesta interacció entre turisme i tauró balena que el Dr. Birtles i els seus companys estan estudiant. A la llarga, el negoci turístic i els taurons balena en sortiran beneficiats.

Ningaloo Reef

Ningaloo Reef és un escull de corall atípic. És l'únic que hi ha a la costa occidental australiana de l'oceà Índic. Es troba a la solitària i àrida península del Cap Norh West, oposat al golf d'Esmouth. El més interessant de la seva ubicació és l'existència de la fossa oceànica a menys de 5 quilòmetres de distància de la costa. Els grans peixos oceànics de les profunditats troben les seves cadenes alimentàries tan a prop de la costa que, inevitablement, l'home els pot veure en unes condicions que, altrament, requeriria anar més de 150 quilòmetres mar endins per trobar-les iguals a qualsevol altra costa. No és estranya, per tant, la presència del tauró balena tan a prop de terra. Això pot suposar que aquests animals agafin aquesta pauta de conducta en algun altre lloc que pugui tenir les mateixes característiques de Ningaloo Reef, aigües riques en plàncton i postes en massa de corall i poca presència humana en nombre i en contaminació.

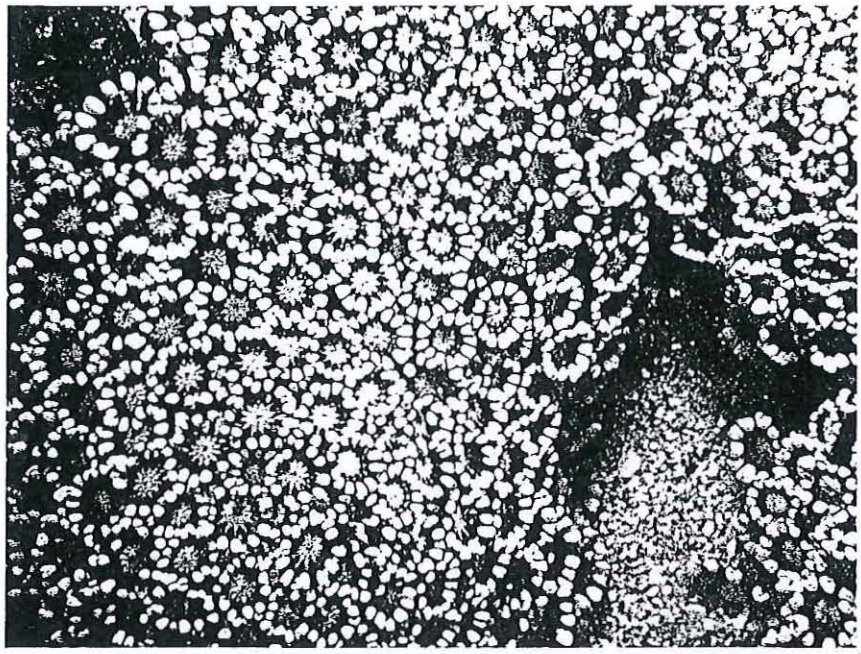
El fenomen del naixement del corall fa pocs anys que va ser descobert a Ningaloo Reef i, per tant, no es descarta que es trobin altres punts similars. No deixa de ser un misteri de la natura el fet que només sigui durant una o dues nits després del pleniluni de març. Tot i això, la presència del tauró balena en aquesta època ja havia estat documentada feia diversos anys. Assessorats pel Dr. Birtles ens vam submergir al costat d'un d'aquests mítics animals, vam poder observar-ne en diverses ocasions.

Una ombra immensa

La meva experiència amb el primer taurò balena que veia en viu va ser molt emocionant, com no podia ser altrament. Va ser un matí del mes de març i pocs minuts després d'haver començat la recerca del peix; per la ràdio del vaixell ens vam assabentar de la presència de l'animal a pocs metres de la nostra embarcació; un avió turístic l'havia localitzat des de l'aire i ens en va assenyalar la posició. Vàrem posar una pneumàtica a l'aigua per a l'assistència i em vaig llançar amb l'equip lleuger d'immersió i les càmeres fotogràfiques. Un cop passat el primer moment de confusió i entre bombolles i escuma va aparèixer una ombra gegantina davant meu que s'anava engrandint així que se m'acostava. No vaig tenir temps de reaccionar i l'animal es va fer visible clarament, primer la boca descomunal, a un metre d'on em trobava; vaig quedar bocabadat mentre, majestuosament, el tauró em passejava els seus 10 metres de

CAIXA DE TERRASSA
Persones. Servei. Qualitat.

llargada per davant i, amb un lleuger moviment de cua, em superava ignorant-me olímpicament. Només un lleuger moviment del seu ull, tan a prop com el vaig tenir, m'assabentà que la meva presència no li havia passat inadvertida. A partir d'aquest fet el seguiment de l'animal es convertí en la meva tasca principal. Tenia l'encàrrec de fer fotografies de les seves marques d'identificació i del sexe, per a la posterior documentació; això suposava cabvussarme mentre l'animal estava en moviment i prendre imatges de les aletes, dels costats i de les marques principals que en permetessin la identificació. Com a detall curiós cal ressaltar que aquest exemplar duia, en una de les aletes, una esgarrifosa queixalada de tauró carnívor (un *tigre* o un *mako,* possiblement), cosa que no li suposava cap problema. No és habitual que els taurons carnívors ataquin els taurons balena, però en un moment d'àpat col.lectiu, quan es troben bancs de peix en els quals coincideixen ambdues espècies, no és estrany un atac indiscriminat dels taurons més agressius, fruit de la bogeria del festí.

La tasca de fer-li fotografies no resultava fàcil. No és que l'animal fos esquerp no agressiu, sinó que no s'aturava per res, havia de mantenirme a prop seu nedant gairebé sense parar. Si pretenia fer una foto frontal havia de nedar més ràpidament, avançar-lo uns quants metres, esperar que no canviés de sentit, esperarlo i preparar l'enquadrament correcte. De la seva boca oberta entraven i sortien petits peixos netejadors que feien la seva funció a canvi de la protecció, i tant!, que els oferia la gran cavitat bucal. Amb la mirada em seguia tots els moviments. Quan m'acostava a l'animal se li desplegava una membrana ocular protectora que li cobria els ulls, llavors s'enfonsava recelós de la meva proximitat, es feia fonedís cercant algun banc de plàncton profund; pocs minuts després apareixia vés a saber on i només podíem retrobar-lo nedant per la superfície amb l'ajuda de la pneumàtica. La presència de grans masses de plàncton era un problema per a l'obtenció de les imatges ja que m'impossibilitava la visió. La solució era esperar una zona més neta per on, tard o d'hora l'animal creuaria. Crec que al final va acabar considerant-me un més dels peixos que l'envoltaven a l'ombra de la seva protecció.

El temps va anar passant esgotador, però inadvertit. Al cap de més de dues hores de seguir l'animal i un cop obtingudes les fotografies desitjades, vaig aturar la persecució amb les cames tenses i completament desorientat d'on era. La pneumàtica ens va recollir mentre l'animal s'allunyava ja fora de la nostra vista.

Josep Maria Castellví

Fitxa:

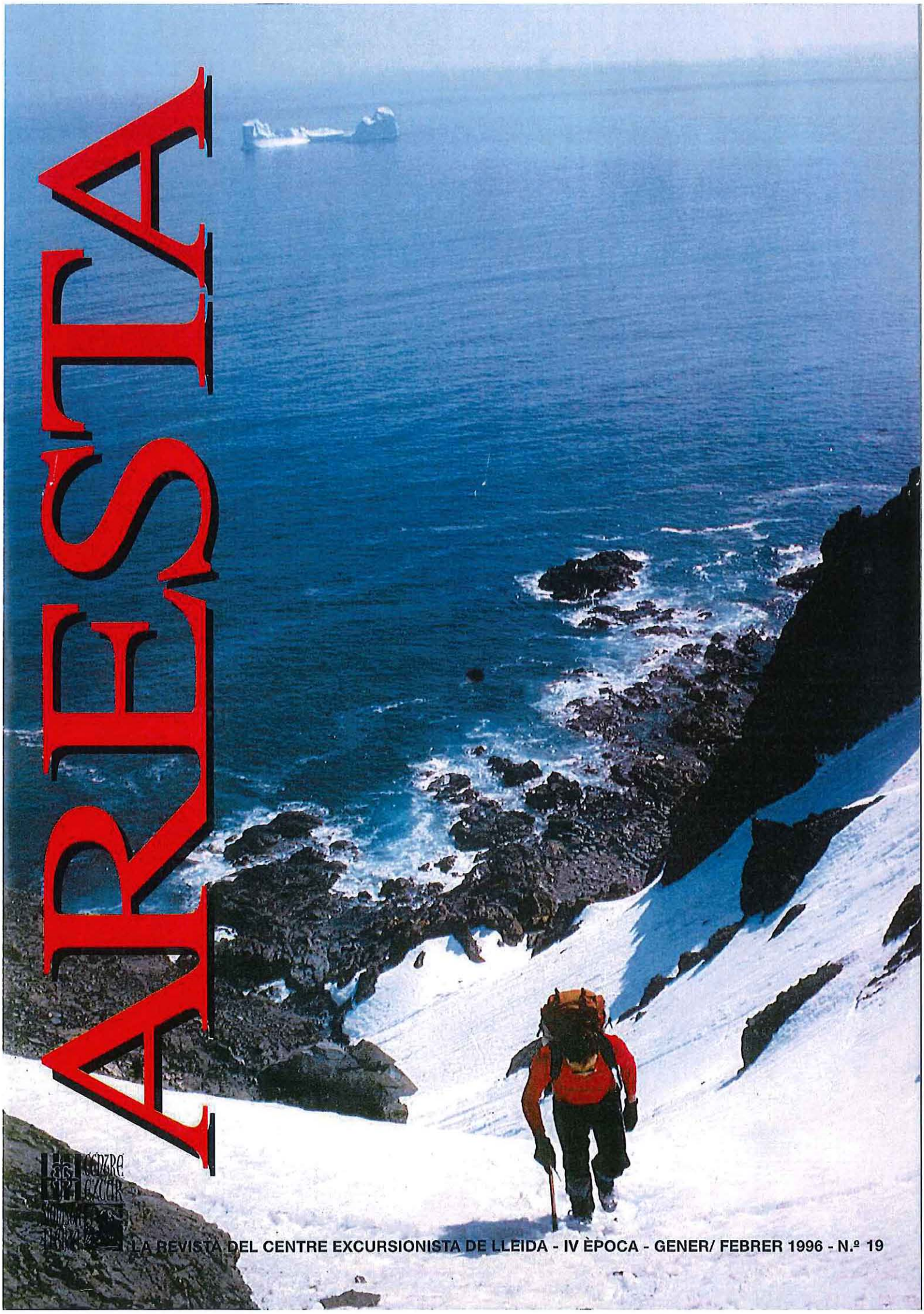
Nom:
Tauró balena (Rhiniodon typus)

Lloc: Ningaloo Reef
Golf d'Exmouth. Western Australia. Oceà Índic.

Vols des de Perth fins a Learmonth (uns 1.300 quilòmetres, unes 5 hores aproximadament amb avió d'hèlix) i d'allí en cotxe fins a Wxmouth (uns 35 quilòmetres). No hi ha taxis perquè no són ciutats sinó agrupacions de cases aïllades i sense serveis urbans. Possibilitat d'allotjament en campings i bungalows.

Banc Sabadell

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - GENER/ FEBRER 1996 - N.º 19

Preus de Llicències Federatives

Llicència FEEC C.U.	9.600	PTA
Llicència FEEC C.U. Junior	9.250	"
Llicència FEEC MGD	7.750	"
Llicència FEEC MGD Junior	7.450	"
Llicència FEEC MGD Infantil	3.400	"
Llicència FCE	3.600	"
Llicència FECAS	2.300	"
Llicència FCEH	4.000	"
Llicència FEEC CUI Infantil	7.900	"

Més informació a Secretaria

Informació Nou Local

En aquests moments, s'estan fent els últims tocs per condicionar el nostre nou local.

Ara instal·len la porta exterior i pinten la interior. Després s'haurà d'equipar i moblar l'interior.

Si tot va bé, a la primavera podrem inaugurar-lo. És molt possible que ens calguin mans i braços per al trasllat. Esperem col·laboració. **Estigueu alerta.**

VII Cicle de Projeccions
Viatges Excursions i Expedicions del 1995

Projeccions cada dimarts a 2/4 de 9 de la nit

23	Gener	**Catalunya: Un país calent**	A càrrec de	Jordi Martínez
30	Gener	**Càtars**	"	Jesús Forcada
6	Febrer	**Un any més fem muntanya**	"	Manel Cortés
13	Febrer	**Una volta pels Estats Units**	"	Josep Guàrdia
20	Febrer	**Escalades Inèdites**	"	Jordi Marmolejo
27	Febrer	**Patagònia**	"	Josep Herràndiz i Teresa Serentill
5	Març	**Romania**	"	Jordi Gàzquez
12	Març	**Per terres dels inques: Perú-Bolívia 95**	"	Magda Sales i Lluïsa Huguet
19	Març	**Arqueologia Sub. "Viatges al Passat"**	"	Josep Mª Castellví
26	Març	**El Cerví / Els Ecrins**	"	Josep Mª Charles
9	Abril	**"In Illo Tempore"**	"	Xavier Sirera
16	Abril	**Marroc**	"	Jordi Martinez
23	Abril	**Canelles i Santana, Paisatges Subs.**	"	Blai Montserrat
30	Abril	**Papua-Nova Guinea**	"	Carlos Masfret i Mercè Gázquez
7	Maig	**Dolomites**	"	Jordi Timoneda i Eduard Albesa
14	Maig	**Viatge amb el tren de la Pobla**	"	Jordi Clariana

Curset d'Escalada en Gel

Des d'ací proposo que, si algú està interessat a fer un curset d'escalada en gel, entre tots fem, al Centre, una recollida de signatures per tal de poder demanar que el nostre Centre n'organitzi un a les nostres terres. Com més serem més riurem i més pinya podrem fer, ja que el problema és que si no som un mínim no val la pena fer-ho.

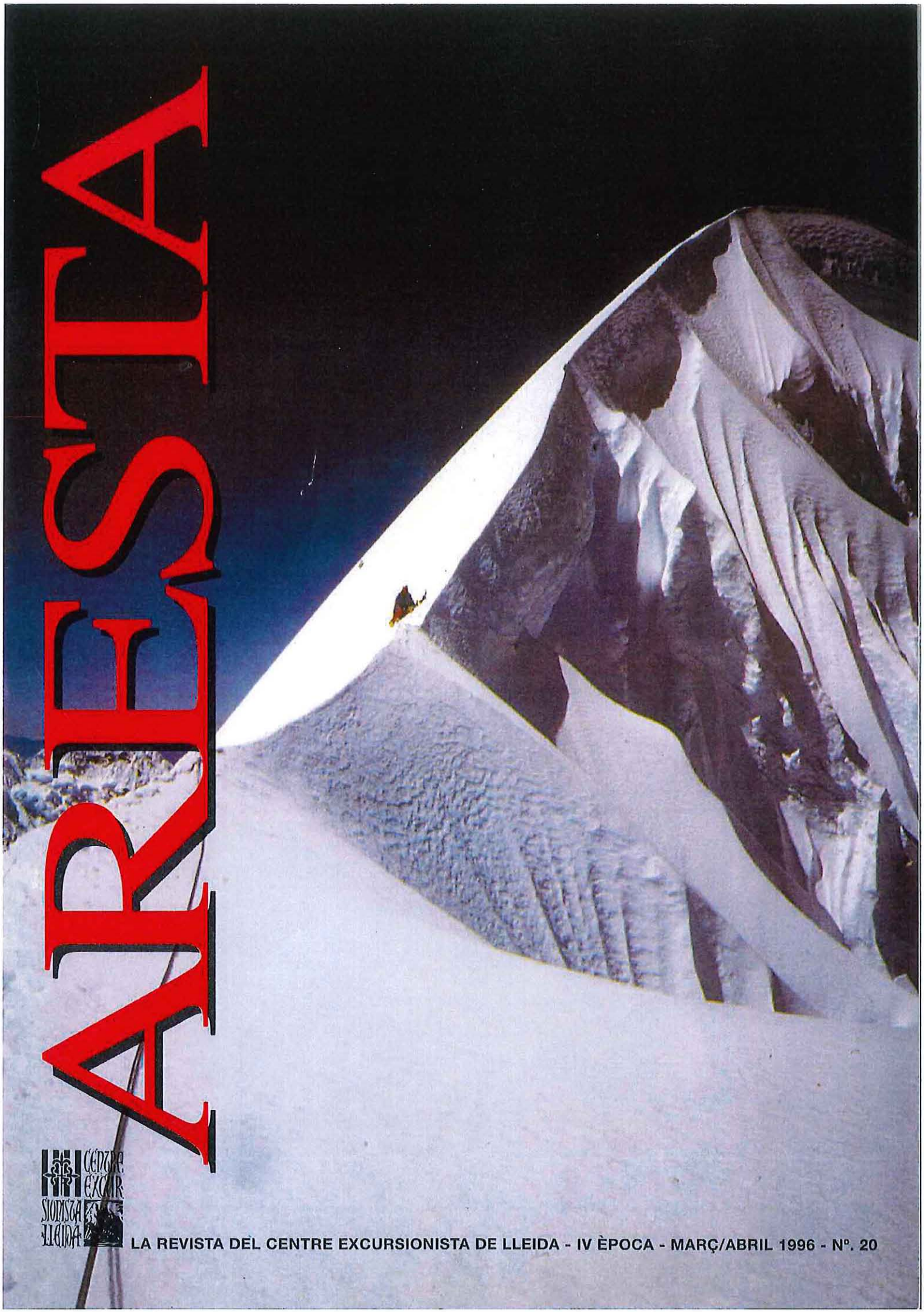
Jordi Jové

Sopar Anual

Dia 2 de febrer. Restaurant "Can Jordi"

Informeu-vos a Secretaria

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ/ABRIL 1996 - Nº. 20

Concurs fotogràfic

El jurat qualifacador del VII Premi Fotogràfic "Òscar Ribes" va acordar concedir els següents premis:

- Premi d'honor a la millor col.lecció de tres fotografies:
  Lema IXAT, de Juan J. Martín Pino, de MÀLAGA
- Premi a la millor fotografia:
  Lema ZORTZI, de Miguel A. Otsoa de Alda Gurrutxaga, de LEGAZPI
- Accèssit:
  Lema HATU, de José A. Torres Tabanera, de MÀLAGA
- Accèssit Social:
  Lema ALBADA, de Magda Sales Miret, de Lleida

La participació en el concurs ha estat novament un èxit: 49 col.leccions.
Esperem que la propera edició sigui encara millor. Animeu-vos a participar-hi.

Projeccions (març-maig)

5 març
Romania, per J. Gàzquez

12 març
Per terres dels inques: Perú-Bolívia'95, per M. Sales i Ll. Huguet

19 març
Arqueologia submarina: viatges al passat, per J. M. Castellví

26 març
El Cerví/Ecrins, per J. M. Charles

9 abril
"In illo tempore", per X. Sirera

16 abril
Marroc, per J. Martínez

23 abril
Canelles i Santana, per B. Montserrat

30 abril
Papua - Nova Guinea,
per C. Masfret i M. Gàzquez

7 maig
Dolomites, per J. Timoneda i E. Albesa

14 maig
Viatges amb el tren de la Pobla,
per J. Clariana

Carles Corberó, ens ha deixat

Soci de la primera hora, va formar part de la Junta Directiva els anys 1963 al 1970.

De caràcter plàcid, honest, alegre i optimista, sempre estava disposat a fer coses per al Centre. En el grup de veterans deixa un buit difícil d'omplir, el seu somriure ens hauria acompanyat tantes vegades..., l'últim, a Sant Esteve del Mall amb motiu de la col.locació del XXXVIII pessebre.

El nostre condol a la seva inseparable muller i companya la Rosita; ara, ell ja és a la regió on la llum pura és repòs etern.

La SAS (encara que tard) informa:

Fotosub

En Joan Ramon Baró Aguilera, membre de la SAS-CELL, ha estat el primer classificat en el concurs de fotografia submarina amb càmera d'un sol ús, que es va fer la primavera passada i que organitza una entitat de Reus.

Cal saber que el company Joan Ramon també va guanyar un accèssit en categoria macro al cotitzat (pels premis) concurs anual Plujà de Barcelona - 1994.

La SAS-CELL, bressol de bons fotògrafs subaquàtics? Quin dubte hi ha?

De l'Assemblea de la SAS-CELL

Ja fa mesos (el febrer del 95) es va fer l'Assemblea General de la.SAS-CELL. Potser la més moguda de la seva història; no pel nombre d'assistents, sinó pels continguts que varen aflorar. No varen rodar caps, però el temps dirà qui el tenia ben posat (el cap).

La reglamentària renovació parcial de càrrecs va deixar l'actual Junta de la SAS amb aquesta composició:

President: Blai Montserrat i Calderó

Sotspresident: Josep M. Freixa i Gallardo

Vocals: Mina Corbella i Garcia / Quim Abadia i Mesalles / Joan Ramon Baró i Aguilera / Jesús Companys i López / Joan Gil i Navarro.

Substituïts: Josep M. Castellví / Jaume Colom / Toni Laplana / Nani Fernàndez / Josep M. Freixa

També es nomenà una Comissió de sortides col.lectives que componen els següents voluntaris: Albert Alegre, Montse Martí i Quico Urquia.

Sembla que hi haurà més activitat. Confiem, però en una major participació. Endavant!

"JASP"

El company Josep M. Castellví va deixar el càrrec de sotspresident de la SAS en la darrera assemblea de la Secció, en no presentar-se a la reelecció, després de dotze anys d'activa participació.

El motiu principal, el que ha d'omplir d'orgull i satisfacció tots el del CELL –i en especial els de la SAS– és que va ser cridat per formar part del Comitè Tècnic de la Federació Espanyola d'Activitats Subaquàtiques. Aquest Comitè és, entre altres coses, l'òrgan tècnic superior de la Federació quant a desenvolupament dels nous programes d'ensenyament i formació de capbussadors i instructors.

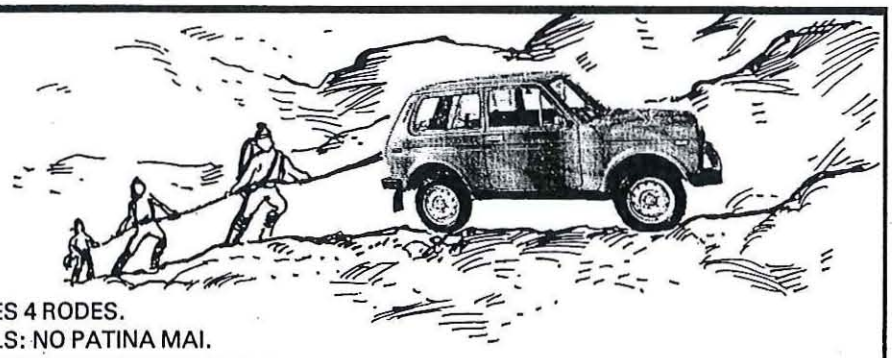
En Josep M.; Instructor FEDAS-CMAS 3E i PADI Master Scuba Trainer, fotògraf i càmera subaquàtic (i terrestre), autor de nombrosos articles sub, dibuixant i coautor d'un parell de llibres d'arqueologia subaquàtica, bon organitzador i millor company, és a dir... tot un "JASP", saba nova per a la federació.

S'obre una nova etapa per a la FEDAS –en captar-lo– i per a la SAS en no poder disposar tant de la seva dinàmica col.laboració. Augurem l'èxit de la seva tasca. Felicitats!

Blai Montserrat

LADA NIVA 4 x 4

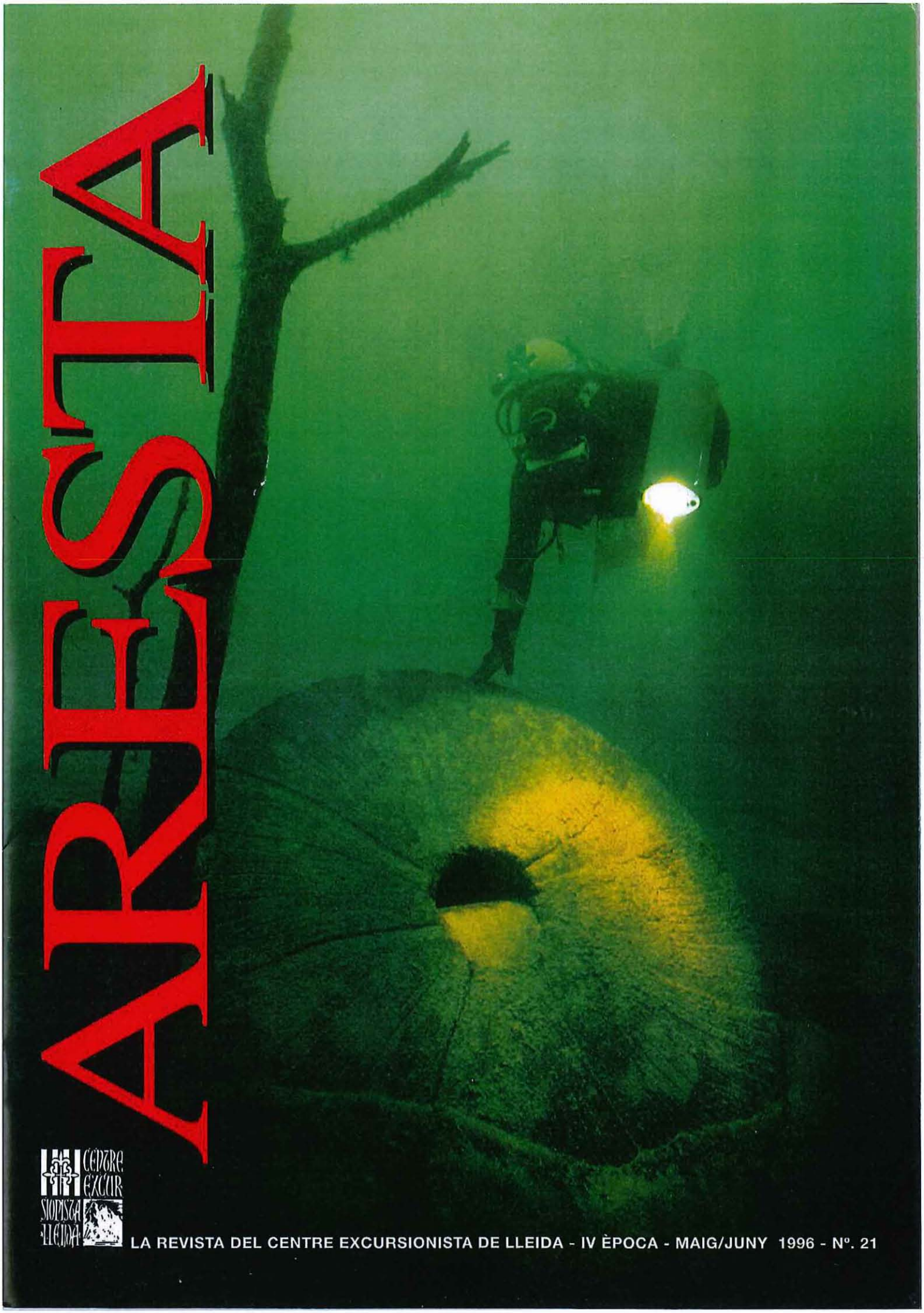
el cap de la cordada

TRACCIÓ A LES 4 RODES.
MOTOR DE 1.600 C.C.
SUSPENSIÓ INDEPENDENT A LES 4 RODES.
BLOQUEIG DELS 2 DIFERENCIALS: NO PATINA MAI.

DISTRIBUIDOR: AUTOMOBILS MIRADA - Alcalde Rovira Roure, 38 - T. 235252 - LLEIDA

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MAIG/JUNY 1996 - Nº. 21

ARESTA

Maig - Juny 1996 - núm. 21
Revista bimensual

EQUIP DE REDACCIÓ:
Lluïsa Huguet i Recasens
Mercè Ciutat i Valero
Mercè Gàzquez i Pons
Joan R. Segura i Radigales
Teresa Serentill i Brescó
Jordi Martínez i Barriuso
Jorge Gonzalo i Iglesia
Josep Guàrdia i Rufie
Juanjo Garra i Lorenzo

CORRECCIÓ:
Antònia Forrellad i Bracons

DISSENY GRÀFIC: Josep Herrándiz i Ruso

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Centre Excursionista de Lleida
Paeria, 13, 1r - Tel. 973/24 23 29 - Lleida

EDITA:
Centre Excursionista de Lleida. Paeria, 13, 1r

DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958

IMPRIMEIX: Impremta Mariana, Templers, 11 - Lleida

PORTADA: Roda del molí de Boix, submergit al pantà de Santa Anna.
Foto: Blai Montserrat

Tirada d'aquest número: 1.200 exemplars.
Publicació sense cap finalitat lucrativa.
El CELL no està necessàriament d'acord amb els continguts que s'expressen als articles, els quals reflecteixen exclusivament l'opinió dels seus autors.
La reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista serà acceptada molt gustosament, sempre que es faci esment del seu autor i origen.
Subscripció 6 números: 2.200 PTA.
Preu per número: 400 PTA.
Col.labora: Ajuntament de Lleida i IEI.

TCF

Imprès en paper fabricat amb cel.lulosa blanquejada 100% sense clor.

MONOGRÀFIC ____ 2
Sota el mirall de Santa Anna
Blai Montserrat

APUNTS I COMUNICACIONS ____ 5

ACTIVITATS REALITZADES ____ 6
Bolívia - Cordillera Real 1995
Magda Sales / Lluïsa Huguet
La península d'est a oest amb BTT
Lluís Carbó / Isabel Feliu
X Reunió d'alpinisme hivernal
Xavier Palau
Encara que no s'hi arribi... Mai no és tard
Dolors Llordés
La desobstrucció
Lluís Perez

FET I DIT ____ 13
Caiac alpí
Eduard Albesa

VIES ESCALADA ____ 14
Escales cap al cel
Manel Solís

PROGRAMES I CURSETS ____ 16
Programa d'activitats estiu 1996

Editorial

Arriba la primavera i acaba la temporada d'esquí. Els esquiadors preparen els seus estris d'escalada per confluir amb els escaladors purs. D'altres continuaran a l'alta muntanya amb els excursionistes de la "mitja". Els espeleòlegs preparen el seu 40 aniversari i ens conviden a tots a baixar al Graller Gran del Corralot. Uns i altres greixen les bicicletes de muntanya i els submarinistes ens ensenyaran a cabussar-nos si perdem la por a l'aigua.

L'activitat no s'acaba mai. Sempre surt alguna nova especialitat. Potser alguns faran parapentisme per baixar de les muntanyes o compraran unes raquetes de neu per pujar-les el pròxim hivern. Qui sap? Potser algú vindrà amb gossos i trineu. Els escaladors ara tenen molts metres d'escalada al parc del Segre per practicar. Molts joves podran afegir-se a escalar entre setmana o el cap de setmana sense dificultats de transport.

Potser som prop d'arribar al "muntanyenc integral": surt a caminar i pedalar, puja una muntanya, baixa esquiant, baixa un avenc, busseja per un riu, salta en parapent, escala una paret i llegeix un poema dalt d'un cim. Probablement aquest nou segle quan el nostre Centre ultrapassi els cent anys d'existència hi haurà molts muntanyencs integrals que avui encara són molts petits o que encara han de néixer. Així sigui

La Redacció

Sota el mirall de Santa Anna
Som-hi!

A dos quarts de set el Xavier ja és a punt de marxa, amb la «Victòria» sobre el remolc i enganxada al cotxe. En pocs minuts passem el meu equipament i els aparells de foto-sub al seu vehicle i enfilem cap a la benzinera de Gualda. Omplim el dipòsit de la barca i fem via carretera amunt. Passat Alfarràs, i uns quants revolts després d'haver deixat enrera el sifó blanc del canal d'Aragó i Catalunya, trenquem a estribord rumb a Baldellou, via Castillonroi. «Farà un bon dia», comentem, mentre el Xavier, amb pausada conducció, supera els revolts i jo contemplo una atmosfera poc bromosa que augura una bona jornada d'immersió, tot veient la llengua d'aigua de l'embassament de Santa Anna que ocupa els fons de la vall del barranc del molí de Pubill. La torre Pubill ens rep, majestuosa, a l'entrada de Baldellou. Quatre corbes i deixem la carretera de Camporrells allí on un retolet de fusta esbiaixat sobre un mur diu «pantano», i ens fa girar de cara a llevant rebent de nou la lluïssor d'un sol que a l'unísson ens fa abaixar els para-sols.

La pista que ens porta de Baldellou a l'aigua és força coneguda dels pescadors i és un dels pocs accessos per a baixar les embarcacions. En vint minuts la barca ja és a l'aigua, les càmeres són a punt, tots dos vestits de neoprè, els equips OK, motor al ralentí, i una empenta al moment d'embarcar ens disposa a iniciar la navegació.

— Cap a on?

— On vulguis Xavier.

— Decideix tu, Blai.

— Tu ets el patró.

Que si tu, que si... etc. Rumb a l'est, cap a Boix, a l'altra banda. L'eco-sonda indica uns quaranta metres de fons al mig de l'embassament, entre Osca i Lleida. A les rodalies de Boix veiem un pescador i variem el rumb per tal de no molestar-lo, ni ser pescats. No hem tingut cap fricció amb pescadors. Hi ha lloc per a tots. No dubto, però, que algun pescador pugui malfiar-se de les intencions d'aquests submarinistes d'aigua dolça. Confiem que veure'ns guarnits d'aparells de foto-sub els dissuadeixi de qualsevol mal pensament, tot i que ens vegin sortir amb algun peixet artificial rescatat d'algun ramatge submergit.

Decidit l'indret d'immersió, els darrers preparatius a bord es fan diligentment i procurant no trencar el silenci que ens envolta, sols alterat pel saltiró d'algun peix, la remor d'algun pescador amb barca o pel grallar d'algun ocellot que es reflecteix sobre el mirall que volem ultrapassar. Les càmeres ja són en remull penjades de la barca i, basculant d'esquena un rere l'altre, ens deixem acollir per l'aigua dolça d'aquesta «mar» extraplana rarament gaudida pels cabussadors marins.

Deixem la barca fondejada, amarrada a una branca que sorgeix d'una escletxa rocallosa, confiant que continuï al mateix lloc quan acabem la nostra passejada subaquàtica.

Els signes substitueixen les paraules: avall, cap allí, OK?, i ens posem en disposició que Santa Anna ens nodreixi de noves experiències.

Immersió

Amb mirada escrutadora resseguim el fons, les parets, els

SUBBEST
ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES

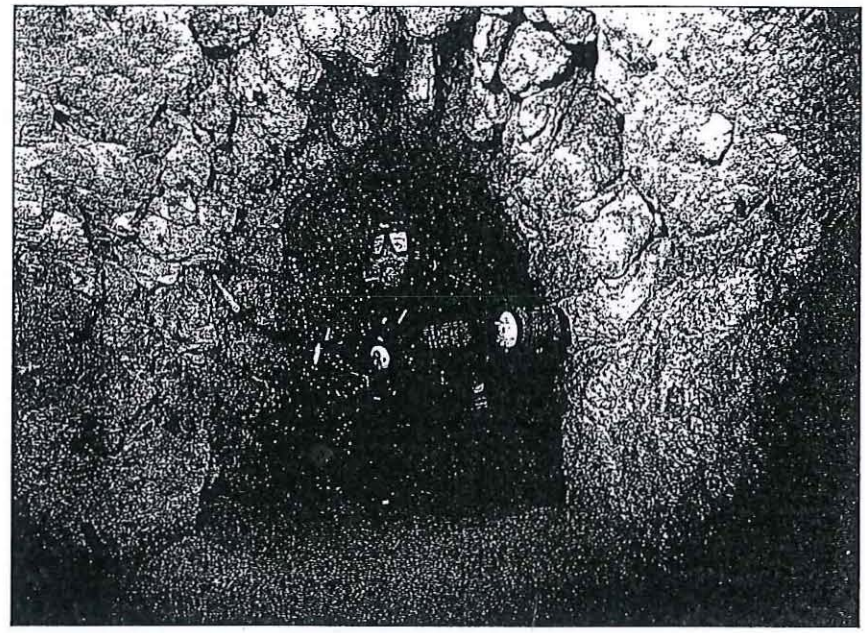
AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

praderius d'algues, les voreres vegetades..., tot cercant motius idonis per a les nostres càmeres que, amb els flaixos al ralentí, esperen entrar en acció. Ben aviat els peixos fan aparició. Black-bass i peix sol, bastant abundosos mig compartint zones similars; un banc, que va i vé, de gardins d'aletes rogenques; un lluci (lluç de riu) petitet, lluci mitjà i mega-lluci; lluci-perca, competència per al lluci; munions de peixets petits als mesos càlids; carpes petites i de ben grans: tots hi són, però no sempre es veuen. Hem fet força immersions amb molt de peix i d'altres gairebé sols. Depèn de les zones, de la fondària i dels canvis de temperatura, de l'època de l'any i també dels coneixements i de la sort.

Les càmeres també cerquen entre la vida bentònica dels fons: cloïsses, crancs, cargols, algues (verdes filamentoses, asprel.les), plantes (potamogeton), esponges, cucs, briozous, insectes, etc.

Tot i que hem vist paisatges subaquàtics força llòbrecs, les nostres càmeres n'han constatat d'encisadors: penya-segats i balmes submergides, agulles rocoses, pendents progressius, espones, murs, construccions enderrocades que ens recorden i fan imaginar aquells paisatges d'abans que el quilovat i el rec

Sortida de les aigües del molí de Boix. (Foto: B. Montserrat)

els neguessin. Hem vist les ruïnes del molí de Boix, on encara es veu el conjunt de basses i conductes de l'aigua i una roda de molí, mig ensorrada al llim, que sembla per estrenar. Són nombroses les espones empedrades amb petits murs que es resisteixen a esgrunar-se, algunes amb restes de ceps i d'altres arbres, ara ocupades per praderius d'algues, amb les pedres farcides d'incrustacions d'esponges.

També hem gaudit observant cavitats de diversa dimensió, coves més aviat petites que prou bé justifiquem un immersió. En una cova (la cova del forat), a poca fondària, poc després de sant Joan, hi havia centenars d'alevins de peix sol custodiats per uns quants mascles i femelles de vius colors enlluernats pel nostre focus. Les coves de punta Pubill, més profundes, penetren de cinc a quinze metres endins d'un penya-segat calcari submergit.

A prop de les restes de l'embarcador militar de Tragó, seguint un barranc submergit folrat d'algues i plantes, es troba un àrbre singular, potser un roure, que des dels vint metres de profunditat fins als cinc metres sota la superfície es referma en la seva anegada exis-

Unipreus
...Amics de l'esport
...Amics de l'aventura

tència, inscrutat d'esponges i guarnit de briozous i d'algues en bona part del seu volum. Dos cabussadors no poden abraçar la base d'aquesta escultura submergida.

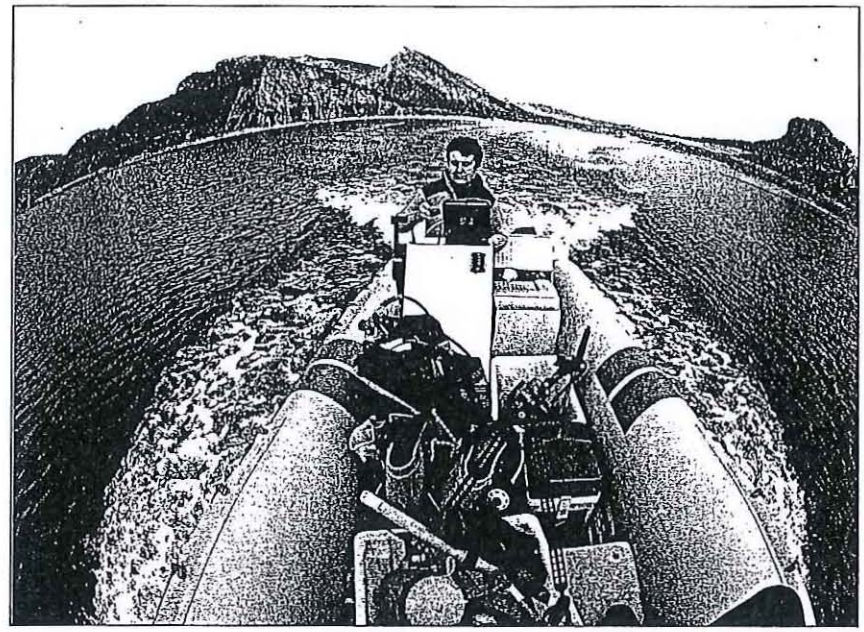
Quan l'aire de l'ampolla (quan no capbussem en apnea) i el rodet s'han exhaurit és l'hora de donar per acabada la immersió i cal treure el cap a superfície. La barca és al seu lloc i el mirall s'ha esvaït amb la brisa del migdia.

— Has vist el lluci?
— I tant, però pel darrera et passava una carpa enorme.
— Has pogut fer la foto al bass?
— Sí, però no sé com sortirà.
— El que també he vist és el lluci que duia la perca sol dins la boca!
— Jo li he fet una foto!

I així tota l'estona mentre ens desequipem, estibem el material i tornem cap a l'embarcador. Sense perdre temps anem traient la barca de l'aigua i ens preparem per tornar a Lleida.

— No ens deixem res?
— Hi faré un cop d'ull...

Pista amunt cap a Baldellou mirant de tant en tant com s'allunya l'aigua mentre voregem pel peu del bell massís de penya Roja. La conversa continua durant tot el viatge de tornada, rememorant, projectant i desitjant poder tornar-hi ben aviat, amb barca o d'infanteria.

Sortida de Baldellou a la recerca de noves trovalles. (Foto: B. Montserrat)

I diuen: jo també vull veure-ho

Qui vulgui submergir-se en aquestes aigües ha de ser conscient d'un seguit de cauteles per tal de gaudir d'una bona excursió subaquàtica sense complicacions. Seria feixuc detallar-ho tot. En altres articles pot ser que s'hi comentin coses més concretes. De moment, sapigueu que instructors de la SASCELL estant treballant per tal d'oferir un proper *Seminari d'especialització d'immersió en aigües continentals* que ben segur permetrà als qui vulguin iniciar-se en aquesta vessant aprendre de l'experiència dels qui ja en tenen. Diguem, però, que, a més dels aspectes tècnics (aigües fredes i equipaments especials) o ecològics (coneixement de la vida i entorn subaquàtic i el seu respecte), n'hi ha de més prosaics com podem ser: normativa aplicable, autoritzacions de navegació, taxes i documents, etc. És bo informar-se i formar-se per tal d'abordar adequadament aquest vessant subaquàtic.

Bé, he de cloure, he de trucar al Xavier per veure si el proper dissabte ens muntem un altra dolça sortida...

Aigües continentals; Santa Anna; tot un univers subaquàtic per a ser observat, respectat i fruït.

Blai Montserrat Calderó

Banc Sabadell

Breu crònica de quelcom més que un sopar

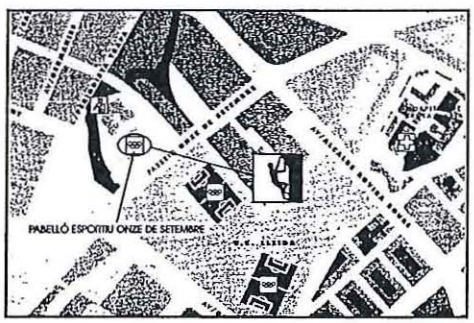
El propassat quinze de març es celebrà l'anual sopar dels subaquàtics de Ponent, el sopar de la SAS-CELL/1996. Aquesta edició fou a les Borges Blanques, masia Salat, i 23 comensals compartiren taula tot parlant de sub (i de política).

Podria ser un més dels sopars anuals, però es singularitza en fer-se lliurament d'una placa commemorativa al company Josep Maria Castellví i Viladegut, en merescut reconeixement a la seva importantíssima contribució a la dinamització de la SAS-CELL des de la seva fundació l'any 1983.

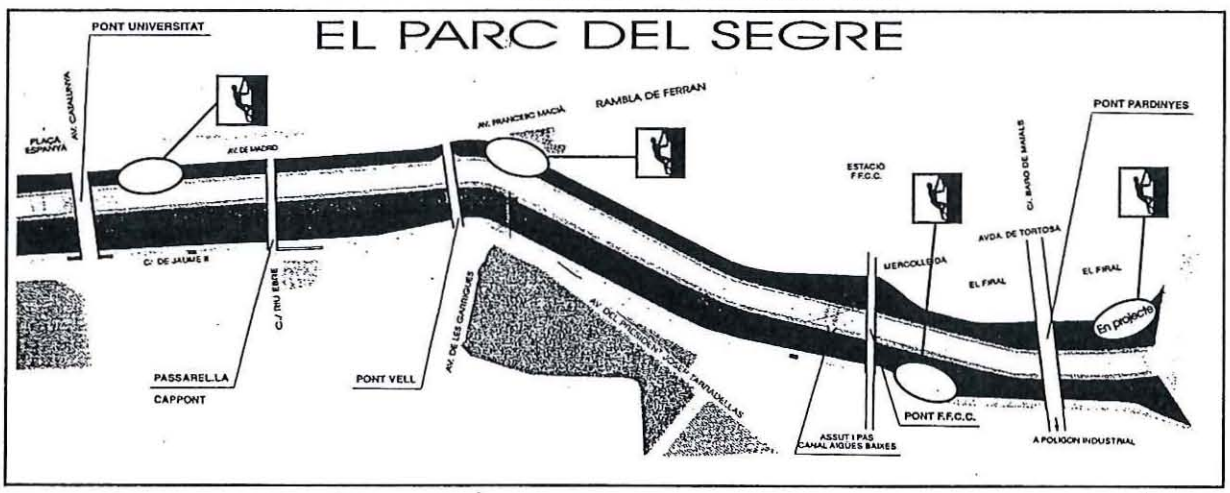
La conya del Faust & Jaume i l'habitual sorteig de material sub (agraïments a Ajuares i Subbest) completaren la vetllada.

SAS-CELL

La SEAM i el Club d'escalada i muntanya de Pardinyes vàrem presentar, a la Paeria, un projecte de rocòdrom i d'instal.lacions d'escalada esportiva i d'entrenament global, per a tota la ciutat de Lleida.
Els criteris que s'han tingut en compte a fi de donar al projecte un caire eminentment popular, són:
—Visió esportiva: per a l'entrenament i la pràctica qüotidiana de tots els escaladors o d'aquells que sols practiquen aquest tipus d'escalada urbana.
—Visió competitiva: potenciar i millorar el nivell actual dels escaladors lleidatans.
—Visió lúdica i esportiva: entrenament complementari per a altres esportistes que practiquen diversos esports alhora, com és ara, triatló,entrenament en circuit, jogging, footing, etc.; joc esportiu de base per a joves i adolescents, obert a tothom.
De les primeres reunions de treball amb el paer en cap i el regidor d'Urbanisme, n'ha sorgit poder ampliar i adequar, a les necessitats actuals, el rocòdrom del pavelló 11 de setembre. Igualment, amb l'afany d'aproximar l'escalada a la ciutat, s'han equipat, al parc del Segre, tres zones d'entrenament dins del circuit lúdic i esportiu que ofereix el parc. Les converses amb la Paeria continuaran a fi de poder ampliar i adequar la instal.lació situada al sector de les comportes (Memorial Llons) i, també, per a instal.lar un rocòdrom interior a fi de poder-lo utilitzar regularment a l'hivern.

Per treure el màxim partit de totes aquestes instal.lacions i poder reclamar amb força la instal.lació d'un rocòdrom/panell d'entrenament, cal que creem una mica més de caliu dintre la SEAM. Per això, us invitem a la reunió que farem el dia 17 de maig, a les 8 del vespre, al Centre, i així podrem programar una trobada per assaborir les noves instal.lacions, establir una dinàmica d'entrenament i fer suggeriments per a les futures instal.lacions d'escalada a la ciutat.

Programa d'activitats estiu 1996

Abans de decidir quina sortida voleu fer, informeu-vos de la dificultat que té i si esteu preparats per a fer-la.

Maig, Juny i juliol **SUBAQUÀTIC. CURS DE BUSSEJADORS** (1 estrella). Informació a secretaria.

MAIG

Dia 5	**EXCURSIONISME.** Gósol, Pont Cabradís. Vocal Manel Cortés, tel. 2012 34
	ESQUÍ DE MUNTANYA. 3er. Especial veterinaris a l'Aneto (3404 m). Vocal: Jordi Gonzalo, tel. 73 60 96
Dia 12	**ESQUÍ DE MUNTANYA.** Pic dels Posets (3375 m) Vocal: Xavi Palau, tel. 79 41 16
	ESCALADA I ALTA MUNTANYA. Pic dels Posets (3375 m) Ascensió per la cara nord. Via Jean Arlaud. Escalada de III grau. Bastant difícil.
Dies 18 i 19	**ESPELEOLOGIA.** Operació Neteja al Graller Gran del Corralot.
Dia 19	**EXCURSIONISME. Serra de Cardó,** Balneari, Xaquera i Creu de Santos, Portell de Cardó, Collet Pelat, Font del Teix, Refugi, Boscos de Teixos, Portell del Cosp, Balneari. Dins del cicle organitzat pel Centre de Lectura de Reus.
Dia 23	**SUBAQUÀTIC.** Projecció de la Pel·lícula «**Sinai**», òpera prima d'en Josep M. Castellví. Lloc: Auditori de la Caixa.
Dia 24	**SUBAQUÀTIC. «Tertúlies amb ....»** Toni Novella (TV3).
Dia 26	**SUBAQUÀTIC.** II Concurs Social Foto-Sub.
	EXCURSIONISME. Travessa de la Serra de Chia. Vocal: Juli Vallory, tel. 24 84 77
Dies 26 i 27	**ESQUÍ DE MUNTANYA.** Tusse de Ramunhe, Refugi de Maupàs i Pic del Boum (3006 m). Vocal: Paulí Grau, tel. 27 04 87 o 72 05 28 (feina).

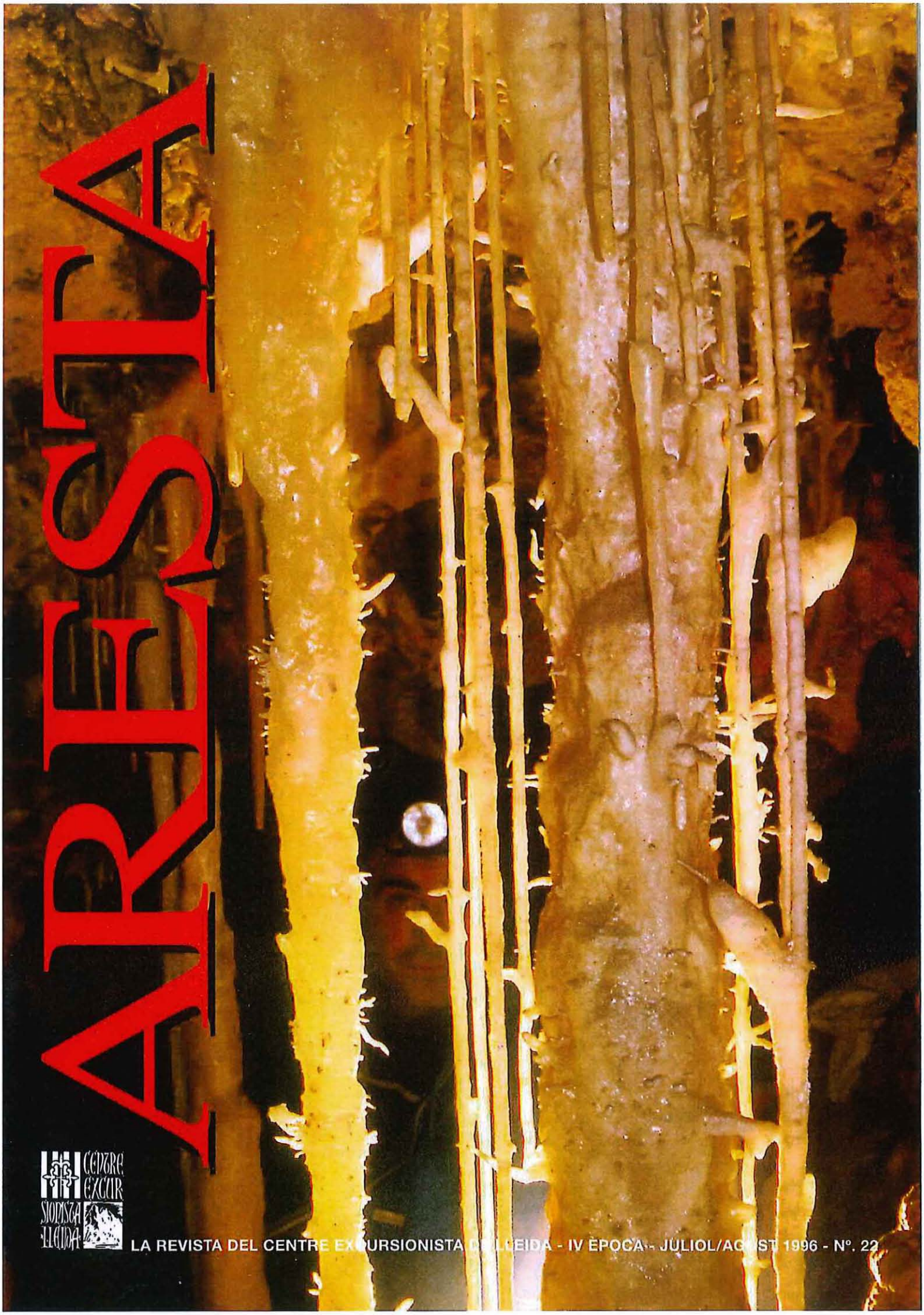
JUNY

Dies 1 i 2	**ESPELEOLOGIA.** Sortida familiar a la Cova del Molino de Aso.
Dia 2	**ESQUÍ DE MUNTANYA.** Pic de Corones i Cresta del Mig. Vocal: Jordi Càncer, tel 24 02 56.
Dia 9	**ESQUÍ DE MUNTANYA.** Acomiadament de la temporada a les Maladetes Occidentals. Vocal: Teresa Serentill, tel. 27 48 06
Dia 16	**EXCURSIONISME. APLEC DE SANT BERNAT.** Bòfia (Port del Comte) Vocal: Àngel Gàzquez, tel. 23 34 41
Dies 22 i 23	**BICICLETA DE MUNTANYA.** Travessia del Port de la Gelada (Senet a Barruera). Desnivell 900 metres. Sortida a les 10 h. a Senet. Vocal: Andreu Bernadó. Tel. 24 61 20
	ESCALADA I ALTA MUNTANYA. Integral de les crestes de Salenques i Tempestats amb bivac al cim de l'Aneto. Escalada de IV grau. Difícil. Vocal: Pep Godoy, tel. 20 36 04.
Del 22 al 24	**SUBAQUÀTIC.** Sortida col·lectiva Costa Brava. Vocal: Josep Mª Freixa, tel 24 23 29 (Dijous vespre).
Dia 30	**EXCURSIONISME ALTA MUNTANYA.** Cresta del Pic Gallinero (2782 m) al Pic de Basibé. Vocal: Joan Ramon Segura, tel. 24 41 94

JULIOL

Dia 4	**BICICLETA DE MUNTANYA.** Canal d'Urgell - Puigpedrós - Artesa de Lleida - Torreribera. Vocal: Jordi Guivernau, tel. 24 49 92
Dia 5	**SUBAQUÀTIC.** Divendres subaquàtic a Les Basses. Qui vol provar-ho? Bateig Subaquàtic. Informació a Secretaria.
Dia 7	**EXCURSIONISME ALTA MUNTANYA.** Pic Salòria (2789 m). Vocal: Jordi Timoneda, tel. 23 80 89
Dia 11	**BICICLETA DE MUNTANYA.** Alpicat - El Pla - Sant Crist d'Alguaire - Canal. Vocal: Josep Balaguero, tel. 24 95 17
Dia 12	**SUBAQUÀTIC.** Divendres subaquàtic a Les Basses. Qui vol provar-ho? Bateig Subaquàtic. Informació Secretaria.
Dies 13 i 14	**Ralli ALTA MUNTANYA.** Pic Fontana, Pic de la Tallada o Faixant i Pic Mulleres. Informació a secretaria del Centre.
Dia 18	**BICICLETA DE MUNTANYA.** Camí de Zaidí, Gimenells, pla de la Font, circuit BTT. Vocal: Pep Navés.
Dia 19	**SUBAQUÀTIC.** Divendres subaquàtic a Les Basses.
Dies 20 i 21	**EXCURSIONISME I ALTA MUNTANYA.** Pic de Pavots (3121 m), per acompanyar el Jordi Guivernau en el seu darrer "tres mil". Vocal: Feliu Izard, tel. 24 11 42.

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - JULIOL/AGOST 1996 - Nº. 22

Un avió al cim

ERA qüestió de llevar-se d'hora. Els vespres de tardor escurcen la llum solar i el viatge fins al cim era llarg. Gairebé dues hores de cotxe des de Lleida fins al Pirineu i a Aneto, prop del túnel de Viella, enfilàvem una pista asfaltada que s'eleva vertiginosament fins a la presència imposant de la presa de Llauset a 2.200 metres d'altitud. Aquest és el límit de la ruta motoritzada. A partir d'aquí, només la muntanya i les seves sorpreses.

Sortint de la presa, un escabrós i irregular camí voreja mig llac per ascendir cap als cims entre rierols, presidit per una inclinació del terreny que obliga a dedicar-se a fons a la tasca d'avançar carregats.

Vàrem decidir de prescindir, per un dia, dels nostres equips d'aire comprimit, a causa de la dificultat de l'ascens i vàrem reduir a la mínima expressió el nombre de ploms per tal de facilitar la marxa. Tot i això ens vam aventurar a traginar les caixes estanques de fotografia i vídeo i l'equip lleuger d'immersió (neoprè inclòs), tot ben atapeït dins les motxilles. Els ploms que varen passar la selecció, en forma de cinturó, es varen anar convertint en una maledicció particular que cadascun de nosaltres va haver de patir estoicament amb la promesa d'un paisatge suggerent al cim.

Anàvem a explorar un llac pirinenc, el de cap de Llauset, on, per referència directa, ens havien informat que hi havia les restes d'una avioneta submergida en les fredes i transparents aigües del llac. Els testimonis oculars, la major part del CEL, ens havien facilitat diverses versions, que variaven segons l'època de l'any en què havien passat per aquell indret i que diferien en xifrar l'antiguitat de l'aparell. Volíem comprovar directament i documentar gràficament l'estat i la realitat d'aquelles restes, que podrien convertir una ruta de muntanya en una ruta de referència per al capbussament en altitud. Vàrem tenir la sort de comptar amb la gran ajuda que ens varen facilitar el Josep M. Freixa i la Montse Miralles, els quals ja coneixien el lloc exacte perquè hi havien estat a l'hivern i ens van guiar decidits i segurs. Les previsions que ens van fer sobre el que hi trobaríem, varen ser d'allò més encertades.

UN CAMÍ PESAT

El que, en condicions normals, representa uns 70 a 90 minuts, es va acabar convertint en una llarga marxa de gairebé 3 h a causa de la inclinació del terreny i el pes extra que suportàvem amb els equips ja esmentats. Sense conèixer la realitat o la ficció de la troballa que ens esperava a sobre, ens consolàvem admirant l'esplèndid paisatge pirinenc que s'estenia entre valls i torrents. Les nostres suors es veien recompensades per l'esplendor de la natura d'alta muntanya pirenaica.

Per fi després de vorejar un altre llac, el Botornàs, vàrem accedir als darrers metres de l'ascens i entràrem als voltants del llac del cap de Llauset. Les restes de l'avió eren allí. Els nostres altímetres marcaven quasi 2.500 metres d'altitud i el paisatge s'assemblava a l'estructura del cràter d'un volcà. Altes parets de 100 metres rodejaven les vores del llac fent-lo impracticable des de algunes zones, justament on la muntanya s'enfonsava directament a l'aigua en parets rectes, que es veien reflectides a la superfície l'aigua.

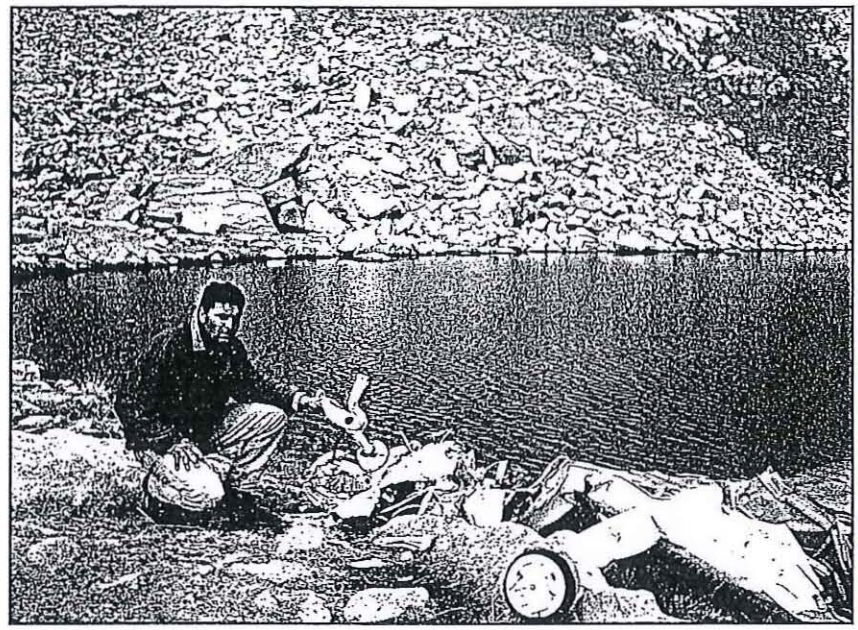
La temperatura, malgrat que era migdia i el sol lluïa a estones anava minvant des de l'inici de la nostra excursió. Els pocs núvols que ocasionalment tapaven el sol de tardor, refredaven més l'ambient i esporàdiques ventades escombraven la superfície del llac, cosa que ens feia imprescindible l'abric dels anoracs.

L'avió era una presència insignificant a la vora del llac. Va ser fàcil de localitzar i un bon tros de la proa reposava a terra. Molt possiblement va fregar les crestes properes va caure en picat després de deixar-se les ales pels voltants. El tren d'aterratge no està submergit i encara es poden veure els pneumàtics malmesos. A l'hivern i quan la neu cobreix la zona, aquest tren d'aterratge és la part que resta, testimonialment, al descobert. Les baixes temperatures i l'alumini de què està fet, ha preservat les restes del rovell i en bon estat de conservació.

RESTES SUBMERGIDES

Després de córrer la zona a la recerca de més restes, sense resultat, ens vàrem equipar per submergir-nos en apnea en les fredes aigües. El termòmetre marcava 8° de temperatura i malgrat el primer impacte del fred, l'atractiu de l'encontre ens animava a superar les inclemències ambientals. Els moviments, un cop dins de l'aigua, havien d'ésser lents per evitar aixecar sedimentació. Dos cabussadors ens vàrem acostar a les restes de l'aparell submergit, per la part més fonda, que va marcar 3 metres. Les ales de popa, amb la cua abatuda, encara mostràvem els emblemes que donen fe de l'origen francès de l'avió, possiblement d'algun aeròdrom del sud de França. Entre els fragments del fons, a més fondària, vàrem trobar un dels seients, restes de les finestres i una carpeta portadocuments... buida.

Aquest fet, justament amb el detall que no apareixen restes del motor, fa pensar que des de el país veí es va organitzar, en el seu dia, una operació de rescat de l'aparell mecànic i de la documentació (si no se l'ha endut algun excursionista). Vàrem consultar l'Aero Club de Lleida i ens van apuntar que en cas d'accident no frontal d'una avioneta d'aquestes característiques, el motor acostuma a ésser aprofitable un cop reparat. En aquest cas no creiem que el desafortunat pilot tingués gaires possibilitats de sortir-se'n, si ens atenim a l'estat de les restes i a la posició que indica una caiguda en picat.

Restes d'avió al llac Cap de Llauset. (Foto: J.M. Castellví)

LA CLAU?

A prop de terra vam poder identificar la matrícula «F-GCY A». Hem fet consulta a aviació civil de França i encara no tenim resposta sobre l'origen i el tràgic final del petit avió.

Tot apunta a un trist i anònim episodi de vol desafortunat.

A distància prudencial, escasses i petites truites d'aigua fugien davant la nostra presència, eren els únics habitants que vàrem poder descobrir en la nostra exploració superficial.

En sortir de l'aigua, el fred i el vent de la muntanya van fer-nos accelerar el canvi de roba. Uns núvols foscos amenaçadors ens varen fer escurçar la nostra presència al cim i varem fer el descens amb la curiositat encesa sobre l'origen i la destinació de l'avió perdut (i trobat...)

Algú, des de l'Aresta, vol donar una pista?

FITXA

No cal l'equip pesat d'escafandres per accedir a veure l'avió del llac del «Cap de Llauset». La profunditat màxima dels voltants de l'avió es de 2-3 metres. (Només s'ha de considerar la necessitat de llast suficient per a compensar el vestit de neoprè adaptat a les baixes temperatures. Un cinturó de ploms del tipus neoprè en funda és la millor solució a menys que no es transportin els ploms a la motxilla). Un recurs complementari és utilitzar pedres del cims dins de les fundes del cinturó i així evitar carregar alguna pastilla de plom (el cos ho agraeix)

—A part del material propi de muntanya, és aconsellable endur-se roba seca per al descens i bosses de plàstic que aïllin el material humit emprat durant la immersió.

—Per accedir al llac s'ha d'agafar la N230 (de Tortosa a la Vall d'Aran) i, un cop arribats a prop de Senet, (10 km abans del túnel de Viella) cal agafar un desviament a la dreta que creua la carretera per un pas inferior. Des de allí, en cotxe encara, cal seguir una pista asfaltada que s'aixeca fins a la presa de Llauset, on s'acaba la carretera. A partir d'aquí i a peu, creuant un túnel, cal vorejar per la dreta el llac esmentat a través d'un camí irregular, però definit. Abans de completar mig cercle del llac, cal ascendir fins una cabana de pastor i des d' allí trobar el llac de Botornàs que vorejar-lo per la dreta. Seguint el curs d'un rierol i també en ascens cal fer el darrer ascens per zones de desprendiments fins arribar al «Cap de Llauset» on es troba l'avió en primer terme.

EPÍLEG:

Per un dia els cabussadors vàrem fer la competència als muñtanyencs. Demanem disculpes per la invasió de competències, però valia la pena. Els autors de tal «malifeta» vàrem ser:

Olga Rubinat

Angels Rubinat (i l'Òscar)

Montse Miralles

Antonio Laplana

Josep M. Freixa

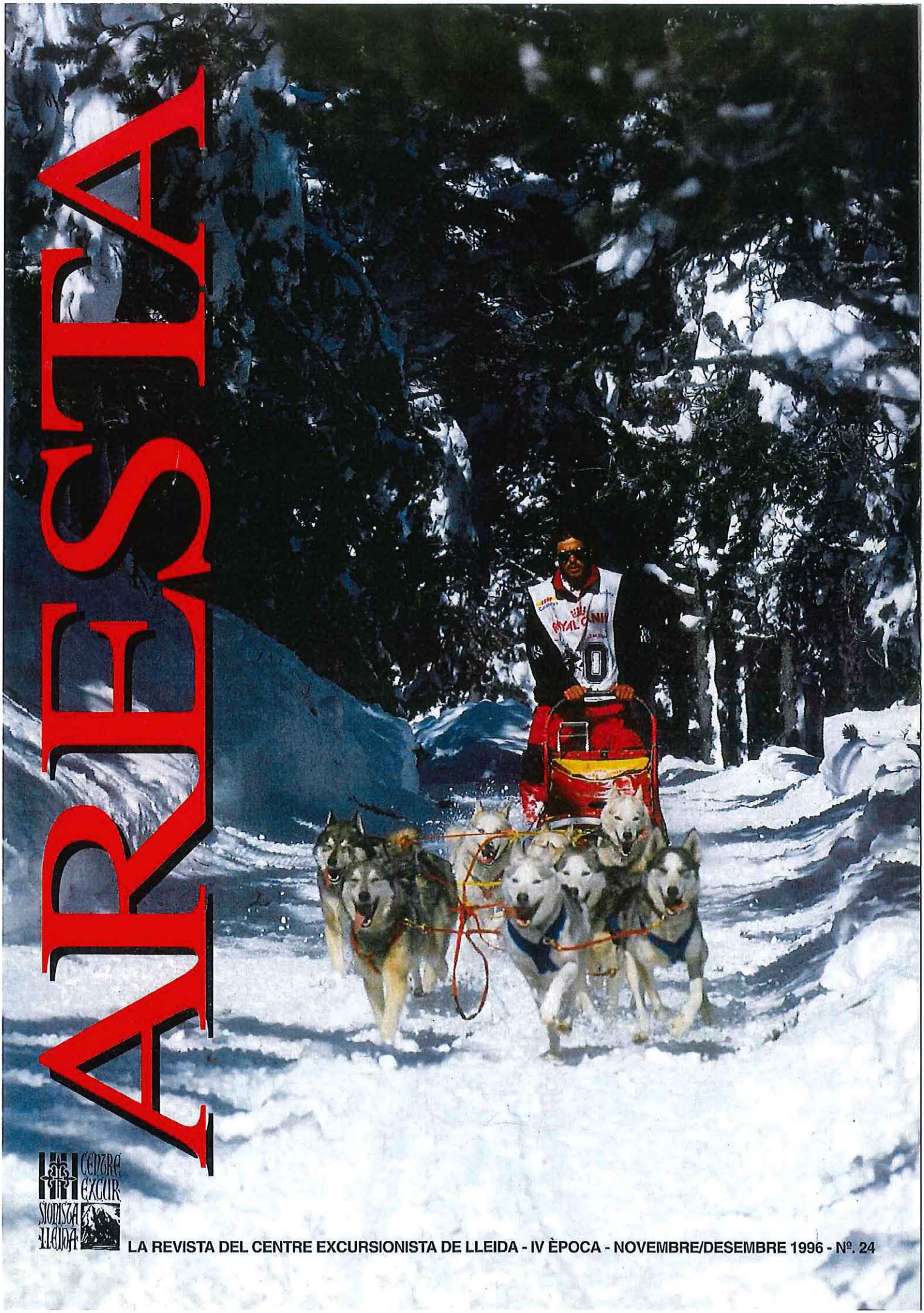
Josep M. Castellví

Reportatge i Fotografia de:

Josep Maria Castellví

Josep Maria Freixa

ARSIA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - NOVEMBRE/DESEMBRE 1996 - Nº. 24

Renovem, si us plau

FOU durant la tardor del 1983 que començà a prendre cos la creació de la Secció d'Activitats Subaquàtiques del Centre Excursionista de Lleida. El 1984 ja es tramitaren les llicències federatives als divuit membres fundadors de la SAS-CELL.

Divulgar les activitats subaquàtiques era el rerafons que alguns dels promotors de la SAS teníem com a objectiu primordial. Així, doncs, es varen fer nombroses projeccions, s'encetaren els Dijous Subaquàtics dels estius, s'iniciaren els cursets d'immersió a pulmó lliure, s'organitzà (1986) un Cicle Divulgatiu que durà una setmana, es dissenyà un adhesiu identificatiu de la Secció i s'adreçava als qui volien obtenir la titulació d'escafandrer cap als clubs de la costa que els organitzaven.

Alguns membres de la SAS es formaren adequadament i assoliren nivells superiors com a bussejadors de 1a. classe Monitors i Instructors. I la SAS va poder començar a dur a terme cursos per a obtenir les titulacions d'escafandrer de tot nivell. Era una etapa en què la Federació encara defensava un sistema d'ensenyament subaquàtic legal, però obsolet, però la SAS, i així cal reconèixer-ho, va endegar l'ensenyament amb els sistemes pedagògics d'una organització (PADI) capdavantera en la formació de bussejadors arreu del món. Encara recordo l'entusiasme del Josep M. Castellví quan, per telèfon i des de Cannes, m'il·lustrava del munt de coses que estava aprenent en el curs d'Instructor que feia a França i que aviat podríem compartir ambdós plegats. Al cap d'un parell d'anys la Federació mig calcava el mètode educatiu PADI i començaren els cursos anomenats d'estrelles, també la SAS era capdavantera, per coherència pedagògica, dels cursos federatius de Bussejador 1 Estrella, mentre altres clubs mantenien els obsolets cursos de B. 2a Classe.

Durant els dotze anys que té la SAS han canviat moltes coses. Abans sols hi havia quatre centres d'immersió en tota la costa, avui la infraestructura de centres i compressors lligat amb les facilitats d'hospedatge han revolucionat el concepte de sortida d'immersió, fins i tot el sentit de les sortides col·lectives. Abans, els quatre gats de sempre, ens trobàvem els dijous al Centre per tal de parlar de la darrera immersió o de la programació de la propera. La SAS va anar creixent i, lògicament, l'aportació de la nova gent generà més diversitat de parers i vivències sobre les activitats subaquàtiques. Encara fou època de sortides col·lectives memorables, amb cargolades a la Costa Brava. S'encetaren els primers viatges col·lectius a la recerca d'experiències tropicals. La SAS anava creixent i la diversitat també.

Un compressor d'aire per a les botelles d'immersió: aquesta fou una llarga recerca des d'un bon principi. A Lleida hi havia un compressor als bombers, on, quan érem tres o quatre, ens omplien les ampolles. Per fer-ho bé calia anar a la Paeria i tramitar l'autorització que costava mil pessetes (una passada, perquè a la costa en costava unes 250 fa dotze anys). Durant un temps disposàrem d'un compressor particular (Tello Cano) que ens estalviava viatges a la costa, fins que es va espatllar. Vàrem passar gairebé un parell d'anys sense compressor «públic», ja que el dels bombers era aleshores de la Generalitat i exclusiu per al servei. Fou una etapa complicada perquè havíem de fer força combinacions per a emplenar les botelles. Quan es varen iniciar els cursos d'escafandre autònom els instructors adquirien un petit compressor portàtil que permetia fer els cursos i poca cosa més. Tinguérem algunes reunions intentant fer pinya per comprar un bon compressor. Estudiàrem subvencions de la Generalitat i paperassa oficial, però el problema era el lloc i qui ho controlaria. No es va poder controlar res. I des de fa tres anys podem gaudir d'un servei de compressor i lloguer de material subaquàtic d'una petita empresa SUBBEST, creada per membres de la SAS per tal d'oferir uns serveis als interessats, mentre ho puguin mantenir i no se'n cansin (o s'espatlli el compressor).

Viatges, activitats, projeccions, tertúlies, sortides, formació.... i tantes coses que la SAS ha fet o ha intentat fer. Més bé o més malament, però sempre amb bon esperit. És clar que no tothom pensa, o ha de pensar el mateix. Ja deia que en créixer la SAS també creix la diversitat, i això és bo.

Com a president de la SAS-CELL durant aquests dotze anys he pogut ser testimoni de fites significatives per a les activitats sub lleidatanes. Des d'aconseguir llum verda per l'accés dels bussejadors amb llur material a les piscines (ja va costar, ja...) fins a ser ben considerats a la Federació per la nostra tasca divulgativa.

Les tasques en equip sempre es fan més lleugeres. Però cal reclutar l'equip. I diuen que un bon cap és aquell que sap lligar un bon equip. Pot ser que la SAS no hagi tingut encara un bon cap ni un bon equip. Però la SAS sí que ha tingut, té, i ben segur que per anys tindrà, gent disposada a posar il·lusió, experiència i col·laboració per a una SAS cada cop més valuosa, encara que com de vegades ha passat, puguin malmetre's iniciatives i activitats, probablement per manca de comunicació entre els membres de la SAS o per interpretacions basades en suposicions indemostrables. Cal entendre que les circumstàncies de cada persona poden limitar la seva dedicació a l'entitat. Hem viscut, en el temps, com per diversos motius (malaltia, peculiaritats professionals, compromisos familiars i imprevistos) ha minvat la dedicació a la SAS i al CELL d'alguns dels que habitualment érem al davant. No és cap justificació. És una realitat. Però mai va defallir tota l'activitat. Fins i tot recordo que un parell d'anys en què poc vaig poder col·laborar varen ser dels anys amb més sortides col·lectives (dinàmic Castellví). També foren vitals en diversos períodes uns bons engranatges (Faust, Freixa, Jaume, Jordi, Toni .... i perdó pels que em deixo) que permeteren articular bona part de les activitats.

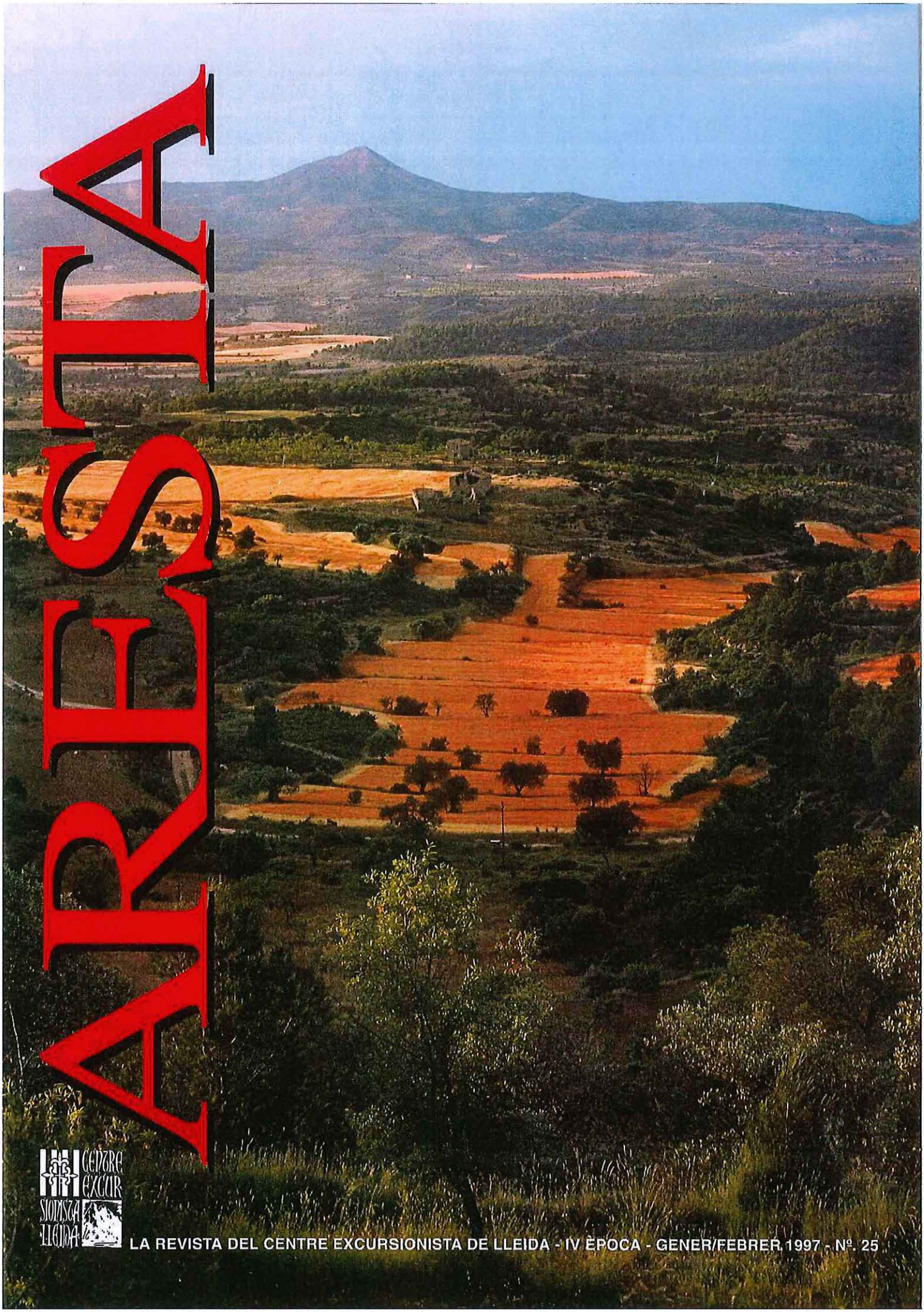
Els qui heu assumit algun càrrec a la Junta de la SAS durant aquests anys ja sabeu com costa fer les coses (i qui no ho sap és que no va poder exercir com a tal). Ser membre de la Junta de la SAS, no és, sinó, un privilegi de servei. I per servir a la SAS o al CELL no cal ser de cap Junta. Ha quedat demostrat. Però vulguem o no han d'haver-hi uns càrrecs a les entitats, i aquests càrrecs cal renovar-los periòdicament, amb reeleccions o amb noves incorporacions.

El gener de 1997 pertoca renovació parcial de tres membres de la SAS. Un d'ells és el Josep M. Freixa (actual sotspresident), que se'ns n'ha anat a viure, treballar i bussejar a les Canàries. També el Blai Montserrat deixarà la Junta de la SAS. Un nou president haurà d'assistir a les Juntes del CELL com a vocal de la SAS. El Blai, però, continuarà col·laborant amb la SAS i el CELL amb tot el que pugui. Garantit.

Escau una crida als membres de la SAS per tal que vagin comentant i estovant idees i veure quina SAS volen.

La grandesa d'una entitat com el Centre (i la SAS és Centre) radica en la capacitat d'acollir les iniciatives, els projectes, i l'esforç dels qui ho duen a terme, i no pas en la mena de serveis que amb bescanvi de la quota se'n pot rebre.

Blai Montserrat i Calderó
Setembre de 1996

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - GENER/FEBRER 1997 - Nº. 25

ARESTA

Gener - Febrer 1997 - núm.25
Revista bimensual

EQUIP DE REDACCIÓ:
Lluïsa Huguet i Recasens
Mercè Ciutat i Valero
Mercè Gàzquez i Pons
Joan R. Segura i Radigales
Teresa Serentill i Brescó
Jordi Martínez i Barriuso
Jorge Gonzalo i Iglesia
Josep Guàrdia i Rufie
Juanjo Garra i Lorenzo

DISSENY GRÀFIC: Josep Herrándiz i Ruso

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Centre Excursionista de Lleida
C/ Comerç, 25 - Tel. 973/24 23 29 - Lleida

EDITA:
Centre Excursionista de Lleida. C/ Comerç, 25

DIPÒSIT LEGAL: L-39-1958

IMPRIMEIX: Impremta Mariana, Templers, 11 - Lleida

PORTADA: Tossal de MONTMENEU (494'9m-Segrià)
(Foto: Xavier Massot)

Tirada d'aquest número: 1.200 exemplars.
Publicació sense cap finalitat lucrativa.
El CEL no està necessàriament d'acord amb els continguts que s'expressen als articles, els quals reflecteixen exclusivament l'opinió dels seus autors.
La reproducció total o parcial dels continguts d'aquesta revista serà acceptada molt gustosament, sempre que es faci esment del seu autor i origen.
Subscripció 6 números: 2.200 PTA.
Preu per número: 400 PTA.
Col.labora: Ajuntament de Lleida i IEI.

TCF
Imprès en paper fabricat amb cel.lulosa blanquejada 100% sense clor.

MONOGRÀFIC ____ 2
Els espais naturals del sud de Lleida
Xavier Massot i Castelló

APUNTS I COMUNICACIONS ____ 5

ALIMENTACIÓ I MUNTANYA ____ 6
L'alimentació en expedicions d'alta muntanya (i II)
José M. Ponz

VIATJANT PER... ____ 8
El món Maia: un espai i una cultura (I)
Lluïsa Huguet - Magda Sales

ACTIVITATS REALITZADES ____ 10
Una incursió a la vall del Rialb: El Serrat de Castilla
Manuel Cortés
Avenc del moliner
Antoni Satorra - Maria O'Neill

SAS ____ 13
"I love dive, plongée, immersione, tauch, buceo... busseig"
Blai Montserrat

90 ANIVERSARI ____ 14
Continuem fent història

FET I DIT ____ 15
El brau de les Bordes de Conflent
Josep Massot

ACTIVITATS REALITZADES ____ 16
Excursionisme
Pau

Editorial

Aquest número que teniu a les mans és el 25 de l'ARESTA; quatre anys en els que els signants d'aquesta editorial han volgut endegar un nou repte pel Centre: fer una nova Revista, més despeses, més espai, més necessitat de col·laboradors. Ens faria il·lusió pensar que hem ajudat a fer realitat el nou local, a contribuir al «molt bon rotllo» que es respira (no tant sols els divendres) els vespres al Centre. Sembla que no en tinguem suficient i que en poc temps l'haurem d'ampliar.

En tindríem prou en el ser el que volem ser: el nexe d'unió de totes les seccions, la columna del Centre, reflex de les noves inquietuds i comunicació de les iniciatives.

Potser ens cal, però, més informació sobre les activitats que molta gent del Centre fa i no ens diu res; si us plau no dubteu en fer-nos arribar l'última excursió que heu fet els d'Excursionisme, els de la SAS o bé els escaladors, espeleòlegs.... no cal completar un GR, o anar a unes illes paradissíaques o pujar el Gran Capitan o baixar a la Sima San Pedro. Senzillament el que heu fet; de ben segur que molta gent voldria tenir una ressenya per repetir-ho.

Volem fer una reflexió: per la Revista podeu veure que el Centre està creixent? Qualsevol hauria de poder veure que el programa del proper quatrimestre és molt més gros, amb activitats de tota mena, o bé que aquest darrer any s'han fet exposicions, programes nous, propostes diverses i sembla que es parla de grans projectes: cursos d'iniciació de tota mena, autocars per fer excursions, seccions infantils.... Ens hauria de servir l'Aresta per animar a tots aquells socis que no es passegen pel Centre, a fer-ho de tant en tant, de ben segur que alguna cosa els engrescaria.

El que només saben els nostres col·laboradors és que ens sobra material (perdoneu que el vostre article no surti el mes que ens el doneu). Per sort, podem triar i intentar diversificar la Revista entre els articles que tenim; penseu que si d'alguna secció no hi ha res, vosaltres en sou els responsables per no fer-nos arribar cap escrit, segur que si tenim de tot a la Revista es publica tot.

Però no tots els col·laboradors nostres es dediquen a escriure, n'hi ha que vigilen com els altres ho fan. Ens referim a la nostra correctora, l'Antònia Forrellad que després de tres anys ajudant-nos ens deixa, i li volem agrair la tasca feta; ben segur que d'ella hem après moltes coses, ja que molts som els que ens fixem en les normes de la llengua que en la nostra Revista s'han seguit.

"I love dive, plongée, immersione, tauch, buceo... busseig"

EL Tronc de Nadal me l'acabava de cagar. No vaig tardar gaire en desembolicar-lo. Vaig treure-li el plàstic que el preservava i airejant els fulls vaig buscar la C. Un full marxa enrera i allí, a la pàgina 298 a baix a la dreta, aparegué el mot desitjat: BUSSEIG m.Acció de bussejar. El nou Diccionari de la Llengua Catalana de l'Institut d'Estudis Catalans colpia així un vell desig d'un bussejador de Ponent. Ara ja puc escriure el substantiu de les meves immersions. No podré oblidar, ni deixar de banda, «la immersió» que tants anys m'ha permés subsistir en mig d'uns camps semàntics de vegades tragicòmics.

Quan vaig començar, ja fa anys, a voler escriure envers les activitats subaquàtiques recordo com me'n feia creus de no trobar alguns mots en el meu Pompeu vermell. Sí que hi figurava al Pompeu: BUS, home que treballa submergit enterament dins l'aigua proveït o no d'un escafandre; CABUSSADA, cabussó; CABUSSAMENT, acció de cabussar o de cabussar-se ; CABUSSAR, enfonsar de cap dins l'aigua, enfonsar-se de cap i tot dins l'aigua; CABUSSEJAR, el fet de tirar-se de cap dins l'aigua, sota; ESCAFANDRE, vestit impermeable que cobreix totalment la persona i permet de romandre i treballar sota l'aigua, el cap anant dins d'un casc de bronze i, davant la cara, de vidre,el qual comunica amb l'aire exterior per mitjà d'un tub, cosa que permet de renovar l'aire de dins; ESCAFANDRER, bus proveït d'escafandre. No hi consta submarinista ni, lògicament per l'època del Pompeu, cap al.lusió a l'escafandre autònom. Cal dir que cabussar i capbussar són sinònims.

I quan hom cercava en un diccionari castellà-català un aclariment esperançador es trobava al «buzo», bus; «bucear», capbussar, cabussar-se; «buceo», capbussada, capbussó.

L'abril del 1989 també desembolicava, força esperançat, un diccionari. No me l'havia cagat el Tronc... pero cagat... n'estava.. Obria el groc i flamant Diccionari de l'Esport, dels diccionaris de l'Enciclopèdia Catalana, auspiciat per la Secretaria General de l'Esport de la Generalitat i supervisat pel Termcat. La vessant castellà-català —sí, vaig començar pel darrera— contemplava les següents traduccions: «buzo», bus, «con escafandra», escafandrer; «buceador», bus; «bucear», cabussar, capbussar, capbussejar; «buceo», cabussament; «escafandrista», escafandrer. Acte seguit vaig furgar la banda català-castellà observant-s'hi aquests mots: bus, «buzo, buceador»; cabussada, «zambullida, chapuzón»; cabussar, «zambullir»; cabussar-se, «zambullirse, chapuzarse».

Sembla que per fer immersió, per bussejar, ens hi haguem de tirar de cap, sense poder accedir al medi subaquàtic si no es utilitzant la virulència d'un saltador de trampolí, gairebé.

La tardor del mateix 1989 semblava que les activitats subaquàtiques, per fi, gaudirien del seu vocabulari oficial. Del Departament de Cultura de la Generalitat, sota la supervisió del Termcat i la col.laboració de bussejadors (Calpena, Faz, Gil, Melchor, Múrcia, Sancho i Soaz), el «VOCABULARI DE SUBMARINISME» , obra d'Enric Ballesteros i Matilde Giner, se'ns mostrava com l'eina per a la normalització lingüística de les activitats subaquàtiques. I no hi ha dubte que m'ha servit de molt, tot i les mancances i indefinicions que puguin haver-hi. El substantiu «busseig» no hi consta. Però s'hi contemplen: BUS, «buzo», persona que treballa submergida dins l'aigua, proveïda o no d'escafandre; BUSSEJAR, «bucear», nedar per sota l'aigua; CABUSSADA, «zambullida», cabussó, capbussada; CABUSSAMENT, «zambullidura», acció de cabussar-se, capbussament; CABUSSAR-SE, «zambullirse», enfonsar-se del tot dins l'aigua o davallar-hi fins al fons, capbussar-se; CABUSSÓ,»zambullida», acció de tirar-se de cap dins l'aigua.

No és cap acudit, però a la Federació Catalana d'Activitats Subaquàtiques (FECDAS) el que hauríem d'anomenar Escola de Busseig de la FECDAS, encara s'anomena Escola de Cabussament, que traduït al castellà, d'acord amb el vocabulari en qüestió seria: «Escuela de Zambullidura».

Al menys ara ja puc practicar el busseig i anar a bussejar amb els companys bussejadors, ja sigui a pulmó lliure o bé amb l'escafandre autònom. Tot i així no deixaré la immersió (com els italians), i també faré immersió amb bussos , més que amb capbussadors, i deixaré la»zambullidura» de banda. Ara ja sóc bussejador, «buceador», «taucher», «somozzatore», «plongeur», «diver».

D'altra banda també em plantejo si els mots busseig, bussejar i bussejador, són ben acceptats pels que d'aprop segueixen l'adveniment dels nous mots al català. Pot ser s'hagin catalanitzat mots castellans que en català haurien tingut altra base (bussar en lloc de bussejar, etc.).

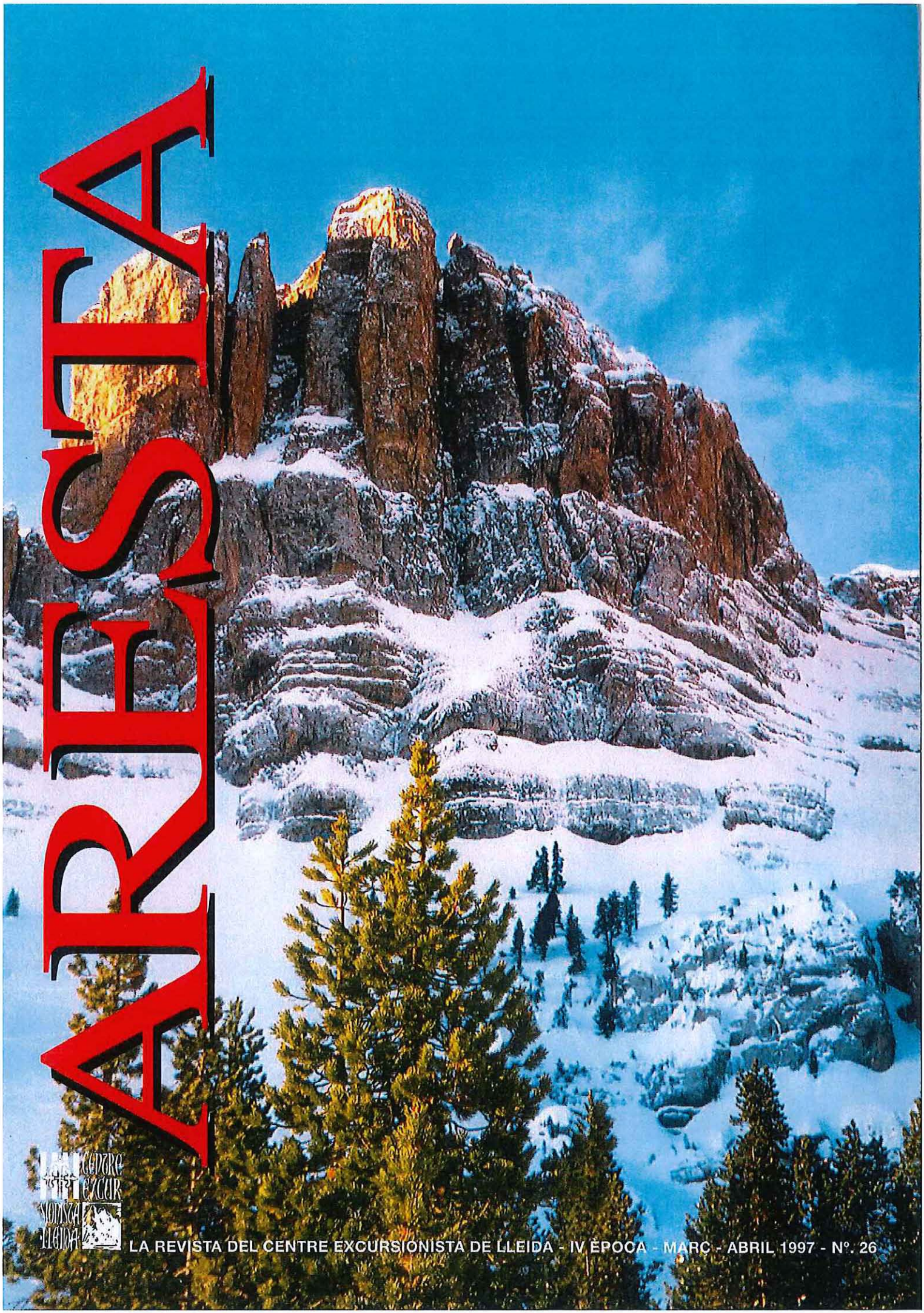
Antoni Ribera, l'any 1954 va escriure un llibre «Els homes peixos (exploració i arqueologia submarines)»; el primer llibre en català de temàtica subaquàtica, i ben bé que se'n va sortir amb el que el Pompeu disposava, tot i que va emprar força mots francessos entre cometes.

Dit tot això, no voldria que ningú se sentís al.ludit ni molt menys agredit. Aquestes línies tenen més un valor d'anecdotari que d'altra cosa. És cert, però, que bussejar dins el llenguatge ha estat una de les més feixugues immersions que he fet; i la repetiré sempre que calgui, i confio fer-ho amb aigües menys difícils doncs sembla que la brúixola comença a marcar un nord força orientatiu.

Blai Montserrat i Calderó

març 1996

ARSA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MARÇ - ABRIL 1997 - Nº. 26

El nom de la SAS i el Centre volten el món

El company Josep Maria Castellví, de la SAS-CELL, ha guanyat dos importants premis al Festival Mundial de la Imatge Submarina d'Antibes, el més prestigiós del món dins del sector i que acull un seguit de concursos de diferents modalitats audiovisuals de temàtica submarina.

Al concurs de reportatge per a revista (text i fotos), en lluita amb una vintena de treballs seleccionats de diferents països, ha guanyat el tercer premi per a turistes, amb un document sobre l'alimentació a taurons, a l'illa de New Providence (Bahames) en que ironitza sobre el consumisme en el món «sub».

La seva projecció, amb el títol «New Providence, taurons a la carta» és programada pel 18 de març.

Al concurs de fotografia va obtenir un premi encara molt més meritori ja que va quedar dotzè d'entre 640 treballs. Les quinze millors fotografies del concurs han format part d'un fons itinerant, la «Selecció del Festival d'Antibes», que s'exposarà a les principals ciutats d'arreu del món, els propers mesos.

Felicitem el company Josep Maria Castellví per aquests premis que representen en conjunt un dels èxits més importants de la fotografia submarina de Lleida, li agraïm que porti tan bé arreu del món el nom de la SAS, el del Centre i el de Lleida i li desitgem força èxit en futurs festivals.

Concurs fotogràfic

A Lleida, a les 23.00 hores del dia 4 de desembre de 1996, al local del Centre Excursionista de Lleida, reunit el jurat qualificador del «VIII Premi Fotogràfic ÒSCAR RIBES» i Premi Especial de Fotografia Espeleològica, amb motiu del 40è Aniversari del Grup Espeleològic Lleidatà format per les següents persones:

- Agustí Ardiaca Capell, president del C E L
- Josep Balagueró i Bernaus, tresorer del C E L
- Ramon Gabriel Lliset, fotògraf
- Emili Clariana Torremorell, fotògraf
- Josep Ll. Gàzquez Pons

ACORDEN:

Concedir els següents premis **(categoria Muntanya):**

— Premi d'Honor a la millor col·lecció de tres fotografies:

Lema: PISQUERRA, de Josep R. Salas Arqués, de Lleida

— Premi a la millor fotografia:

Lema: MOMENTOS IRREPETIBLES, José Martínez Hernández, de Madrid

— Accèssit:

Lema: AIALA, de Cristóbal Burgos Morillo de Amurrio (Àlaba)

— Accèssit Social:

Lema: AIGUA, de Magda Sales Miret, de Lleida

Premis categoria d'Espeleologia:

— Premi a la Millor fotografia espeleològica:

Lema: 12/3.1, de Jordi Clariana i Murel, de Lleida

— Premi Primer Accèssit espeleologia:

Lema: ESPELEOLOGIA, de José Martínez Cruz, de Martorell

—Premi Segon Accèssit espeleologia:

Lema: CARRANTZA, de Cristóbal C. Burgos, de Morillo de Amurrio (Àlava)

El Feliu ja és a la FEEC

Quins crits més joiosos feia en Feliu quan el passat 2 de febrer va ser escollit vocal de la FEEC, malgrat que el CEL no va poder votar.

Recordeu

* Per als mesos de març, abril i maig s'ha programat el cicle de Projeccions i Audiovisuals.

Tots els dimarts a 2/4 de 9 de la nit. Projectes i aventures a "dojo". No us ho perdeu.

Hola... som la SAS!

ENS presentem d'aquesta manera, com qui entra en una sala plena de gent desconeguda, a la qual està associada, perquè som un col·lectiu integrat en el CEL però que, malgrat això, sembla que acabem d'arribar.

Volem que aquest article serveixi de doble presentació: la primera, de la nova Junta de la SAS, i l'altra, la del col·lectiu, una secció integrada per uns 100 membres amb un denominador comú: el submarinisme.

La SAS és una Secció creada ara fa 13 anys dins de l'àmbit del CEL per cobrir la necessitat i la demanda d'una gent que volia bussejar. A priori pot semblar que no tenim res a veure amb l'excursionisme però, si ho mirem així, qualsevol activitat que s'aparti del senderisme tampoc hi tindria res a veure.

Busquem un sentit ampli a l'excursionisme, entenent-lo com tota activitat que integra la persona amb el medi, amb la gent, amb els llocs que visita; busquem el sentit romàntic i aventurer de l'excursionisme. Veiem que qualsevol activitat esportiva que toca la natura és, en ella mateixa, una activitat excursionista. Hem de pensar que arribarà un moment que hi haurà gent que necessitarà integrar-se en un club per dur a terme aquest i altres tipus d'activitats diverses i el CEL pot, per què no?, ser aquest lloc.

Aquesta introducció ve donada pel desig d'aquesta Secció, expressat pels membres de la Junta, d'integrar-se plenament al Centre, en tots els aspectes, desig que quasi podríem dir exigència, perquè formem part del CEL, perquè som part important del CEL, perquè som Centre.

Des d'aquí convidem la resta de Seccions que ens digueu en què podem col·laborar amb vosaltres i en què podeu col·laborar amb nosaltres. Penseu que, a més, molts membres de la SAS han estat abans membres d'altres seccions fent les activitats que els són pròpies. No ens són, doncs, alienes les activitats de muntanya, espeleologia , esquí... Intentem, doncs, tots junts, donar aquest sentit al Centre, cadascun en la seva activitat, col.laborem amb les altres i tots dins del Centre. Resumint: els nostres interessos són comuns.

Ha arribat el moment de presentar-nos. El passat 23 de gener, amb una participació realment extraordinària, es va dur a terme la nostra assemblea general ordinària. Després de debatre els punts propis de la nostra Secció inclosos a l'ordre del dia, es va constituir la nova Junta de la SAS, votada i aprovada per una àmplia majoria. Els membres de la Junta som:

Presidenta :Guillermina Corbella i García

Vicepresident : Lluís Bordes i Capdevila

Vocals : Joan Manel Arauna i Gargallo

Josep Ramón Bellet i Oronich

Josep Manel Burdallo i Chica

Montse Rubinat i Masot

Eloi Villanueva i Sagarra

Hem organitzat la Secció en quatre àrees, coordinades pels membres de la Junta. Aquestes quatre àrees són:

—**Àrea Jove**: per als menors de 25 anys.

—**Àrea científicotècnica**: inclou els departaments de medicina subaquàtica i hiperbàrica, assessoria tècnica, escola de busseig, medi ambient, apnea....

—**Àrea sociocultural**: fons cultural, biblioteca, arxiu subaquàtic, viatges, sortides, vídeo i fotosub, activitats extraordinàries....

—**Àrea gestió/coordinació**: coordinació entre àrees, relació amb les altres seccions del CEL, relació amb altres clubs o centres de busseig....

Després de molt temps, la Junta està formada per gent amb unes idees i il·lusions comunes, amb esperit de grup i amb moltes, moltísimes ganes de treballar per a la Secció, per a tots, sense excepcions. Només n'estarà exclòs qui se n'autoexclogui.

A la circular que vàrem enviar als membres de la Secció per informar-los de l'assemblea, recalcàvem que som la Junta de tots. Ens inspira l'afany de la col·laboració i creiem que una Secció funciona si hi participen tots i cadascun dels seus membres, encara que a vegades sigui només amb la mera presència.

Així doncs, amb aquesta voluntat manifestada en aquest article, et diem, et demanem, que si tens una idea, una proposta, etc., posa't en contacte amb qualsevol de nosaltres. La Junta canalitzarà i potenciarà, si cal, tot allò que vulguis expressar. Si demanem que passi per la Junta no és per afany de protagonisme, sinó d'organització. No som un filtre, som un catalitzador.

Recordeu que els dijous a partir de dos quarts de nou (20.30 h) del vespre, ens trobem al Centre.

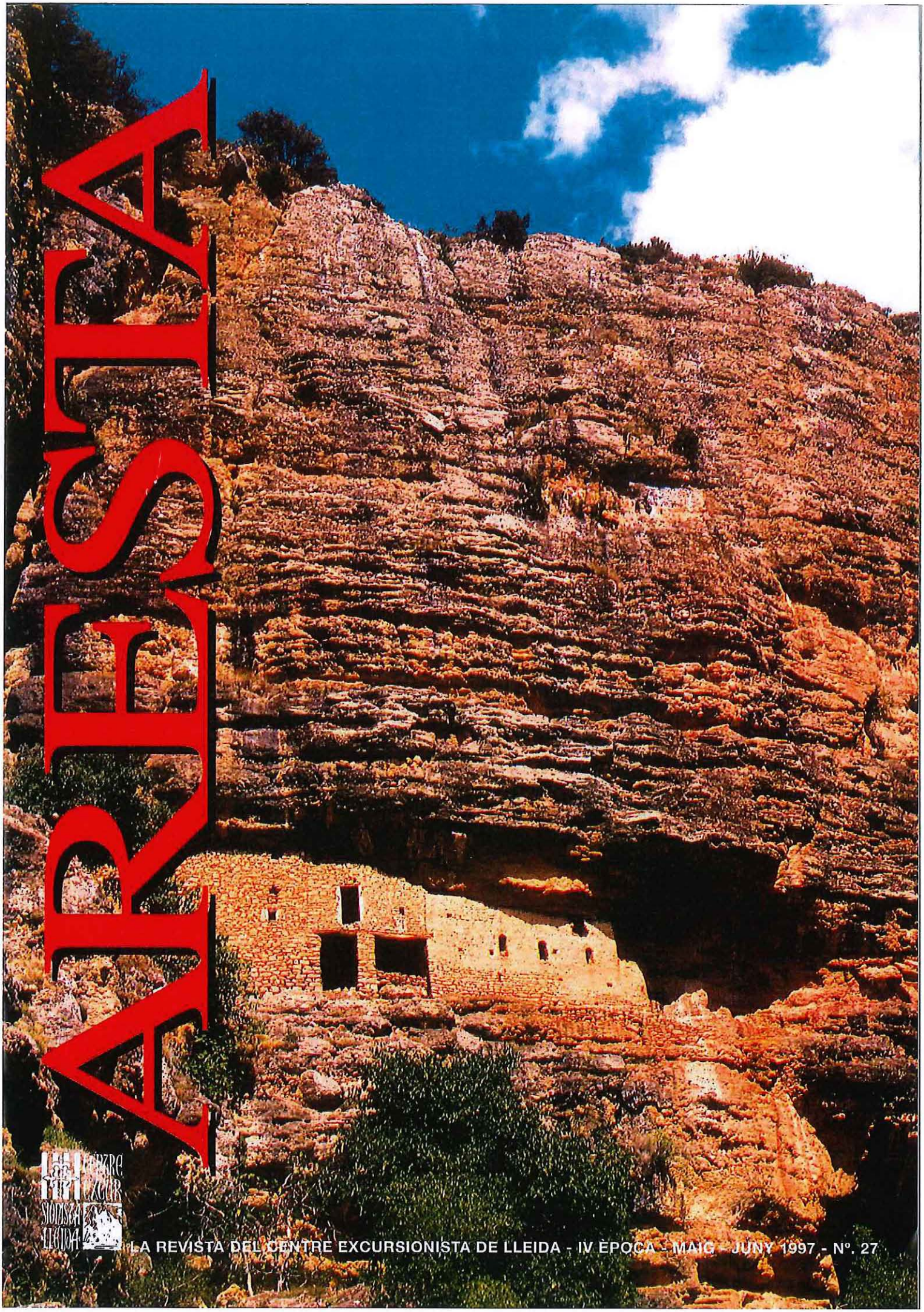
Per acabar, volem tornar a dir als membres de la SAS: participeu-hi, comptem amb vosaltres, amb tots.

I al CEL: Hola, som la SAS

La Junta

AIRA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - MAIG - JUNY 1997 - Nº. 27

Més èxits

La Margaret Pujolràs i l'Anna Agustí varen classificar-se en primer lloc de la Categoria femenina, en el V Campionat de Catalunya d'Esquí de Muntanya al Certescan, el 2 de febrer passat. Encara que no era previst premiar la categoria (quina barra!), a l'Aresta tenim ben clar qui són les campiones de Catalunya 97. Visca!

Cartes a l'ARESTA

Per donar, al soci del Centre, la possibilitat de manifestar-se en la revista (acudits, opinions, comunicacions...), a partir del proper número s'obrirà la secció "Cartes a l'Aresta". L'extensió màxima dels escrits per a publicar (amb excepcions molt raonades) serà de 15 línies a màquina i no hi haurà altre límit que el respecte degut a les persones i la bona educació i la urbanitat i el ser com cal i el bon paladar i... (no n'hi ha per tant).

Aquells que disposin d'ordinador, poden trametre els articles en suport magnètic (disquet de 3,5 polzades) i amb l'extensió (format) DOC, TXT o RTF. Els estarem profundament agraïts per l'estalvi de feina que això ens suposarà.

Rectificació!

Perquè es humà "espifiar-la", també ho ha de ser esmenar-la. A la comunicació del darrer número referent al premi obtingut pel membre de la SAS, Josep M. Castellví, referent al 3r premi obtingut en el Festival Mundial de la Imatge Submarina, el premi obtingut, no era un premi per a turistes, sinó que el treball guanyador del premi, tractava dels turistes.

"Nits al terrat"

El proper dia 5 de juny a les 10 del vespre, inaugurem la temporada "Nits al terrat", amb la superproducció *Sinaí*, documental realitzat pel membre de la SAS Josep M. Castellví.

Col·laboració amb el diari SEGRE

El diari SEGRE ha sol·licitat la col·laboració del CEL per publicar, en el seu suplement setmanal, material gràfic de temàtica relacionada amb la natura (mar, muntanya, fauna, esports...). Els interessats a col·laborar-hi es poden dirigir al coordinador del tema, Josep Massot.

Sopar SAS

El passat 14 de març vam fer el sopar anual de la SAS. Aquest any ens vam aplegar 51 persones. L'ambient va ser magnífic. Tots aquells que ho van voler van fer unes partides de bitlles abans del sopar per anar fent gana. Després del tiberi, vam "jubilar" el Blai oferint-li un sentit homenatge tot agraint-li la seva dedicació aquests anys i desitjant-li que, ara que ja no dirigeix la SAS, pugui gaudir més de les activitats. Vam comptar amb la impagable presència dels pioners de la immersió a Lleida: Pepito Mòdol, Florenci Gili i Noguera. Després del sopar, projecció de diapositives, sorteig de material i partides de bitlles per pair tot el que ens vam cruspir.

Agraïm ben sincerament l'assistència, a l'hora del cafè, de la presidenta del CEL.

Les coses rutllen.

L'Aresta a Internet

Des de fa alguns mesos la nostra revista es pot consultar en una edició on-line, a través d'Internet. A diferència de l'edició escrita, a l'edició on-line les fotos surten en color. L'adreça d'Internet on podreu fullejar-la és:

http://www.geocities.com/Yosemite/4644/

És, gràcies al company Jordi Martínez, que aquesta iniciativa s'ha pogut portar a terme; per tant, agraïments!

Exposicions

Programa d'exposicions 1997:

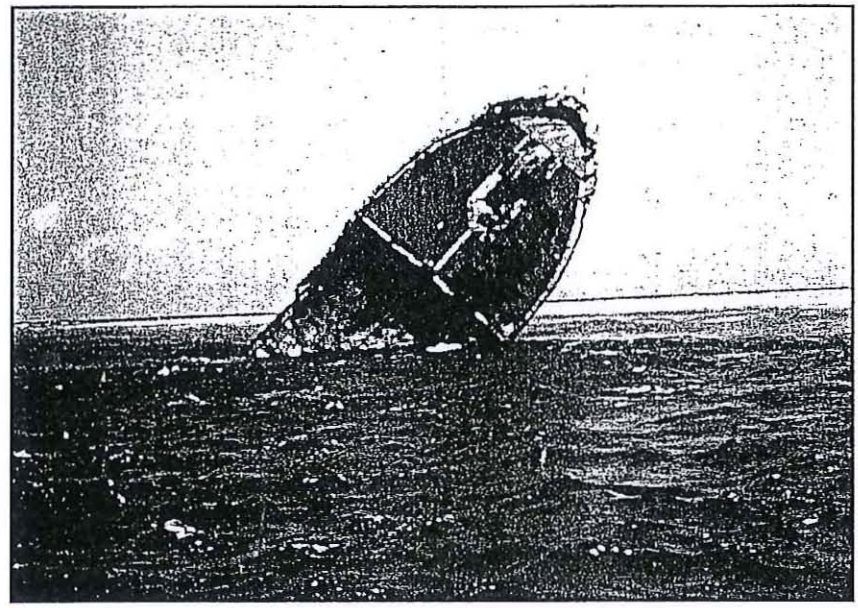
MAIG	*Campanya Montsant* Grup Espeleològic Lleidatà
JUNY	*Anys 40 i 50* Arxiu Sirera Jené
SETEMBRE	*Cicle Vital d'una papallona* X. Massot i J.R. Sala (per gentilesa de l'Aula Municipal de Medi Ambient)
OCTUBRE	*Fotografia* Magda Sales
NOVEMBRE	*Cartografia Manuscrita* Manel Cortés
DESEMBRE	*Tankas* Arxiu Izard-Forrellad

Paradisos perduts (I part)

Parlar de les Maldives i voler limitar-se al seu entorn exterior paradisíac, és com parlar del cel i sols haver vist la porta d'entrada. De la mà del nostre sant Pere particular, hem travessat aquesta porta i hem penetrat en l'autèntic Edèn. L'exuberància de formes de vida, l'increïble nombre que n'hi ha, fan creure que l'home, realment, prové del mar, d'aquest mar.

Si algú es planteja viatjar-hi, ha de fer-ho amb la idea fixa i clara de passar el temps, oblidar-se dels viatjes programats d'una setmana. Maldives és una forma de viure i els seus fons una manera d'entendre la natura. Requereix temps poder assimilar la quantitat d'informació que t'arriba pels ulls. Com que seria molt llarg explicar totes les immersions que vam fer, us en contarem dues, intentant explicar el que vam viure.

El pitjor del viatge és la seva interminable durada. Si, com nosaltres, comences el viatge des d'una població llunyana a Madrid (des d'on surt l'únic vol directe a Maldives), l'única satisfacció la tens en arribar a l'aeroport de Hulule, una illa que vista des de l'aire sembla un portaavions i que és a deu minuts de Male, la capital de Maldives. La satisfacció dura poc si tens com a destí final l'illa Kuredu, a l'atoló Lhaviyani: encara falten cinc hores de vaixell. Total, des que vam sortir de Lleida fins que vam arribar a Kuredu van passar ... trenta-quatre hores! L'itinerari va ser: Lleida - Barcelona - Madrid - Dubai (Emirats Àrabs) - Hulule - Male - Kuredu.

Les Illes Maldives

De les prop de dues mil illes que formen aquest arxipèlag, només n'hi ha dues-centes d'habitades. La majoria ho són per petits pobles de pescadors i unes vuitanta són complexos turístics dedicats a l'oci. Aquests dos móns no es barregen. Les autoritats del país, llevat d'algunes excepcions i sempre amb permisos oficials, no deixen que el turisme contamini la vida normal i diària dels nadius.

El nostre destí, Kuredu, és l'illa més gran de l'atoló Lhaviyani. Que sigui la més gran no vol dir gaire cosa, ja que passejant pel seu perímetre més gran, trigues uns quaranta minuts a donar-hi el tomb xino-xano.

L'alçada màxima d'aquestes illes, la determina el cocoter més alt, suposant que hi hagi vegetació i que no sigui més que un munt de blanca i fina sorra.

Però anem al tema que ens ocupa: els fons marins. La botella, regulador, jacket, etc., no són elements imprescindibles per fer la nostra activitat. Aigües transparents i fons lleugers a la zona de l'escull faciliten l'observació de la vida del lloc, la qual no es fa esperar. Tan bon punt enfonsem el cap, milers de formes de vida diferent

Banc Sabadell

omplen els nostres sentits. No hi hauria cap necessitat d'anar a buscar botelles, però ho fem: els fons marins ens oferiran altres sorpreses.

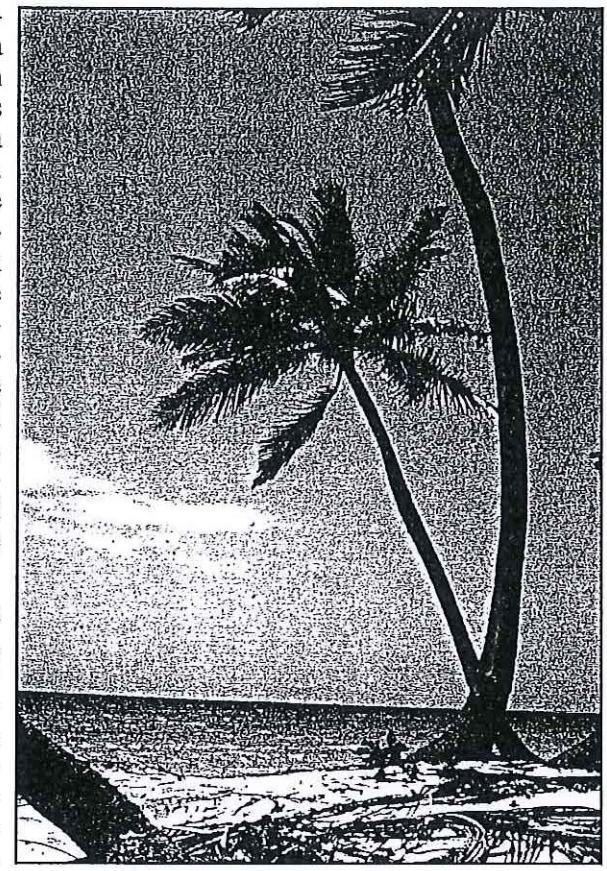
La primera immersió que us explicarem és la que vam fer a la zona anomenada "Ship Yard". És una immersió en peci o naufragi. Hi ha dos vaixells enfonsats, sembla que de forma voluntària (ves a saber amb quines intencions).

Un dels vaixells està totalment submergit, descansant sobre un dels seus costats. L'altre, que dóna peculiaritat a la zona, està semivertical, amb la popa reposant al fons de trenta metres i la proa, que surt fora de l'aigua uns vuit metres, recolzada quasi per la quilla al marge superior de l'escull (uns cinc o sis metres).

La immersió normal és baixant per la superfície del vaixell vertical, visitant, però sense entrar-hi, els habitacles del vaixell, grues, etc., fins arribar a la part inferior i, des d'allí, recórrer uns cinquanta metres fins a l'altre vaixell per, després, anar pujant.

El corrent, bastant fort en el moment de la nostra immersió, va fer que Vidar, el nostre guia, renunciés a la visita al segon vaixell i canviés l'ordre de visita del vaixell vertical.

Uns metres abans d'arribar al peci, ens tirem per anar baixant a favor del corrent i reagrupar-nos. En arribar al peci, passem per un passadís que hi ha entre el vaixell enfonsat i l'escull. La paraula per definir aquest passadís és impressionant. Després, ens acostem a una peça que formava part de la sala de màquines. És com una caixa de sabates enorme i sense tapa ficada cap per amunt. En superar la paret de dos metres, ens trobem, a l'interior, un banc de *Platax* que ens deixa a tots bocabadats. Estan en perfecta formació, sense moure's, malgrat el fort corrent que hi ha. Ens agafem on podem i com podem i els fem un grapat de fotos.

Les Illes Maldives

En acostar-nos a la popa del vaixell, trobem les hèlixs recobertes de *Alcyonarias* i esponges. A partir d'aquí, l'explosió de vida és impressionant. Hi ha tot tipus de formes: múltiples coralls, quantitats d'esponges, molts i diferents briozous, cucs, gasteròpodes posats, si no incrustats, per tota la superfície metàl.lica del vaixell. Innombrables peixos multicolors van ocupant els diferents espais amb un imperceptible però inacabable aletejar per vèncer el corrent. És impressionant, i curiós alhora, pensar que la mateixa natura que corrou l'obra de l'home que creiem indestructible, afavoreix amb l'esperit de Gaia l'eclosió de vida: cada element del vaixell, habitacles, finestres, grues... són un símbol de com és perible l'home i un cant a la invencible vida que apareix com un ens propi o com una representació palpable del que alguns anomenen déu.

La tornada es fa pràcticament en silenci, trencat només pel rumrum monóton del motor de la barca. Mig endormiscats, encara amb la sinfonia de colors impresa a la retina, assaborim la dolça i refrescant aigua de coco que ens treu el regust salat que ens ha deixat l'aigua del mar.

Text i fotos:
Joan Arana / Lluís Bordes

Assemblea anual
Renovació de càrrecs

El passat dia 27 de febrer tingué lloc l'Assemblea anual del Centre en la qual es va ratificar el resultat del procés electoral:

- Presidenta: Mercè Ciutat
- Sotspresidenta: Núria Solé
- Tresorer: Josep Balagueró
- Secretària: Mercè Gàzquez
- SEAM: Josep Godoy
- SAS: Mina Corbella
- GELL: Josep Ll. Gàzquez
- Esquí: Feliu Izard
- BTT: Andreu Bernadó
- Excursionisme: Xavier Sirera
- Senderisme: Pau Salla
- Revista Aresta: Carles Sàez
- Local social: Josep R. Massot
- Biblioteca: Joan Ramon Segura
- Relacions exteriors: Juanjo Garra
- Veterans: Àngel Gàzquez

A totes i a tots, moltes felicitats!

L'equip Aresta aprofita per saludar cordialment aquelles persones que han estat al capdavant de l'entitat els últims anys i que han fet realitat un nou local i també aquesta revista que ens permet arribar a tots els socis i sòcies. Moltes gràcies, Agustí Ardiaca, per la bona feina feta durant aquests vuit anys com a president de l'entitat més antiga de la nostra ciutat. Blai Montserrat ha estat tretze anys al capdavant de la SAS, un reconeixement a la seva tasca. Bonics indrets, els que ens ha donat a conèixer la Mari Carme Valverde al front de la Secció d'Excursionisme, t'estem molt agraïts. I una efusiva menció per a la que fou vocal de la revista Aresta, Lluïsa Huguet, una de les seves principals impulsores, que ha vetllat perquè ens arribés puntualment a les nostres bústies cada dos mesos. A totes aquestes persones els desitgem que per molts anys puguin continuar treballant per a la nostra entitat. Comptem amb vosaltres!

Equip ARESTA

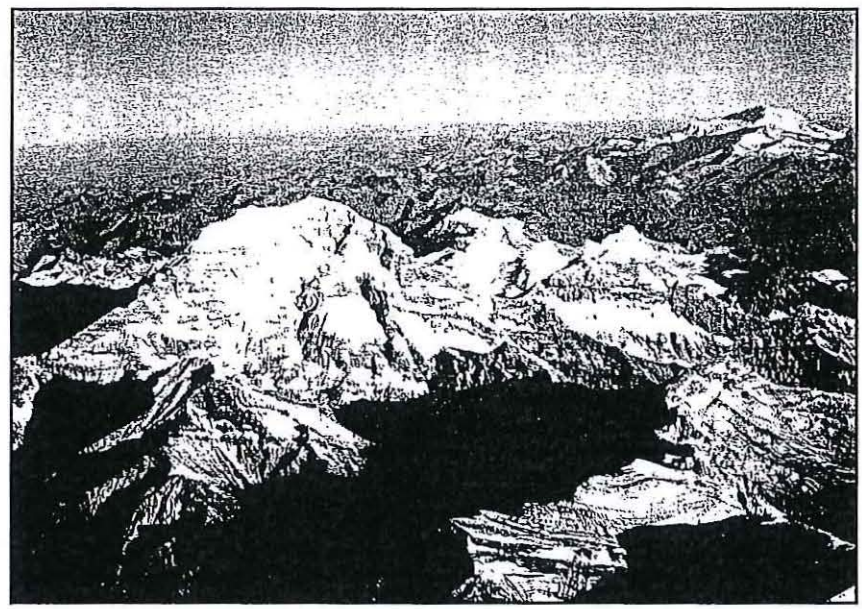
Tot Lleida a l'Aconcagua!

L'Aconcagua (6.959 m) és el cim de moda d'aquesta temporada. Diverses expedicions lleidatanes han posat els ulls en el punt culminant de les Amèriques, on últimament s'ha xiulat el garrotí força cops.

L'expedició trilogia formada per Juanjo Garra, Jordi Farré, ambdós de Lleida, i Albert Rovira, de Mataró, aconseguiren el cim per la via dels Polonesos el 26 de desembre del 96, dia de Sant Esteve, després d'arribar al camp base de plaça Argentina (4.200 m) el dia 18, amb un raonable bon temps.

Una altra expedició composta pels lleidatans Xavier Palau d'Aitona, Jordi Macià i Tomàs Zapata, feren cim el 22 de gener per la via normal; arribaren al camp base de plaça de Mules (4.200 m) el dia 14, i també, com els anteriors, van tenir bon temps.

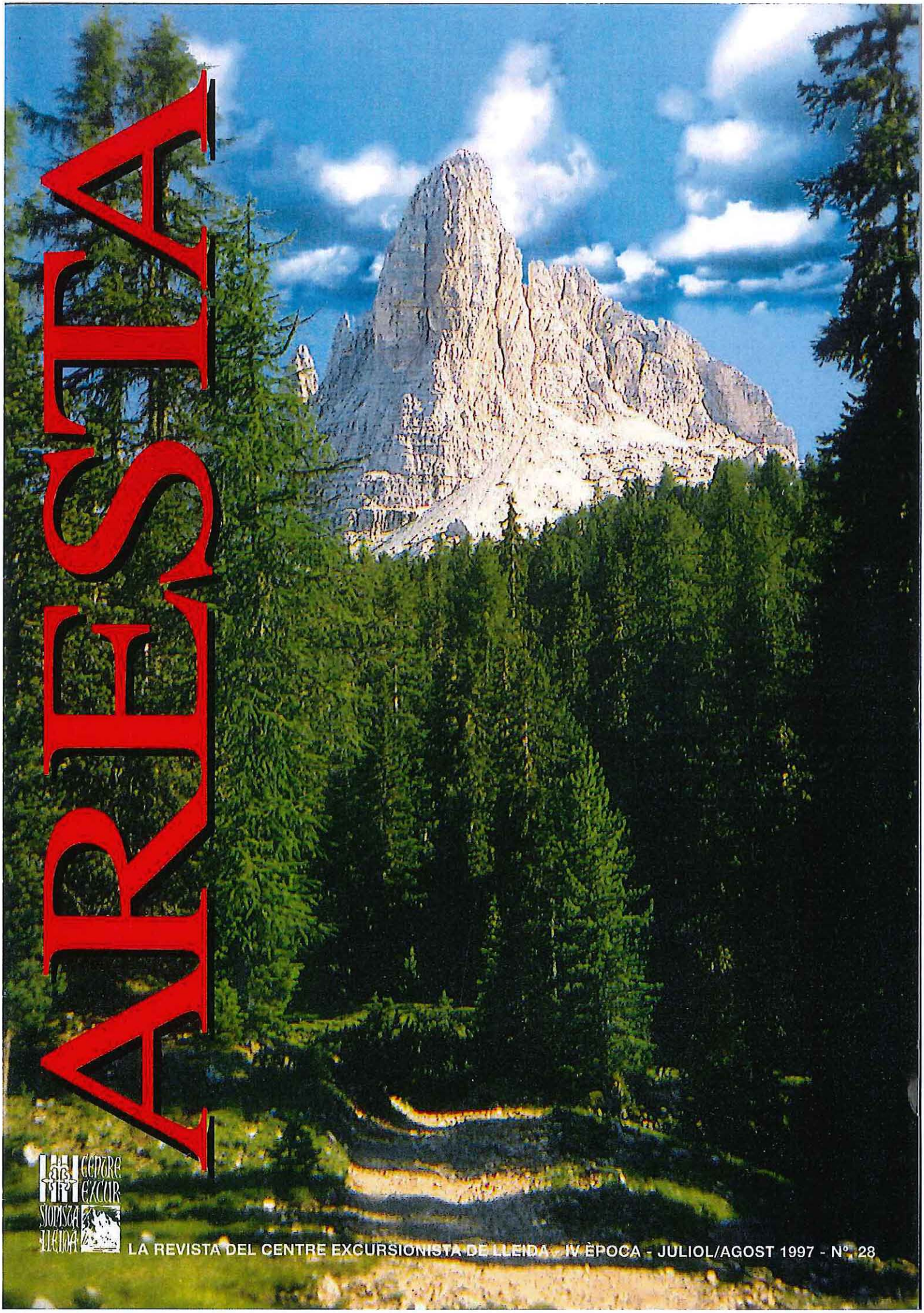
Entremig de les dues expedicions anteriors, la parella formada per Isabel Feliu (la nostra campiona) i Lluís Carbó, sortí el 2 de gener, i no aconseguí el cim, per 200 miserables metres a causa del mal temps, i va haver de quedar-se a la canaleta amb les ganes.

Aconcagua

. També tenim notícies de l'intent que la Blanca, la metgessa, i la Maria, la veterinària, varen fer en dates precedents a les anteriors expedicions. No en tenim més referències, esperem rebre'n per ampliar la informació.

Els felicitem i ens felicitem, per la dilatada representació i pels èxits dels lleidatans i del nostre Centre en aquell racó d'allà dalt.

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - JULIOL/AGOST 1997 - Nº. 28

Concurs d'Emblema

de la Vocalia Natura i Medi Ambient

L'objecte d'aquest concurs és proveir la Vocalia de Natura i Medi Ambient del Centre Excursionista de Lleida d'un escut que l'identifiqui adientment. Per això, se sol·licita la col·laboració de tots els socis membres del CEL i del públic en general, perquè hi participin amb la seva idea, confeccionant el corresponent disseny original, d'acord amb les següents bases:

1.- Pot participar-hi tothom que ho desitgi, ha d'indicar el seu nom i domicili complets.

2.- Els treballs s'han de trametre, sense limitació de quantitat en el nombre d'originals per cada concursant, directament a la secretaria del CEL, carrer Comerç, 25, de Lleida.

3.- Els originals s'han de presentar en cartolina blanca mat, mida DIN A4. Els dissenys han de poder ésser gravats, sobre qualsevol superfície i poder-se reproduir gràficament a tot color, en cartells, adhesius, targes, etc., com sobre fusta, plàstic i qualsevol tipus de metall.

4.- Els originals que es presentin ho seran a dos o tres colors i, com a condició, haurà d'incloure la llegenda: NATURA i MEDI AMBIENT CEL, i un dibuix al·legòric.

5.- Els participants, en presentar els treballs per al concurs, accepten aquestes bases i se sotmeten al veredicte del Jurat, i renuncien de manera expressa i absoluta a qualsevol acció posterior.

6.- L'original que resulti elegit pel Jurat quedarà en poder de la Vocalia, que és la titular de tots els drets sobre l'original.

7.- El Jurat estarà format per tots els membres de la Vocalia que vulguin assistir el dia que, amb aquesta finalitat, seran convocats, i mitjançant votacions per majoria i un sistema eliminatori, designarà el disseny guanyador. El veredicte serà inapel·lable, fins i tot en el cas que el premi quedi desert.

8.- Tots els originals s'exposaran a la sala d'exposicions del Centre Excursionista de Lleida.

9.- El termini d'admissió d'originals finalitza el 16 de setembre de 1997 a les 21 hores.

Nova Vocalia

Ens plau molt d'informar-vos que s'ha constituït la nova Vocalia de "Natura i Medi Ambient". Els interessats parleu amb Carles Masfret.

Nits al terrat

11 juliol: *Descens de barrancs i Espeleo-sub*
per Carmen Portilla
(productora de "*Al Filo de lo imposible*")

18 juliol: *Escalades a Mali*
per membres de la SEAM

25 juliol: *Aconcagua*
per Juanjo Garra

Banc de Dades

Per posat en marxa i nodrir un nou banc de dades informatitzat, relacionat amb les activitats particulars dels socis i del Centre, i vinculat amb el Servei de Biblioteca, cal la col·laboració de tots aquells que hi estiguin interessats, tant per l'aportació de dades provinents d'arxius personals, com per la feina de confecció física. Per col·laborar en aquest projecte us heu d'adreçar a en Josep Lluís Gàzquez. Més ànims consocis!...

Paradisos perduts (II)

A la segona immersió teníem el desig que tenen tots els capbussadors: veure taurons. Aquest desig és contradictori, ja que quan els veus, si és que els veus, el que vols és que ells no et vegin. Bé doncs, per a la gent amb aquesta ànsia per veure taurons hi ha la immersió a Felivaru Island, lloc de pas de taurons i altres pelàgics. Aquesta immersió és la més matinera ja que es fa a dos quarts de set del matí. Diuen que és la millor hora per fer avistaments.

Patint del mal de son, propi de mascles i femelles de l'espècie que hom anomena "Homo turisticus", vam fer la immersió en horari normal, amb el risc d'arribar a misses dites i trobar l'espectacle ja acabat.

Baixant suaument amb l'escull a la nostra dreta, buscant els 20 metres, la zona d'espera és un llom d'arena que surt de l'escull i baixa primer fins els 30 metres i després fins qui sap quan. El corrent, fort, ens aconsella no baixar més de la cota dels 20 metres. Si els passes, t'estira cap al fons. Parats en aquesta superfície còncava, agafats a petites roques per tal que no ens arrosegués el corrent, miràvem cap a tots cantons. Qualsevol ombra ens posava en estat d'alerta. Ho era? No ho era? Les càmeres fotogràfiques enfocaven el blau... No hi havia res a fer. Hauríem esgotat l'aire tot esperant, però els manòmetres, i el seny ens aconsellaven començar l'ascens.

La tornada fou agraïda. No havíem vist cap tauró amb claredat, però vam estar una estona amb una tortuga i després amb un grup de cinc mantes "Diablo". Vam continuar ascendint a favor del corrent amb l'escull a la nostra dreta, mirant tots el forats i foradets fins arribar als 3 metres, on vam fer la parada de seguretat per, després, sortir i donar per acabada la immersió.

Una de les característiques de les illes és la possibilitat que ofereixen els centres de bussejar a l'interior de l'escull. És el que anomenen "Home reef". S'hi pot accedir lliurement de 9 del matí a 9 del vespre, cosa que converteix el fet de la immersió en un acte natural i continuat.

A la nostra illa, també en teníem de "Home reef". La dinàmica per accedir-hi era molt senzilla. Tan sols t'has d'apuntar a un tauleret que hi ha al centre quan agafes la botella: el nom de cada capbussador, l'hora que hi vas i la prevista de tornada. Al final de l'escullera, a la vora d'on paren les barques, hi ha una escala. Baixes tot equipat i ja hi ets. Només has de nedar per superfície uns metres per motius de seguretat, ja que per allí entren i surten les barques que porten els capbussadors. Un cop has arribat a la boia, desplegues la bandera , si no ho està, per indicar que hi ha gent bussejant. Comences la baixada fins a arribar a tocar fons, a uns 14-15 metres. Allí hi trobes un altre tauleret on tornes a apuntar quanta gent hi ha al grup. En acabar la immersió t'has d'esborrar i, si no hi ha cap nom escrit, és a dir, si ets l'últim del grup, has de plegar la bandera. Sembla una mica empudegador, però no ho és. El primer és la seguretat, la pròpia i la dels companys capbussadors.

Aquesta immersió a l'escull no té altre secret que marcar una cota en la qual moure's i portar l'escull a un cantó a l'anada, i a l'altre a la tornada. El fons va dels tres metres escassos, a peu de escala, fins als trenta que hi ha al primer replà i, a partir d'aquí, anar baixant.

Pops, morenes gegants fosques o grogues amb taques negres, peixos globus, peixos lloro, pallassos, gambes, llagostes, gambes, coralls, esponges, tortugues, algun tauró petit despistat, mantes,... la llista seria massa llarga.

El fotògraf hi té, també aquí, un paradís. Quan hi has baixat dos o tres cops ja et coneixes els llocs on fer les millors fotos.

Si hi afegim que fàcil resulta accedir-hi, a qualsevol hora, el lloc es torna racó propi, de casa, com diuen els nadius, aquell racó íntim pel qual et deixes portar, on pots somniar despert tenint la tranquillitat de ser a casa.

Ara, en escriure aquests records i mirar unes fotografies, tornem, sense adonar-nos-en, a Kuredu, i això us passarà a vosaltres. Tornareu del paradís, però sols ho farà el vostre cos, no la vostra ment. Aquesta romandrà molt de temps allà on tota una gamma de blaus omplen el paisatge. Blaus que van de la tonalitat blava-verda a l'intens marí de l'oceà profund, passant pel blau net del cel lliure de contaminació. Les illes esquitxen de verd i de blanc grogós tot aquest paisatge, l'aire, pur, t'omple els pulmons i sembla que en vulguin més i més...

El cos, relaxat, s'integra en aquest ambient i et sents acaronat pel vent, cremat per la sorra, refrescat per les gotes d'aigua que esquitxen les ones en trencar, i, quan t'enfonses, tu mateix ets aigua i la teva essència alguna cosa immaterial que s'ha després del teu cos i forma part dels corrents, de la sorra, de les pedres, del corall, de l'aleteig d'un peix o del raig del sol filtrat per aquest mar i descompost en milers de punts brillants.

Encara no hauràs arribat a casa, que ja voldràs tornar-hi. Nosaltres ho volem.

Joan Arauna – Lluís Bordes

Després de prendre uns quants "mates", a deliberar... alguns de nosaltres estàvem bastant fastiguejats, que si mal de cap, que si vòmits. Que injust, després d'una jornada esgotadora i quan quasi tens a la mà l'objectiu, saber que no continuaràs! Per la meva part cap problema d'alçada, però... por, angoixa: com despuntarà el nou dia? arribaré? aguantaran les meves cames? Tota la nit va ser de carnaval, insomni, rialles, vòmits, plors, obrir i tancar la cremallera de la tenda. Estàs millor? No, no i no.

Escala al cel: els últims esglaons

Va sonar el despertador a les 4.00. Ni el Daniel ni jo no ens podíem aixecar, així que vam decidir esperar una hora més, però de sobte.... Corre! De pressa!, ens havíem adormit, eren les 6.00! No em podia ni moure, com si m'haguessin estovat a cops; a més, roba, botes, cames i braços per tot arreu; ens vam anar vestint intentant esquivar més cops de colze que els imprescindibles, cosa que ens va demorar 30 minuts. A les 6.45 h tornàvem a estar en marxa. Uf, quin fred! i el maleït vent destrossant-te la cara.

L'alçada augmenta i l'oxigen costa més car a mesura que disminueix la pressió atmosfèrica. Els 760 mg que hi ha a nivell del mar, s'han reduït a la meitat i segueixen baixant. I jo segueixo pujant, allunyant-me cada cop més de l'ambígua noció de forma viva. Al meu voltant s'obre més el paisatge i enfront meu, en primer pla, la Quebrada de la Jaula (tot d'agulles), darrera sobreïx l'Aconcagua, a la seva dreta la Cordillera de los Mercedarios i més enllà La Cordillera del Tigre. Cap a l'oest el Cerro Plomo i el Tupungato.

En els descansos, queda aire per adonar-se que s'està en un domini estrany. No hi ha plantes ni animals, tant sols pedra, neu, vent i núvols. La certesa és poderosa: aquest lloc no és de l'home!, la naturalesa té diverses cares, és tan esquizofrènica com el millor dels artistes.

Els últims 300 metres són com una pel.lícula de terror a càmara lenta. Els músculs estan exhausts i encara que el cap no em fa mal, sí que em noto com "borratxa", així que faig una parada i menjo i bec alguna cosa. Aquest paisatge et porta pensaments cap a una altra dimensió. Si hi ha un parell de paraules que sintetitzin el paisatge són majestuositat i indefensió.

L'efecte de refredament del vent fa que a 25°C i amb un vent de 64 km/h la sensació tèrmica sigui de -60°, amb perill de congelacions a les zones exposades en 30 segons. Llavors et preguntes: Què he fet jo per a merèixer això? Tot —diu el vent—, tot. No hi ha aire ni per queixar-se. A aquesta alçada, l'aptitud psíquica disminueix un 50%. Els músculs són "fardells d'esclaus negres", el cap és un "concert de tambors festejant amb el vent". Cada pas és una agulla. El cim s'acarona amb els dits. He arribat! He fet cim! Tinc la cara congelada, el front arrugat i els punys tancats, estic contemplant el paisatge. No m'ho puc creure, no puc parlar! No tinc noció del temps i menys de l'espai. Miro la creu del cim i la cara del Daniel i la del Jeff. Em dono pressa ja que és perillós quedar-se un minut més, així que obro la caixeta que hi ha al peu de la creu i escric una dedicatòria (Dedicat al meu xicot que va estar empenyent des de Saragossa) i a "tota hòstia" cap avall.

Vaig estar al cim, en la creu de metall, en el darrer esglaó de l'escalada. Vaig ser molt a prop de mi, i hi ha una única veritat: *Els únics paradisos que hi ha són els que estan al fons de l'infern.*

Text i fotos:

Blanca Palou i Papaseit

Cerro Plata, 6300 m
Cim el 22-12-1996

Cartes a l'ARESTA

L'ARESTA està oberta a tot tipus d'opinions. Només es publicaran cartes degudament identificades i que siguin d'interès general, sempre que mantinguin el degut respecte a les persones. L'extensió màxima dels escrits serà de quinze línies a màquina; en cas contrari es reserva el dret a resumir-les.

Una opinió diferent a la SAS

Va ésser a la passada assemblea de la SAS del 94, quan entraren 4 nous membres a la junta: el Joan Ramon Baró, el Joan Gil, el Jesús Companys i el Quim Abadia, que accediren a formar-ne part enmig d'un clima de forta tensió i de gran apatia, raó per la qual, penso que es mereixen un fort reconeixement, ja que ningú més no va presentar-se voluntari per tal de tirar endavant la SAS. Potser la tasca que han dut a terme no ha estat de les més productives que s'han fet, però tenint en compte l'adversitat manifesta i respectant la llibertat de cadascú a escollir les seves sortides, penso que han rebut molt poca col·laboració.

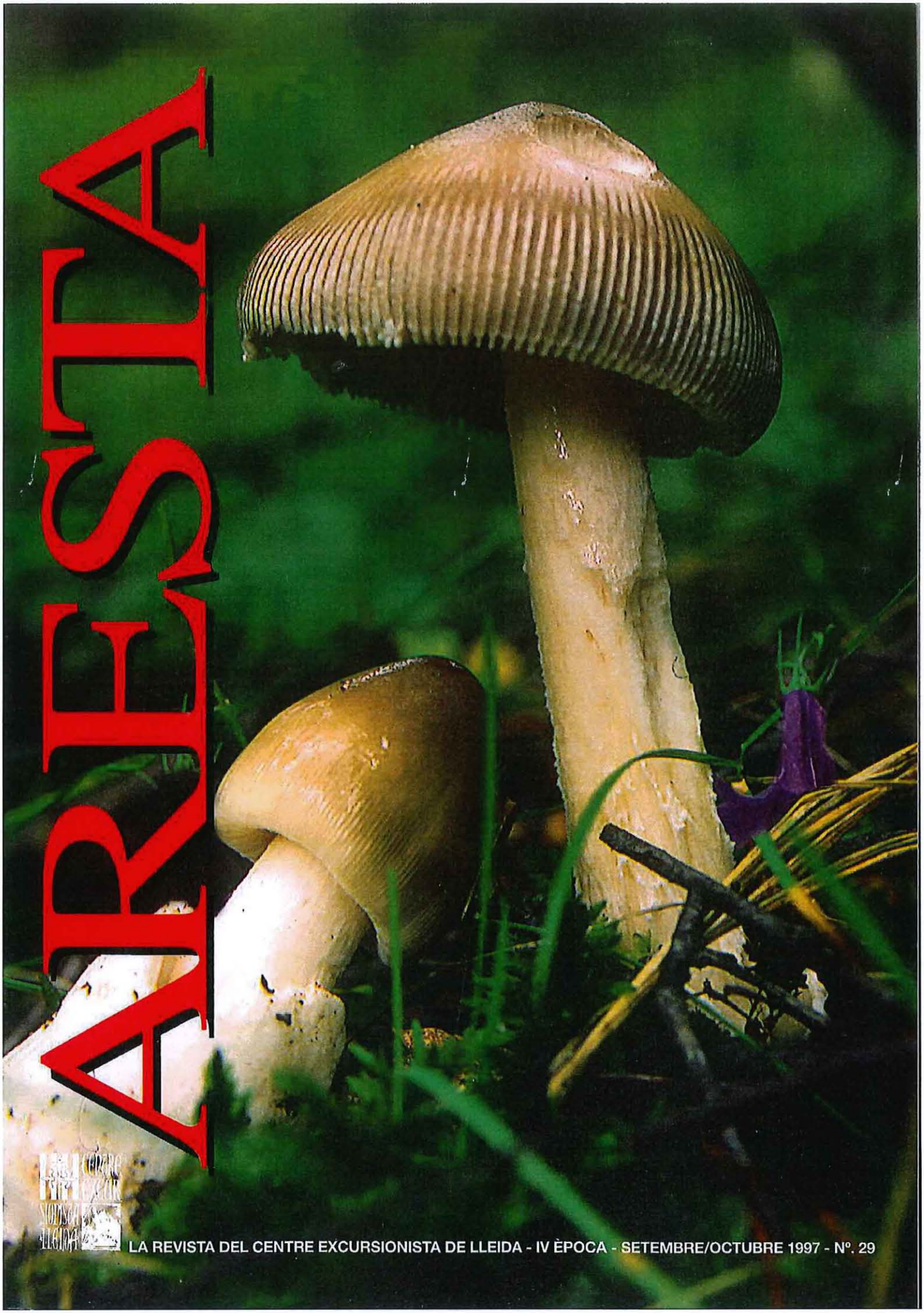
El passat dia 23 de gener es va fer l'assemblea anual de la SAS, on van sorgir desavinences per la presentació d'una candidatura en bloc per aconseguir renovar tota la junta de cop, i que a causa de la manca de més candidats va ser aprovada per majoria. No obstant això, va quedar patent que hi havia diverses opinions contràries quant a la forma com es va crear "la candidatura dels 7". Jo mateix em volia presentar, però em vaig sentir discriminat i més quan em van manifestar "que no sintonitzava i que no estava a l'ona". Per això el meu sentit comú em va dir: —no t'hi fiquis que en sortiràs escaldat—.

Malgrat tot, m'agradaria que entre tots féssim un esforç per intentar millorar la situació i no pas empitjorar-la. Cal tenir present que tots som la SAS.

Felip Teruel

Normes de Publicació:
L'extensió màxima dels escrits per publicar seran de 15 línies a màquina i no hi haurà altre límit que el respecte degut a les persones.

ARESTA

LA REVISTA DEL CENTRE EXCURSIONISTA DE LLEIDA - IV ÈPOCA - SETEMBRE/OCTUBRE 1997 - Nº. 29

Divendres al terrat, tot un èxit

L'equip Aresta qualifica de gran èxit les nits dels *Divendres al terrat,* per la nombrosa assistència i per la qualitat de les projeccions. Destaquem l'esforç de les seccions per aconseguir els materials necessaris i facilitar-nos una bona estoneta a la fresca. A totes aquestes persones la nostra més cordial felicitació, i, alhora, les encoratgem a buscar una proposta per a les nits dels divendres d'hivern. Llàstima que no tinguem una llar de foc...! Podríem organitzar els «Divendres a la vora del foc». Ja en pensarem alguna.

Presentació de la guía *Escaladas en la Noguera*

El dimarts dia 8 de juliol es va fer al nostre local la presentació del llibre *Escaladas en la Noguera: Camarasa, Sant Llorenç de Montgai i Montroig,* escrit pels nostres consocis Joan Escuer y Jordi Marmolejo, bons coneixedors d'aquesta regió. Es tracta d'una completa guia de les més de 600 vies d'escalada d'aquesta zona molt propera a Lleida i que ha estat el bressol d'aquest esport a les nostres contrades. El llibre ha estat editat amb molt cura per Ediciones PRAMES y compta amb nombrosos croquis, dibuixos y fotografies.

L'acte, presentat per la nostra presidenta, Mercè Ciutat, comptà amb la presència dels autors, dels editors, de Jordi Vidal, que n'ha fet el pròleg, i del regidor d'esports de l'Ajuntament de Lleida, Bernabé Hernández.

Joan i Jordi: l'equip ARESTA us dóna l'enhorabona!

Carmen Portilla, en directe

A proposta de l'amic Josep Maria Castellví, membre de la SAS i col.laborador de l'Aresta, hem aconseguit tenir entre nosaltres la coneguda membre de l'equip *Al filo de lo imposible,* Carmen Portilla, un divendres de juliol i al terrat de casa nostra. Dona d'una gran senzillesa, però molt gran per la seva activitat i per l'experiència en el món de l'aigua: capbussar i practicar l'espeleologia són les seves especialitats; així podem destacar que l'any 1985 aconseguí el rècord del món d'immersió en el Tunellàvic dels Jameos del Agua a Lanzarote, mentre s'estava rodant una part d'un programa de Al filo. El seu historial i la seva vàlua van quedar palesos en les dues pel.lícules que vam poder contemplar entre tall i tall de coca de recapte: aigües braves, roca i gel al Pakistà i immersió referent a la seva pròpia experiència.

En finalitzar l'acte, les diferents seccions del CEL van voler agrair-li la seva amabilitat tot oferint-li uns petits obsequis de record de casa nostra: revistes, guies, samarretes... i ella féu donació d'una de les darreres publicacions del programa per a la biblioteca i també una còpia de la pel.lícula del Pakistà.

L'equip Aresta vol desitjar-li molta sort i espera rebre notícies sobre el programa que es gravarà aquest proper hivern amb la col.laboració de destacats membres de la SAS de la nostra entitat.

Foto: Mina Corbella

BURO
m-grup lleida
SISTEMES INTEGRALS PER L'OFICINA
Rambla Ferran, 43 Tel. 973 23 80 03 Fax 973 24 60 66 25007 Lleida

Comiat

El Joan Ramon Segura i el Jorge Gonzalo han desertat oficialment de l'equip de redacció de l'Aresta, amb les excuses típiques i gastades «que tenim molta feina», «que ja fa massa temps que hi som» i «bla bla bla...». Des d'aquí els acomiadem amb molt afecte, tot agraint-los els serveis donats i esperant tenir la seva col.laboració puntual quan convingui (un dia o altre ho pagaran car).

Correcció d'errada

En el número passat de l'Aresta la segona part de l'article «Paradisos perduts» de J. Arauna i L. Bordes va sortir sota l'apartat «Més Comunicacions», no sabem ben bé per quins trons encara. Presentem excuses per l'espifiada editorial.

Donacions a la biblioteca

S'han produït diverses donacions a la biblioteca del CEL, cosa que obliga a l'agraïment pùblic i a fer-ne la relació:

Viatge al Pirineu Fantàstic
Donació del soci i escriptor lleidatà Pep Coll.

Montañas Al Sol
(Guia d'ascensions a les muntanyes de l'Equador) de: Marcos Serrano, Iván Rojas i Freddy Landaruri
Cedit per Òscar Olivé que l'utilitzà per ascendir al cim del COTOPAXI.

9a Reunión de Alpinismo Invernal
(Vall de Boí) Feb.95
Donació de Joan Lluís Linares.

Mexicos a Climbing Guide Volcanoes.
De: J. R. Secor
Donació de Magda Sales i Lluïsa Huguet del seu viatge al món maia.

Cintes de Vídeo de Cousteau
Donació dels socis Josep M. Freixa i Miquel a la nostra biblioteca d'una sèrie de cintes de vídeo de temes subaquàtics.

Tornem a agraïr les donacions esmentades i remarquem que aquesta és una manera molt bona de fer Centre. Ànim consocis!

Adquisicions

El servei de biblioteca ha fet aquestes noves adquisicions:

Selection d'Escalades de Calanques
Escalar en Asturias
Escaladas en Riglos
Escaladas en la Sierra de Gredos
Hoz del Rio Gritos (Cuenca)
Valle de Leyva, Guia de Escalada
Guia de Escalada del Peñón de Ifach
Ports de Beceit, Guia d'Escalada
Puig Campana, Guía de Escalada
Roca Caliente en los Pirineos
Sierra de Guara, Escaladas
Medio y Alto Vinalopó, Guía de Escaladas
Escalada en el Valle de Aspe
Finale 1500 Vie di Arrampicata
Le Calcaire en Folie

IX Premi Fotogràfic Òscar Ribes

Des d'aquí fem recordatori de la convocatòria del concurs de fotografia de muntanya «Òscar Ribes», la data límit de presentació d'obres del qual és el 14 de novembre.

Momentos irrepetibles.
José Martínez Hernández (Madrid)

Centre-Net

L'adreça d'internet del CEL és http://www/lleida.net/clients/cel on podreu consultar la web del Centre i navegar fins als límits dels cims i de les fondàries...

Trans-Montsec

Aquest proper 5 d'octubre tindrà lloc l'esperada cursa de bicicleta de muntanya, que farà recórrer, als més valents, els Montsecs de Rúbies i d'Ares. Properament informarem sobre aquesta cursa que té com a resposable d'organització el Jordi Jové, telèfon 244606.

Curs d'escalada

A la tardor i com els darrers anys es faran cursets d'escalada en roca dels quals us pot informar el Pep Godoy al telèfon 203604.

Últim 3000

El Jordi Guivernau preveu escalar el pic de Pavots el proper 14 de setembre. Aquest cim és l'últim pendent que li resta per fer, de la llista Izard dels tres mils del Pirineu. Després del Charles i del Feliu, serà el tercer soci del CEL que aconsegeuix aquesta fita personal. Aquest fet suposarà per al Feliu deixar de custodiar el piolet de JSS la qual cosa li fara vessar alguna llagrimeta... Us animem a tots a acompanyar el Jordi en aquesta ascensió!

Exposicions

El programa d'exposicions previst al Centre pels propers mesos és el seguent:

Setembre:	1-14	**Centenari espeleologia catalana**
	1-30	**Cicle vital d'una papallona** X. Massot/J. R. Sala
Octubre:		**Fotografies** Magda Sales
Novembre:		**Cartografia manuscrita** Manuel Cortés
Desembre:		TFoto: Mina CorbellaFoto: Mina Corbella**hangka** Arxiu Izard/Forrellad

Firalós

La primera setmana de novembre (3 al 7) es durà a terme la segona edició de la fira de material d'esquí de muntanya a la segona planta de la nostra seu social. Porteu tots els trastes que us facin nosa i encara siguin útils.

Exportacions

El nostre consoci Josep M. Castellví participa en una exposició col.lectiva, amb 6 fotografies de gran format, que es podran veure fins a finals de novembre a l'Aquari de Barcelona, amb el títol genèric «Mirades sota el blau». Felicitats noi!

Trobada Escaladors

Els dies 20 i 21 de setembre es farà una trobada d'escaladors a la zona de Cavallers. El motiu de la trobada és intentar establir un major nivell de comunicació entre escaladors (intercanvi d'opinions, unificació de criteris, etc). La zona triada, creiem que complaurà els desitjos de tots, ja que el ventall de vies d'escalada al voltant de la presa de Cavallers és més que generós.

Per a més informació, podeu trucar al 20 36 04.

SUBBEST
ACTIVITATS SUBAQUÀTIQUES

AIRE,
LLOGUER
I VENDA
DE MATERIAL SUBAQUÀTIC

☎ 973/22 02 51 - 24 96 71 - 23 61 27
C/. Daunois, 21 (Secà de Sant Pere)
25005 LLEIDA

Cousteau. Reflexions a la fi d'una època

COUSTEAU, el vell comandant, se n'ha anat definitivament. Apartat de la vida social i científica des de feia un parell d'anys, va anar a reunir-se amb els misteris de la natura en la seva darrera expedició, tal vegada la més transcendent de la seva mítica història d'explorador i ciutadà exemplar del planeta, que malgrat tenir coberta d'aigua la major part de la seva superfície, anomenem Terra (seria bonic viure al planeta AIGUA, oi?).

Ara les seves vídues i els seus fills es disputen el control del negoci familiar que, a base de metres i metres de filmacions i milers de pàgines de llibres es va bastir al voltant de cada viatge i exploració. Cousteau no va ser un home familiar ni d'empresa. Va ésser molt conscient que sense virolles no hi havia expedicions i sense expedicions no hi havia missatge ecològic ni satisfacció pròpia de fer un treball que li agradava amb passió. Va ser per això que Cousteau va envoltar el seu entorn d'un màrqueting que sovint s'ha criticat (és el problema de tenir èxit), però que li va permetre de tirar endavant un projecte de l'aigua i del planeta que habitem, que va enamorar moltes generacions que ja fa dies que han anat prenent el relleu ideològic del mític marí.

Per a alguns «subs» de la SAS (a parer meu, pocs i amb noms concrets, eh Blai?), Cousteau va significar la guspira de l'etapa juvenil, en la qual sense virolles i sense recursos materials, maldàvem per descobrir un món utòpic sota les aigües i sobre la terra ferma, sacrificant hores i caps de setmana. Dormíem amb sac a la platja i ens capbussàvem amb una sabata i una espardenya per posar en pràctica les experiències que el Comandant ens mostrava en les seves pel·lícules de diumenges a la tarda a toc de «cuaderno de bitácora del Calypso...»

Crec que vam entendre i assimilar a la perfecció el seu concepte de planeta global, en el qual la destrucció dels recursos marins i terrestres estaven totalment vinculats a l'extinció de les societats de subsistència i a la seva substitució per les societats de consum en què l'excedent de producció es fa obligatori per a la mateixa supervivència del sistema. La conseqüència no ha pogut ser més dramàtica per al planeta i per als seus diversos ecosistemes tan estretament lligats.

El consumisme desaforat també ha arribat a la pràctica de l'escafandrisme i a les activitats subaquàtiques en general (els de muntanya, barranquisme i espeleo que es mirin el melic també). Avui, és difícil conèixer les motivacions reals dels qui accedeixen als fons marins. Conceptes pedagògics avançats, materials complexos i tècniques elaborades, permeten participar d'aquest món, fins ara del silenci, a centenars i centenars d'afeccionats (minusvàlids també), que ja comencen a conceptuar Cousteau al nivell d'un record històric. Ningú no pot aturar, per ara, el concepte de societat actual. Si no ho hagués fet Cousteau, altres haurien encès la metxa per comercialitzar i popularitzar la immersió. Aquest és també un dels llegats del Comandant. Haver fet fàcil i atractiva la immersió i haver assolit que una gran majoria respectés el medi aquàtic i que aquesta gran massa lluiti, alhora, perquè tothom ho respecti també, sovint sense tenir un especial esperit ecologista.

I és que, a diferència de Cousteau, la majoria dels qui practiquen activitats subaquàtiques avui, les consideren una activitat aïllada de la resta d'espais naturals que ens envolten. És el preu de donar més importància a la forma que al fons de la qüestió. Aquest és, també, el repte dels qui continuem fidels al record del desaparegut marí, establir un lligam entre muntanya, cova, riu i mar, ja que un espai sense l'altre no té sentit. A això, hi hem d'afegir la lluita per integrar les ciutats entre aquests espais. Hem d'evitar que aquestes es converteixin en fenòmens aliens als espais, que les envolten i dels que formen part ineludiblement.

La mort de Cousteau no pot passar desapercebuda als membres del Centre Excursionista de Lleida, siguin de la secció que siguin. Si algú no ho sent així, crec que està molt allunyat de la filosofia que el mateix Centre emana. Cousteau hauria estat un membre destacat del CEL en qualsevol de les seves seccions, no pel seu nom sinó pel seu esperit, amb el qual molts combreguem.

Va tenir molts imitadors que es van quedar més en la forma que en el fons de les seves reflexions. Però com hem vist en tantes altres ocasions de prop, l'obra de qualitat resta en la memòria col·lectiva i escrita, i la mediocritat té una vida molt fugaç, passant a l'oblit immediat. Un acte públic en la seva memòria pot ser la forma visible de demostrar el respecte de la nostra entitat per a aquest gran amic del planeta. L'homenatge personal de cada un passa per assolir una actitud valenta i compromesa en la defensa de qualsevol espai amenaçat per la «civilització» o la moda, ja sigui al cim més alt, a l'avenç més profund o al fons de mar (o d'un estany...).

Josep Maria Castellví
Cabussador de la SAS-CEL

Epíleg

Epíleg

I fins aquí arriva "El recull".

Valgui, al menys, aquesta recopilació per tal d'encoratjar els membres de la Secció d'Activitats Subaquàtiques del Centre Excursionista de Lleida, i en especial a la Junta actual i a les futures, per què procurin articular una dinàmica d'arxiu adequada envers la documentació social, així com del que de les activitats de la SAS i llurs membres se'n faci ressó l'ARESTA, i la premsa en general.

Tanmateix, i ja s'ha dit, és bo i convenient esmerçar-se en transmetre, mitjançant l'ARESTA o el mitjà escaient, vivències, experiències, coneixements, actituds, etc., que ens permetin conèixer més i formar-nos en les activitats que ens agraden i gaudir de la divulgació de les mateixes.

Hom reconeix les possibles mancances del recull, i cal admetre que es podia haver estructurat d'altra manera (fins i tot a dues cares). El cert és que no es pretenia fer un llibre d'edició. El que s'ha pretés - i crec que s'ha aconseguit – era, d'una forma o d'altra, recopilar.

S'insisteix per tal que qualsevol buit que es detecti en el recull, i es pugui documentar, sigui subsanat. Es compta amb la vostra col.laboració, és clar.

I per acabar, tot confiant que així pugui ser, diguem alló de:

Continuarà...

BLAI MONTSERRAT

El recull

1983-1997

SAS-CELL

El recull